జనవరి 2019

స్థానిక పాలన

గ్రామీణ వికాస మాసపత్రిక

సంపుటి : 01 సంచిక : 06

పేజీలు : 60

స్వయం సహాయక బృందాల జీవనోపాదుల కొరకు సూక్ష్మ ఋణ ప్రణాళిక తయారీని గూర్చి
డిపిఎం మరియు ఏపిఎం లకు టిఎస్ఐఆర్‌డిలో జరిగిన శిక్షణ కార్యక్రమంలో సూచనలు ఇస్తున్న
టిఎస్ఐఆర్‌డి ముఖ్య కార్యనిర్వహణ అధికారి శ్రీమతి పౌసమి బసు, ఐఏఎస్

టిఎస్ఐఆర్‌డిలో శిక్షణ పొందుతున్న 5వ బ్యాచ్ బేర్‌ఫుట్ టెక్నిషన్స్‌లు నిర్మిస్తున్న నమూనా రాక్ ఫిల్డ్ డ్యామ్

చతీస్‌ఘడ్ రాష్ట్రం నుండి ఎన్నికైన సర్పంచులకు టిఎస్ఐఆర్‌డిలో నిర్వహించిన
ఎక్స్‌పోజర్ విజిట్ శిక్షణ కార్యక్రమంలో మాట్లాడుతున్న టిఎస్ఐఆర్‌డి సిడిపిఎం సెంటర్ హెడ్ శ్రీ బి.శేషాద్రి

టి.ఎస్.ఐ.ఆర్.డి

TSIRD

స్థానిక పాలన

సంపుటి : 01 సంచిక : 06

జనవరి 2019

ఎడిటర్

పౌసమి బసు, ఐ.ఏ.ఎస్.

సిఇఓ, టిఎస్ఐఆర్డి

ఎడిటోరియల్ బోర్డు

ఇ.ఆర్. బి. నరేంద్రనాథ్ రావు

జి. జయపాల్‌రెడ్డి

ఇ.ఎస్. నాయక్

బి. శేషాద్రి

ఎస్. రామకృష్ణ

వి. రఘురామ్

కె. యాదయ్య

ఎ.నాగేశ్వరరావు

కాన్సెప్ట్, ప్లానింగ్, ఎడిటింగ్, డిజైనింగ్

సెంటర్ ఫర్ మీడియా & పబ్లికేషన్స్, టిఎస్ఐఆర్డి మరియు నవతెలంగాణ ప్రింటర్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ హైదరాబాద్

Online Publications

టిఎస్ఐఆర్డి

రాజేంద్రనగర్

హైదరాబాద్ – 500 030

తెలంగాణ, ఇండియా.

ఫోన్ : 040 – 24018656

ఫ్యాక్స్ : 040 – 24017005

E-mail:editorsthanikapalana@gmail.com

Website: www.tsird.gov.in

ఈ సంచికలో రచయితలు వెలిబుచ్చిన అభిప్రాయాలు తప్పనిసరిగా ప్రభుత్వానికిగాని, టిఎస్ఐఆర్డికిగాని చెందినవిగా భావించనక్కరలేదు

విషయ సూచిక

ఐ.టి ఆధారిత సేవలతో గ్రామాల అభివృద్ధి 5

తాండాల్లో స్వయం పాలన గిరిజనుల చేతికి పంచాయతీ అధికారాలు 8

టి.ఎస్.ఐ.ఆర్.డి. లో క్రష్ సదుపాయం 11

జల సంరక్షణే - జన సంరక్షణ 12

తెలంగాణ రాష్ట్రములో రెవెన్యూ శాఖనందు వాడుకలోనున్న ఉర్దూ పదాలు - తెలుగు అర్థములు 15

పర్యావరణం - సంక్షోభం 18

బంజారా గిరిజన సంస్కృతి బ్రాండ్ అంబాసిడర్లు 22

ఛత్తీస్‌ఘడ్ రాష్ట్ర పంచాయతీరాజ్ ప్రజా ప్రతినిధులు (సర్పంచ్‌లు) - తెలంగాణాలో స్టడీ కమ్ ఎక్స్‌పోజర్ విజిట్ 25

హైదరాబద్‌లో తొలి మేయర్ మాడపాటి (జనవరి 22 జయంతి సందర్భంగా) 27

మనిషి - సామాజిక విలువలు 29

పాఠశాల అభివృద్ధి 34

తెలంగాణ విద్యాకాశంలో 'గిరిజన స్టార్స్' 39

వృధా అదుపే పొదుపు- అందరము పాటిస్తే- ప్రగతికి మదుపు 40

ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల సెలవు నియమాలు-3 43

దేశ ఉన్నతికి యువత పాటుపడాలి 45

స్ఫూర్తి ప్రదాత-స్వామి వివేకానంద 48

చిరుధాన్యాలు - వాటిప్రాముఖ్యత 49

అభినందనలతో రాణించే జీవితం 52

భారత రాజ్యాంగం - నేను ప్రతిపాదిస్తున్న ఈ తీర్మానాన్ని చిత్తగించండి 56

సాగు సాంకేతికతతో యువత ముందడుగు 60

దేశాభివృద్ధిలో యువత కీలక పాత్ర పోషించాలి

స్వామి వివేకానంద జన్మదినమైన జనవరి 12వ తేదీని **"జాతీయ యువజన దినోత్సవం"**గా దేశ వ్యాప్తంగా ప్రతి సంవత్సరం జరుపుకుంటున్నాము. యువతలో దాగిఉన్న నిఘూడశక్తిని వెలికితీయుటకు వివేకానందుడి రచనలు, ఆలోచనలు, దృక్పథం మరియు విలువలను అందరికి తెలియజేయడం ఈ దినోత్సవం యొక్క ముఖ్య ఉద్దేశ్యం. జాతీయ యువజన దినోత్సవాన్ని భారత ప్రభుత్వం 1984 నుండి అధికారికంగా నిర్వహించినప్పటికీ 2011 సంవత్సరం నుండి ఒక ప్రత్యేకమైన నినాదంతో జరుపుకుంటుంది. అలాగే ఈ సంవత్సరం **"జాతి నిర్మాణం కోసం యువశక్తిని సమీకరించడం"** అనే ఒక స్ఫూర్తిదాయకమైన అంశాన్ని తీసుకోవడం జరిగింది.

ఈ నినాదంతో యువత ముందుకెళ్ళాలి. ఆత్మవిశ్వాసానికి, నిజాయితీకి యువత ప్రతీకలు. అలాంటి యువత దేశంకోసం పాటుపడాలి. చెక్కుచెదరని ఆత్మవిశ్వాసానికి ప్రతీకగా ఉండే యువత చేతుల్లోనే దేశ భవిష్యత్తు ఉంది కాబట్టి నిజాయితీ, కష్టపడేతత్వం, సత్తువ ఉన్న యువత దేశాభివృద్ధిలో భాగస్వాములు కావాలి. ప్రభుత్వ కార్యక్రమాలను ప్రజల్లోకి తీసుకెళ్ళి గ్రామాభివృద్ధికి తోడ్పడాలి. యువత ఉద్యోగావకాశాలను వినియోగించుకోవాలి. తిరుగులేని శక్తితో వ్యక్తిగతంగాను, సామాజికంగాను, జాతి పరంగాను ఎదగాలి. అదే విధంగా ప్రజాస్వామ్య సూత్రాలైన స్వేచ్ఛ, సమానత్వం, సౌభ్రాతృత్వం, న్యాయం ఆచరణలో విజయవంతమవ్వాలంటే విద్యావంతులైన యువత రాజకీయాల్లో కీలక పాత్ర పోషించాలి. అప్పుడే దేశాభివృద్ధి సాధ్యపడుతుంది.

ఈ సందర్భంగా వివేకానందుని శక్తివంతమైన ఆలోచనలు, సూత్రాలు ఎప్పటికీ ఆదర్శమే. అవి తరాల తరబడి కొనసాగుతూ జాతిని ప్రభావితం చేస్తున్నాయి. ఆధ్యాత్మికతను, సోదరభావాన్ని, నైతికతను కొనసాగిస్తూ వివేకానందుడు చూపిన మార్గంలో యువత పయనిస్తారని ఆశిస్తూ ...

(పోసమి బసు)

ఐ.టి ఆధారిత సేవలతో గ్రామాల అభివృద్ధి

దేశంలో సమాచార,సాంకేతిక విధానాలు అవలంబిస్తూ పాలనలో ఎలక్ట్రానిక్ సేవలతో ప్రజలకు సేవలు త్వరితముగా అందిస్తూ పాలనలో తమదైన ముద్రవేస్తున్నాయి. కేంద్ర,రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు మొదలుకొని అట్టడుగున గ్రామాల్లో ఉన్న గ్రామ పంచాయతీల వరకు ఇ-పరిపాలన కొనసాగించాలని వేగవంతముగా చర్యలు చేపడుతూ డిజిటల్ పరిపాలన వైపుగా వడివడిగా అడుగులు పడుతున్నాయి. దేశంలోనిపరిపాలన అంతా ఎలక్ట్రానిక్‌పరం అవుతుండగా ఐ.టి ఆధారితసేవలు కూడా విరివిగా విస్తరిస్తున్నాయి. పరిపాలనాపరమైన కార్యకలాపాల్లో ఎలక్ట్రానిక్ విధానాలను అవలంబించిన ప్రభుత్వాలు పలు అభివృద్ధి,సంక్షేమ కార్యకలాపాల్లోనూ విస్తృతంగా ఎలక్ట్రానిక్‌పరికరాల సహాయంతో పథకాలను అమలు చేయడం తద్వారా ఖచ్చితత్వముతో నేరుగా లబ్ధిదారునికే చేరడం లాంటి ప్రయోజనాలతో ఐ.టి సేవలను విస్తరణ అధికమయింది. గ్రామ పంచాయతీల నుండి మొదలుకుని కేంద్ర ప్రభుత్వము వరకు సమాచార మార్పిడి,పథకాల ప్రయోజనము లాంటి నేరుగా జరిగేలా అమలు చేయడానికి గాను డిజిటలీకరణ దశగా ప్రయత్నాలు వేగవంతముగా కొనసాగుతున్నాయి. పల్లె ముఖచిత్రాన్ని మార్చి డిజిటలీకరణ పల్లెలను తీర్చిదిద్దడానికి కావలసిన బ్రాడ్ బ్యాండ్ నెట్ వర్క్ పనులు ముమ్మరంగా జరుగుతున్నాయి. ఇప్పటికే గ్రామాల్లోని ప్రజలకు మీ-సేవల ద్వారా సేవలు అందుతున్నాయి. లబ్ధిదారుడు, ప్రజలు తమకు కావలసిన సేవలకోసం రోజుల తరబడి ప్రభుత్వ కార్యాలయాల చుట్టు తిరగకుండా మీ-సేవ ద్వారా దరఖాస్తు సమర్పించి, తన మొబైల్ సహాయంతో సమాచారము తెలుసుకుని మీ-సేవలో తమకు కావలసిన సర్టిఫికెట్‌లు పొందడం ఇప్పటికే రాష్ట్రంలో అమలవుతున్నది. ఇలా అన్ని రకాల సేవలు,పథకాలు,సమాచారముఅంతా ఎలక్ట్రానిక్ మయం అయిపోతున్నది. అందుకు జామ్ (జన్‌ధన్-ఆధార్-మొబైల్) కీలకం. బ్యాంక్ ఖాతా,ఆధార్ నెంబర్ మరియు మొబైల్ సహాయంతో నేరుగా లబ్ధిదారునికే సత్వర సేవలు అందించడం జరుగుతున్నది.

కేంద్ర,రాష్ట్రాలలో అనేక ప్రభుత్వ పథకాలు,సంక్షేమ కార్యక్రమాలు ఎలక్ట్రానిక్ విధానంలో అమలు అవుతున్నాయి. ఎలక్ట్రానిక్ సేవలు మరింత సమర్ధవంతముగా అందించేందుకు గాను యాప్‌లు సైతం ఏర్పాటు చేసి అందులో సమాచారము అంతా నిక్షిప్తము చేసి సత్వర,ఖచ్చితమైన సేవలను అందించడం జరుగుతున్నది. ఇలా ఐ.టి ఆధారిత పరికరాలతో సేవలలో పారదర్శకత,జవాబుదారీతనము ఉండడముతో కేంద్రము నుండి గ్రామాల వరకు ఐ.టిని అనుసంధానించాలని దేశ వ్యాప్తంగా జాతీయ ఆప్టికల్ ఫైబర్ నెట్ వర్క్‌ను ఏర్పాటు చేయుటకు 1000 కోట్ల మూలధనంతో భారత్ బ్రాడ్ బ్యాండ్ నెట్‌వర్క్‌ను

రూపొందించడం జరిగింది. భారత్ బ్రాడ్ బ్యాండ్ నెట్ వర్క్ ద్వారా దేశ వ్యాప్తంగా ఉన్న 617 జిల్లాల్లో ఉన్న 2,55,576 గ్రామ పంచాయతీలను అనుసంధానించాలని తద్వారా నేరుగా కేంద్రమునుండి గ్రామానికి సమాచార మార్పిడి జరిగి నేరుగా ప్రజలకు సేవలు అందే అవకాశముంటుందని భావించి నెట్‌వర్క్ పనులు కొనసాగుతున్నాయి. భారత్ బ్రాడ్ బ్యాండ్ నెట్‌వర్క్ ద్వారా సరసమైన ధరలకు గ్రామీణ ప్రాంతాలకు హై స్పీడ్ డిజిటల్ సేవలు అందించడం, గ్రామీణ ప్రాంతాల సామాజిక ఆర్థిక అభివృద్ధికి బ్రాడ్ బ్యాండ్ సేవలను విస్తరించటం, తద్వారా డిజిటల్‌గా భారత్‌ను సాధికార– విజ్ఞానాధారిత ఆర్థిక వ్యవస్థగా మెరుగుపరచటం ఈ కార్యక్రమ ఉద్దేశ్యము. దేశంలో సుమారుగా లక్షా 11వేలకు పైగా గ్రామ పంచాయతీలు సేవలను ప్రారంభించనున్నాయి. అంతే కాకుండా 2,73,693 కి॥మీ మేర ఆప్టికల్ ఫైబర్ పైపులైను నిర్మాణం జరిగింది. దీని ద్వారా గ్రామ పంచాయతీల పరిపాలనతో పాటు గ్రామ ప్రజలకు కూడా ఇ–పరిపాలనా, ఇ–ఆరోగ్యం, ఇ–విద్య, ఇ–సేవలు లాంటి అనేక అభివృద్ధి, సంక్షేమ కార్యకలాపాలతో పాటు సేవలు అందించడం జరుగుతుంది. తద్వారా లబ్దిదారునికి కాలయాపన లేకుండా నేరుగా లబ్దిదారుని ముంగిట్లోకి సేవలు అందడం జరుగుతుంది. మధ్యవర్తుల బెడద తొలగిపోయి, లబ్దిదారుడు నేరుగా ప్రయోజనం పొందే అవకాశముంటుంది. ఇప్పటికే కేంద్ర, రాష్ట్రాలలో అనేక ఐ.టి ఆధారిత సేవలు కొనసాగుతున్నాయి. ఐ.టి ఆధారిత సేవల వల్ల నేరుగా ప్రయోజనం పొందడమే కాకుండా అవినీతి నిర్మూలించబడుతుంది.

కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు పరిపాలనలో ఐ.టి ఆధారిత కార్యక్రమాలకు కొనసాగిస్తూ పరిపాలనను వేగవంతం చేస్తూ కొత్త పుంతలు తొక్కిస్తున్నారు. తెలంగాణ రాష్ట్రములో డిజిటల్ తెలంగాణ కార్యక్రమము చేపట్టి రాష్ట్రాన్ని డిజిటల్‌మయం చేసే చర్యలు విస్తృతంగా కొనసాగుతున్నాయి. అందుకుగాను మిషన్ భగీరథ వాటర్ గ్రిడ్ కందకాల ద్వారా ఆప్టికల్ ఫైబర్ కనెక్షన్ ను గ్రామాలకు కనెక్ట్ చేసి ఇంటింటికీ డిజిటల్ సదుపాయాలు

కల్పించడం దీని ముఖ్య ఉద్దేశ్యం. రాష్ట్రంలో ప్రతీ ఇంటికీ డిజిటల్ సదుపాయం అందించేలా చేసి ప్రతీ ఇంటికి డిజిటల్ అక్షరాస్యత అందించడం ప్రభుత్వ ప్రాధాన్యతలో భాగంగా రాష్ట్రంలో పనులు ముమ్మరంగా జరుగుతున్నాయి. రానున్న 5 సం॥రాలలో కనీసం ఇంటికి ఒక్కరైనా డిజిటల్ పరిజ్ఞానం కలిగిఉండేలా డిజిటల్ పరిజ్ఞానాన్ని వ్యాప్తి చేయడం, పాఠశాల స్థాయి నుండే ప్రతీవిద్యార్థికి కంప్యూటర్ పరిజ్ఞానము ఉండేలా పాఠ్యప్రణాళికను తయారుచేసి అమలు చేయడం రాష్ట్ర ప్రభుత్వము ముఖ్య ఉద్దేశ్యాలు. రాష్ట్రములో ఎలక్ట్రానిక్ సేవల వేదిక మీ–సేవ ద్వారా పౌరులకు వివిధ ప్రభుత్వ విభాగాల సేవలు అందుతున్నాయి. తెలంగాణలో ప్రస్తుతం సుమారుగా 4,168 మీ–సేవా కేంద్రాలు పనిచేస్తున్నాయి. సుమారుగా 34 ప్రభుత్వ విభాగాలకు చెందిన 490 రకాల సేవలు మీ–సేవా కేంద్రాల ద్వారా పౌరులకు అందుబాటులో ఉండగా, రోజుకు సుమారుగా 90 వేల మందికి పైగా పౌరులు సేవలు పొందుతున్నారని అంచనా. గ్రామాల్లో మీ–సేవా కేంద్రాల ఏర్పాటు ద్వారా పౌరులు నేరుగా కేంద్రాలను సంప్రదించి నిర్దిష్టమైన రుసుము చెల్లించి సేవలను పొందడం జరుగుతున్నది. గ్రామాల్లో నిరక్షరాస్యులు అధికంగా ఉండే అవకాశమున్న దృష్ట్యా ప్రభుత్వ సేవల కోసం మధ్యవర్తులను ఆశ్రయించడం, మధ్యవర్తులు సొమ్ముచేసుకోవడం గతములో పరిపాటిగా మారుతూ ఉండేది. కానీ మీ–సేవా కేంద్రాలఏర్పాటుతో మోసపూరిత కార్యక్రమాలు కొంతవరకు అడ్డుకట్ట పడిందని చెప్పవచ్చు. టెక్నాలజీ సహాయంతో పౌరులకు సులభంగా, పౌరకేంద్రముగా, నిజాయితీగా, సమర్ధవంతముగా, పారదర్శకంగా, ప్రభావవంతమైన సేవలు అందించడమే మీ–సేవ లక్ష్యం. లక్ష్యానికి అనుగుణంగా సేవలు అందుతుండడం ప్రోత్సహించదగిన పరిణామం.

దేశంలో డిజిటల్ ఇండియా కార్యక్రమం ద్వారా గ్రామ పంచాయతీ స్థాయిలో సుమారు 2.5 లక్షలకు పైగా కామన్ సర్వీస్ సెంటర్లను ఏర్పాటు చేయడం ద్వారా స్వయం నిర్భర

నెట్‌వర్క్‌ను ఏర్పాటు చేసి,వివిధ పౌర సేవలను అందించడం కామన్ సర్వీస్ సెంటర్ల ముఖ్య ఉద్దేశ్యం.దేశ వ్యాప్తంగా ఒకే వేదిక ద్వారా ఇ-సేవలను అందించే విధంగా లావాదేవీల ఆధారితంగా, సేవల డెలివరీ ఆధారిత నమూనాగా దీన్ని రూపొందించడం జరిగింది.వివిధ శాఖలు,విభాగాల ద్వారా ప్రభుత్వం నుండి పౌరులకు సేవలను అందించడం ముఖ్యమైనది. మారుమూల,గ్రామీణ ప్రాంతాలలో సేవలు డిజిటల్ సేవా పోర్టల్ ద్వారా కామన్ సర్వీస్ సెంటర్లు ఏకీకృతం అయి వివిధ సేవలు పొందడం జరుగుతుంది. విద్యుత్, మంచినీరు, మొబైల్, బ్రాడ్ బ్యాండ్ డిటిహెచ్, గ్యాస్, వంటి చార్జీల చెల్లింపులకు భారత్ బిల్‌పే వ్యవస్థ ఒకే సురక్షితమైన వేదికగా అందుబాటులోకి వచ్చింది. ఇలా అనేక సేవలకు ఏకీకృతమైన వ్యవస్థ నిర్మాణంతో పౌరులకు సేవలకు మరింత సౌకర్యవంతముగా మారనున్నాయి. రాష్ట్రంలోని అనేక ప్రాంతాలల్లో ఇంటర్నెట్ ఆధారిత సేవలు అందుతున్నాయి. గ్రామాల్లో వివిధ లబ్దిదారులకు చెల్లించే ప్రభుత్వ ఆసరా పెన్షన్ పథకము లబ్దిదారుని ఖాతాకు అనుసంధానించబడి నేరుగా ఖాతాల్లోని జమచేయబడుతున్నది.కొన్ని ప్రాంతాల్లో పోస్టాఫీసు ద్వారా పెన్షన్ పంపిణీ చేయడం జరుగుతున్నది.కానీ గతములో లాగా నగదు పంపిణీ పూర్తిగా తగ్గించబడి నేరుగా లబ్దిదారునికే ప్రభుత్వ ప్రయోజనము అందుతున్నది.గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోనే అమలవుతున్న మహాత్మాగాంధీ జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి హామీ పథకము చెల్లింపులు పూర్తిగా ఐ.టి ఆధారితంగా అమలవుతూ నేరుగా ఉపాధికూలీల ఖాతాల్లోకి కూలీ నగదు జమ కావడం జరుగుతున్నది. ఈ పథకము చెల్లింపులలో కూడా నగదు పంపిణీ తగ్గించబడి,నేరుగా కూలీకే తమ కూలీ సొమ్ము ఎలక్ట్రానిక్ విధానములో అందుతున్నది.ఇలా గ్రామాల్లో ఐ.టి ఆధారిత సేవల ద్వారా ప్రభుత్వ విభాగాల నుండి పౌరులు సేవలు పొందుతూ ఉండడం ద్వారా మోసాలకు అడ్డుకట్టపడి పౌరులు లబ్దిపొందుతున్నారు. దేశంలో,రాష్ట్రంలో సామాజిక లబ్ది ప్రయోజనాలను అందించడంలో అందరినీ భాగస్వాములను బయోమెట్రిక్ ద్వారా గుర్తించి అమలు పరచడం జరుగుతున్నది. ఇలా సామాజిక లబ్ది ప్రయోజనాలు బయోమెట్రిక్ ద్వారా అందించడం ద్వారా బోగస్ లబ్దిదారుల సంఖ్య గణనీయంగా తగ్గిపోయింది. సుమారుగా 437 పథకాల్లో నేరుగా లబ్దిదారునికే డైరెక్ట్ బెనిఫిట్ ట్రాన్స్‌ఫర్ విధానం అమలు చేయడం వల్ల ఇప్పటికే సుమారుగా 83 వేల కోట్ల రూపాయలు ఆదా చేసినట్లు అంచనా.ఇలా ఐ.టి ఆధారిత సేవలతో ప్రజలకు సత్వర సేవలు అందించడం,నేరుగా లబ్ది పొందడం మరియు కాలయాపన లేకుండా ఉండడం ఇలా బహుళ ప్రయోజనాలు కలిగి ఉన్న దృష్ట్యా గ్రామాలు అభివృద్ధి పథంలో పయనిస్తున్నాయి అని చెప్పడంలో ఎలాంటి సంశయించాల్సిన అవసరము లేదు.

ఎ. చక్రపాణి,

వరంగల్ (అర్బన్).

తాండాల్లో స్వయం పాలన
గిరిజనుల చేతికి పంచాయతీ అధికారాలు

అనేక దశాబ్దాలుగా వెనుకబాటుకు గురైన గిరిజన తండాలు ప్రత్యేక గ్రామ పంచాయతీలుగా గుర్తించడంతో పాటు వంద శాతం గిరిజనులు ఉన్నటువంటి తండాలను గిరిజనులకే రిజర్వు చేయనుండడంతో ఇక తమ తండాల్లో తమ పాలన రాబోతుందని గిరిజనులలో ఆనందోత్సాహాలు వ్యక్తమవుతున్నాయి. గ్రామ పంచాయతీ ఎన్నికలకు సంబంధించి అధికార యంత్రాంగం సర్వం సిద్ధం చేసింది. ఇక రిజర్వేషన్ల ప్రక్రియను కొనసాగించనుంది. ఈ నేపథ్యంలో రాష్ట్రవ్యాప్తంగా మొత్తం 12751 పంచాయతీలకు ఎన్నికలు జరగనుండగా ఇందులో వందశాతం గిరిజన జనాభా ఉన్న 1177 తండాల (ఇప్పుడు పంచాయతీలు అయ్యాయి)లో గిరిజనులే సర్పంచ్‌లు కానున్నారు. ఏజెన్సీ ప్రాంతాల్లో ఉన్న మరో 1308 పంచాయతీల్లో కూడా గిరిజన జనాభా ఎక్కువగా ఉన్నందున ఇవి కూడా ఎస్‌టిలకే రిజర్వుకానున్నాయి. అంటే మొత్తం 12751 పంచాయతీల్లో ఏకంగా 2485 పంచాయతీలు (19.48%) కేవలం గిరిజనులకు మాత్రమే చెందుతాయి. ఇతరులు పోటీ చేయడానికి అర్హత లేదు. మిగిలిన 10,266 పంచాయతీల్లో రాజ్యాంగం ప్రకారం షెడ్యూల్ కులాలు, ఎస్టీలు, వెనుకబడిన తరగతులకు రిజర్వేషన్లు కల్పించేందుకు అధికారులు చర్యలు చేపట్టారు. ప్రభుత్వం నూతనంగా గిరిజనతండాలను ప్రత్యేక గ్రామ పంచాయతీలుగా ఏర్పాటు చేయడంతో అనేక దశాబ్దాల గిరిజనుల కల నెరవేరింది. తండాలు అభివృద్ధి చెందాలంటే ప్రత్యేక గ్రామ పంచాయతీలుగా ఏర్పాటు చేయాలన్నది గిరిజనులందరి ఆకాంక్ష. వారి ఆశలకు అనుగుణంగా సీఎం కేసీఆర్ గత ఎన్నికల సందర్భంగా ఇచ్చిన హామీ మేరకు గిరిజన తండాలను ప్రత్యేక గ్రామ పంచాయతీలుగా చేయడం ద్వారా తండాలలో ఇక గిరిజనులదే స్వయం పాలన కొనసాగనుంది. ముందుగా 500 జనాభాకు ఒక గ్రామ పంచాయతీ ఏర్పాటు చేయాలని నిర్ణయించినా కొన్ని తప్పనిసరి పరిస్థితులలో 300 జనాభాకు కూడా ప్రత్యేకంగా గ్రామ పంచాయతీలుగా ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. ఇందులో భాగంగా రెండు మూడు చిన్నతండాలు సైతం కలిసి ప్రత్యేక గ్రామ పంచాయతీలుగా ఏర్పాటయ్యాయి. గతంలో వివిధ గ్రామ పంచాయతీలకు అనుబంధ గ్రామాలుగా కొనసాగుతున్న ఈ తండాలలో ఇన్నాళ్లుగా అభివృద్ధి కుంటుపడింది. ఏ ప్రభుత్వ నిధులైనా, ఏ పథకమైనా గ్రామపంచాయతీ కేంద్రాలు, ఆ తర్వాత కొద్ది మొత్తంలో రెవెన్యూ గ్రామాలలో ఖర్చు చేసి అభివృద్ధి పనులు చేపట్టడం జరిగేది. గిరిజన తండాలకు ప్రత్యేక నిధులు ఖర్చు చేయలేదు. ఎస్సీ, ఎస్టీ సబ్‌ప్లాన్ తర్వాత కొంతమేరకు గిరిజనతండాలకు నిధుల కేటాయింపు జరిగింది. ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన తర్వాత గిరిజనతండాలకు రోడ్డు సౌకర్యం కల్పించేందుకు ప్రత్యేకంగా నిధుల కేటాయింపు జరిగింది వాస్తవం. కొన్ని గిరిజనతండాలకు బీటీ రోడ్ల సౌకర్యాలకు పెద్ద ఎత్తున నిధులు కేటాయించింది. రాబోయే మూడేళ్లలో 250 జనాభా గల ప్రతి గిరిజన తండాకు బీటీ రోడ్డు సదుపాయం కల్పించే దిశగా ప్రభుత్వం ముందుకు సాగుతుంది. వీటికి తోడుగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం గ్రామ పంచాయతీల కోసం బడ్జెట్‌లో రూ.1,500 కోట్లు కేటాయించడంతో కనీసం 300 జనాభా గల పంచాయతీకి ప్రతియేటా సుమారు రూ.12లక్షల వరకు నిధులు అందించడానికి కేటాయింపులు జరగనున్నాయి. తద్వారా రాబోయే నాలుగైదు సంవత్సరాలలో గిరిజనతండాల

ముఖచిత్రం మారబోతుందని చెప్పవచ్చు. గతంలో వివిధ గ్రామ పంచాయతీలకు అనుబంధ గ్రామాలుగా కొనసాగుతున్న ఈ తండాలలో ఇన్నాళ్లుగా అభివృద్ధి కుంటుపడింది. ఏ ప్రభుత్వ నిధులైనా, ఏ పథకమైనా గ్రామపంచాయతీ కేంద్రాలు, ఆ తర్వాత కొద్ది మొత్తంలో రెవెన్యూ గ్రామాలలో ఖర్చు చేసి అభివృద్ధి పనులు చేపట్టడం జరిగేది. గిరిజన తండాలకు ప్రత్యేక నిధులు ఖర్చు చేయలేదు. ఎస్సీ, ఎస్టీ సబ్‌ప్లాన్ తర్వాత కొంతమేరకు గిరిజనతండాలకు నిధుల కేటాయింపు జరిగింది. టీఆర్ఎస్ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన తర్వాత గిరిజనతండాలకు రోడ్డు సౌకర్యం కల్పించేందుకు ప్రత్యేకంగా నిధుల కేటాయింపు జరిగింది వాస్తవం. కొన్ని గిరిజనతండాలకు బీటీ రోడ్ల సౌకర్యాలకు పెద్ద ఎత్తున నిధులు కేటాయించింది. రాబోయే మూడేళ్లలో 250 జనాభా గల ప్రతి గిరిజన తండాకు బీటీ రోడ్డు సదుపాయం కల్పించే దిశగా ప్రభుత్వం ముందుకు సాగుతుంది. వీటికి తోడుగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం గ్రామ పంచాయతీల కోసం బడ్జెట్‌లో రూ. 1,500కోట్లు కేటాయించడంతో కనీసం 300 జనాభా గల పంచాయతీకి ప్రతియేటా సుమారు రూ. 12లక్షల వరకు నిధులు అందించడానికి కేటాయింపులు జరగనున్నాయి. తద్వారా రాబోయే నాలుగైదు సంవత్సరాలలో గిరిజనతండాల ముఖచిత్రం మారబోతుందని చెప్పవచ్చు. గిరిజనతండాలలో సీసీ రోడ్లు, మురికికాలువలు ఉన్నవి చాలా తక్కువ శాతమే. తండాలలో పెద్దగా ఆస్తిపన్నులు చెల్లించేవారు లేకపోవడం, నిధుల కేటాయింపులో వివక్ష స్పష్టంగా ఉండేది. ఆయా గ్రామ పంచాయతీల సర్పంచ్‌లు అధిక మొత్తంలో తమ గ్రామాలలోనే నిధులు కేటాయింపు చేయడంతో తండాలపై శీతకన్ను ప్రదర్శించేవారు. కొన్ని సందర్భాలలో ఎస్టీ రిజర్వేషన్లు వచ్చిన సమయంలోను సర్పంచ్‌లుగా గిరిజనులు ఎంపికైనప్పటికీ గిరిజన తండాలకు నిధుల కేటాయింపు అరకొరే అని పేర్కొనవచ్చు. కొత్తగా గిరిజనతండాలు గ్రామ పంచాయతీలుగా ఏర్పాటు చేయడంతో ఇక గిరిజనులే సర్పంచ్‌లుగా ఎన్నికవనున్నారు. గిరిజనతండాలలో 100 శాతం ఎస్టీలు ఉండడంతో ఎస్టీ మహిళా లేదా ఎస్టీ జనరల్‌గా రిజర్వు చేయడం జరుగుతుంది. తద్వారా తండాలలో పూర్తిగా గిరిజనుల స్వయం పాలనకు ఈ కొత్త చట్టం ద్వారా అవకాశం కల్పించడం జరిగిందని చెప్పవచ్చు. తద్వారా ఆయా తండాలలో మౌలిక సదుపాయాలు కల్పించడానికి నిధుల కొరత అంటూ ఉండదు. నిధుల కేటాయింపు నేరుగా గ్రామ పంచాయతీలుగా ఏర్పడిన గిరిజనతండాలకు కేటాయించడంతో అభివృద్ధిలో గ్రామాలకు

పోటీపడి మరీ ముందంజలో గిరిజనతండాలు దూసుకుపోనున్నాయి

గ్రామ పంచాయతీ కార్యదర్శులకు అదనపు బాధ్యతలు

గ్రామ పంచాయతీ కార్యదర్శులకు ప్రభుత్వం నూతనంగా మరో 30 విధులను అప్పగించింది. గతంలో వీరు 64 బాధ్యతలను నిర్వహించేవారు. 2018 పంచాయతీరాజ్ చట్టం ప్రకారం కార్యదర్శి గ్రామంలో పాలన బాధ్యతలను చూసుకోవటంతో పాటు సర్పంచ్‌కు సబార్డినేట్‌గా వ్యవహరించాలని సూచించింది. పంచాయతీలో ప్రభుత్వ ఆస్తుల సంరక్షణ, నిర్వహణ, త్రాగునీరు, వీధిదీపాలు, రోడ్లు, డ్రైనేజీ, మొక్కలు నాటడం, పారిశుధ్య కార్యక్రమాలు అమలు చేయాలని కోరింది. తెలంగాణ పంచాయతీ రాజ్ చట్టంలోని సెక్షన్ 42, సెక్షన్ 286 ప్రకారం, సెక్షన్ 43 ప్రకారం అప్పగించిన అన్ని బాధ్యతలు విధులు నిర్వర్తించాలని తెలిపింది. సెక్షన్ 6 (8)లో ప్రకారం పంచాయతీ ఎజెండా రూపకల్పన బాధ్యత కార్యదర్శిదేనని పేర్కొంది. గ్రామ పాలకవర్గం ఆమోదంతో వీటిని అమలు చేయాలని సూచించింది. భవన నిర్మాణాలకు 24 గంటల్లోనే అనుమతినివ్వాలని సూచించింది. అంతే కాకుండా లేఔట్ల కోసం దరఖాస్తు చేసుకున్న వారికి 7రోజుల్లో అనుమతినివ్వాలని ఆదేశించింది. అలాగే లేఔట్ల అనుమతిలో పారదర్శకంగా వ్యవహరించాలని, ప్రతీ లేఔట్లో 15శాతం భూభాగాన్ని తనఖా చేయాలని కోరింది. అలాగే గ్రామంలో తీసుకునే నిర్ణయాలు, అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు అమలు పై ఎప్పటికప్పుడు గ్రామ ప్రజలకు సమాచారం అందించాలని సూచించింది. జనన, మరణాలతో పాటు వివాహ రిజిస్ట్రేషన్ల నిర్వహణ చేయాల్సి ఉంటుంది. దీని కోసం కొన్ని మార్గదర్శకాలను జారీ చేసింది.

- పంచాయతీ కార్యదర్శి ప్రభుత్వానికి సబార్డినేట్‌గా వ్యవహరించాలి.
- గ్రామ సభకు ఎజెండా తయారు చేసి అందులోని అంశాలు సభ్యులందరికి తెలిసేలా ప్రచారం చేయాలి.

- ప్రతీ 3నెలలకు ఒకసారి ఖర్చు లెక్కలను పంచాయతీ ఆమోదానికి సమర్పించాలి.
- వరదలు, తుఫాన్లు, అగ్ని ప్రమాదాలు, రోడ్లు, రైలు ప్రమాదాలు సంభవించినప్పుడు సహాయ చర్యల్లో పాల్గొనాలి.
- గ్రామంలో వ్యాధులు ప్రబలినప్పుడు అధికారులకు తెలియపరచాలి.
- గ్రామాల్లోని అవసరాలను గుర్తించి గ్రామాభివృద్ధి ప్రణాళిక తయారీలో పాలుపంచుకోవాలి. అలాగే ఎంపీపీ, ఎంపీడీఓ, ఈఓ (పీఆర్ మరియు ఆర్డీ) నిర్వహించే నెలవారీ సమావేశాలకు హాజరు కావాలి.
- గ్రామసభలో లబ్ధిదారుల గుర్తింపు, వారికి రుణ పంపిణీ, రుణాలు వసూలుకు సహకరించాలి.
- అంశాల వారీగా ఎజెండాలను సిద్ధం చేసి, గ్రామ పంచాయతీ ఆమోదం పొందడం.
- ఎజెండాను ప్రదర్శించడం, దండోర వేయించడం, గ్రామాల్లోని పలు ప్రాంతాల్లో నోటీసులను అంటించి ప్రజలకు సమాచారం చేరేలా చూడడం.
- బలహీన వర్గాలు, ఎస్టీ, ఎస్సీ వాడల్లో పర్యటించి ప్రభుత్వ పథకాలు, పంచాయతీ తీసుకుంటున్న ఫలాలు అందేలా చూడడం.
- వార్షిక పరిపాలన నివేధికను రూపొందించి గ్రామ పంచాయతీ ఆమోదం తీసుకోవడం.
- నెలవారీ సమీక్షలు, ప్రగతి నివేదికల రూపకల్పన, ఉన్నతాధికారులకు నివేదికను అందించడం, సర్పంచ్‌తో కలిసి అభివృద్ధి పనులకు పర్యవేక్షణ
- ప్రతీ త్రైమాసికంలో ఒకసారి పంచాయతీ ఆర్థిక వ్యవహారాలను ఆధాయ, వ్యయ వివరాలను పంచాయతీ ఆమోదించడంతో పాటు ఈవీపీఆర్డీలకు సమాచారం ఇవ్వడం.
- ఈ మార్గదర్శకాల మేరకు పంచాయతీ కార్యదర్శులు విధులు నిర్వహించవలసి ఉంటుంది.

ఆదర్శం 42 ఏళ్లపాటు ఏకగ్రీవంగా ఒకే సర్పంచ్

ఐదేళ్లు కాదు.. పదేళ్లు కాదు.. ఏకంగా 42 ఏళ్ల పాటు వరుసగా సర్పంచ్‌గా పనిచేసి ఉమ్మడి తెలుగు రాష్ట్రాలలో రికార్డు సృష్టించారు భూత్పూర్ మండలం అమిస్తాపూర్ గ్రామానికి చెందిన వీరస్వామి. 1931 నవంబర్ 28న కెంద్యాల శంకరప్ప, నర్సమ్మ దంపతులకు ప్రథమ

కుమారుడిగా జన్మించిన వీరస్వామి మహబూబ్‌నగర్‌లోని గాంధీరోడ్ హైస్కూల్‌లో 5వ తరగతి వరకు ఉర్దూ మీడియంలో చదువుకున్నారు. అతనికి 9వ ఏటనే అప్పుడున్న సామాజిక పరిస్థితులతో వివాహం చేసుకున్నాడు. 14వ ఏట రజాకార్ల తుపాకీ తూటాలకు అతని తండ్రి శంకరప్ప బలయ్యాడు. దీంతో కుటుంబ బాధ్యతలను తనపై వేసుకొని గ్రామంలోని మరికొంత మంది యువకులు గ్రామస్తులతో కలిసి ఆర్యసమాజ భావాలతో ముందుకు సాగారు. 11 ఏళ్లపాటు కుటుంబ బాధ్యతలను నిర్వహిస్తూ వచ్చిన వీరస్వామికి గ్రామ పంచాయతీగా ఏర్పడిన అమిస్తాపూర్ గ్రామానికి మొదటి సర్పంచుగా ఎంపికయ్యే అవకాశం లభించింది. గ్రామస్తుల సమస్యలను పరిష్కరించడంలోనూ, ఆర్యసమాజ భావాలను ముందుకు తీసుకెళ్లడంలోనూ ప్రధానపాత్ర పోషిస్తూ వచ్చిన కెంద్యాల వీరస్వామిని 1959లో గ్రామస్తులు సమావేశమై గ్రామ సర్పంచుగా ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకున్నారు. మరో 9 మందిని వార్డు సభ్యులను సైతం ఏకగ్రీవం చేసుకున్నారు. అనంతరం 1964, 1969, 1974, 1979 సంవత్సరాలలోనూ వీరస్వామి సర్పంచుగాను, మరో 9 మంది వార్డు సభ్యులుగాను ఏకగ్రీవంగా ఎంపికవుతూ వచ్చారు. మొట్టమొదటి సారిగా 1984లో అమిస్తాపూర్ గ్రామ సర్పంచ్, వార్డు సభ్యుల ఎంపికకు సంబంధించి ఎన్నికలు జరిగాయి. అప్పుడు కూడా వీరస్వామి, అతను బలపర్చిన వార్డు సభ్యులందరూ ఘన విజయం సాధించారు. 1989, 1994, సంవత్సరాలలోనూ జరిగిన ఎన్నికల్లో కూడా వీరస్వామి గ్రామ సర్పంచుగా ఎంపిక కాగా ఉప సర్పంచ్, వార్డు సభ్యులు సైతం వీరస్వామి మద్దతు దారులే గెలుపొందారు. 2001 సంవత్సరం వరకు వీరస్వామి వరుసగా 42 సంవత్సరాల పాటు అమిస్తాపూర్ గ్రామ సర్పంచుగా పనిచేసి ఉమ్మడి తెలుగు రాష్ట్రాలలో అత్యధిక కాలం సర్పంచుగా పనిచేసిన వారిలో ఒకడిగా గుర్తింపు పొందారు. ఆ తర్వాత 2001 నుంచి వయస్సు మీదపడుతుండటంతో పోటీ నుంచి వీరస్వామి తప్పుకున్నారు.

పి.శంకర్

టి.ఎస్.ఐ.ఆర్.డి. లో చిన్న పిల్లలకు క్రిచ్ సదుపాయం

తల్లిదండ్రులు వారి పిల్లలకు మంచి సంరక్షణను అందిచాలనుకుంటున్నారు. అయితే నేటి పోటీ ప్రపంచములో ఉద్యోగాలు, ఇతర వృత్తి పరమయిన పనులు చేసే తల్లులుకు, వారి పిల్లల సంరక్షణ అనేది కష్టతరంగా మారింది. ఇలాంటి పరిస్థితిలో తల్లులు వృత్తికి సంబంధించి, విధులు నిమిత్తం అత్యవసర కార్యక్రామలపై దూరప్రాంతాలకు వెల్లవలిసిన సమయంలో పిల్లల సంరక్షణ అనేది ఒక సమస్యగా మారుతుంది. పిల్లలను ఎవరి దగ్గరైనా ఉంచి వెళ్దామా ఉంచితే సరైన సంరక్షణ అందిస్తారా లేక తమతో తీసుకెల్దామా తీసుకెళ్తే పిల్లలతో ఇబ్బందలు పడతామా అని అయోమయంలో సతమతమవుతుంటారు.

అయితే శిక్షణ నిమిత్తం టి.ఎస్.ఐ.ఆర్.డి. కు విచ్చేసిన తల్లులుకు, వారి పిల్లల సంరక్షణ విసయంలో టి.ఎస్.ఐ.ఆర్.డి. క్రిచ్ ద్వారా బరోసా కల్పిస్తుంది మా ఈ క్రష్ సిపార్డ్ లో పనిచేసే ఉద్యగుల పిల్లలుకు టి.ఎస్.ఐ.ఆర్.డి. దగ్గర లో

ఉన్న వర్కింగ్ ఉమెన్స్ పిల్లతో పాటు శిక్షణకు విచ్చేయు తల్లులు తమ వెంట తీసుకు వచ్చే 6 సం॥ లోపు పిల్లల సంరక్షణ బాధ్యత తీసుకుంటుంది

సువిశాలమైన ప్రాంగణంలో, ఆహ్లాదకరమైన వాతావరణం మద్య, ఏ కార్పోరేట్ ప్లే స్కూల్ కి తీసుపోని విధంగా అత్యుత

మైన వసతులతో అత్యాధునిక సౌకర్యాలతో ఏర్పాటు చేయబడింది. శిక్షణ పొందిన క్వాలిఫైడ్ టీచర్స్, కేర్ టేకెర్స్ ద్వార చిన్నారులుకు అవసరమైన నైపున్యాలు నేర్పిస్తారు. పోషకాలు కలిగిన ఆహరం టైం ప్రకారం అందిస్తారు పిల్లలు బుద్ధి వికాసానికి వాళ్ళ ఆలోచన శక్తి పెరగటానికి సహాయపడే ఆటవస్తువులును అందిస్తారు. శుభ్రమైన త్రాగునీరు అందు బాటులో ఉంచుతారు అలిసిపోయిన పిల్లలకు నిద్రపోవడానికి అనుకూలమైన బెడ్ లు ఏర్పటు చేస్తారు.

శిక్షణకు వచ్చే తల్లులు ఎటువంటి అదనపు సహాయకున్ని తమతో తీసుకురావసరం లేకుండా వారి శిక్షణా సమయంలో తమ తమ పిల్లన్ని టి.ఎస్.ఐ.ఆర్.డి. క్రిచ్ సెంటర్ లో అప్పగించి విజయవంతంగా శిక్షణ పొందవచ్చు ఈ సౌకర్యాన్ని టి.ఎస్.ఐ.ఆర్.డి.లో శిక్షణ పొందే తల్లులు అందిపుచ్చుకోవాలని టి.ఎస్.ఐ.ఆర్.డి. ఆశిస్తోంది.

ఇ.ఆర్.బి. నరేంద్రనాథ్ రావు
జాయింట్ డైరెక్టర్, టి.ఎస్.ఐ.ఆర్.డి.

జల సంరక్షణే - జన సంరక్షణ

మనిషికి నీరు ఎంతో అవసరం. జంతు, జీవజాలం మనుగడ నీటి మీదనే ఆధారపడి ఉంది. నీరు లేని ప్రాంతం జీవం లేని ఎడారి అవుతుంది. భవిష్యత్ అవసరాల కోసం డబ్బును ఎలా పొదుపు చేస్తున్నామో నీటిని అలాగే పొదుపు చేసి పెట్టుకోవాలి. మనిషి మనుగడకు నీరు ఎంత ముఖ్యమో కొత్తగా చెప్పాల్సిన పని లేదు. నీటి అభ్యత పైనే మానవ నాగరికత అభివృద్ధి చెందినదని చరిత్ర చెబుతుంది. మానవ మనుగడకు అతి ముఖ్యమైన నీటి లభ్యత రోజురోజుకు తక్కువ అవుతున్నది ఈ నేసథ్యంలో రానున్న కాలాల్లో నీటి అవసరాలు ఇంకా తీవ్రం కానున్నాయి. పారిశ్రామికాభివృద్ధికి నీటి లభ్యత ఎంతో అత్యవసరమైంది. దానిపైన ఆధారపడి పరిశ్రమల స్థాపన ఉంటుంది. కాబట్టి మనుషుల అవసరాల కోసమే కాకుండా అభివృద్ధికి కూడా నీటి లభ్యత అనివార్యం. కాబట్టి నీటి నిలువలను కాపాడు కోవాలి. ద్వంసమైన నీటి వనరులు వాటిని పునరుద్ధరించుకోవాలి. నీటిని సంరక్షించుకొనే కార్యక్రమాన్ని పెద్ద ఎత్తున ఉద్యమంలా చేపట్టి నీటిని ఒడిసి పట్టాలి.

మన దేశంలో అనేక రాష్ట్రాలు, జిల్లాలు తీవ్ర నీటి ఎద్దడిని ఎదుర్కొంటున్నాయి. ఈ నేపథ్యంలోనే గత కొన్ని ఏళు ళ్గా ప్రభుత్వాలు నీటిని సంరక్షించుకోవడం గురించి పెద్ద ఎత్తున ప్రచారం చేస్తున్నాయి. నీటిని నిల్వ చేసుకోవడం గురించి, నీటి నిల్వల గురించి ప్రభుత్వాలు స్వచ్ఛంద సంస్థలు పెద్ద ఎత్తున కార్యక్రమాలు నిర్వహిస్తూ ప్రచారం చేస్తున్నారు. దేశంలో ఇప్పటికే అనేక రాష్ట్రాలు తీవ్రమైన నీటి కరువును ఎదురుకొంటున్నాయి. ప్రత్యేకంగా త్రాగు నీరు కోసం ప్రజలు వెంపర్లాడుతున్నారు. గుక్కెడు నీరు దొరకని పరిస్థితి ఎదురవుతున్నది. దానికి ప్రధాన కారణం దినదినం భూగర్భ జలాలు అడుగంటి పోవడమెంతో నానాటికి నీరు పాతాలానికి పోతున్నది. వర్షాభావ పరిస్థితులలో గ్రామీణ ప్రాంతాలలో వ్యవసాయం కోసం భూగర్భ జలాల వాడకం పెరిగి పోయి భూపటలంలో నీరు క్రిందకి పడిపోతున్నది.

నీటి సమస్యను ఎదురుకొంటున్న రాష్ట్రాల్లో తెలంగాణ రాష్ట్రం ఒకటి. త్రాగు నీరు, నీటి అవసరాలకు భూగర్భ జలాలలపై అధికంగా ఆధారపడుతున్న తెలంగాణ రాష్ట్రంలో భూగర్భ జల మట్టం సంవత్సరానికి మీటర్ వంతున పడిపోతుందన్న గణాంకాలు ఆందోళనకు గురి చేయడంతో పాటు మన కర్తవ్యాన్ని గుర్తు చేస్తున్నాయి. భవిష్యత్‌లో పెరుగుతున్న జనాభా, పట్టణాలకు, నగరాలకు భారీగా పెరుగుతున్న వలసలు వ్యవసాయానికి తగ్గిపోతున్న నీటి లభ్యతను గమనిస్తే రానున్న రోజుల్లో తలసరి నీటి లభ్యతపైన విపరీతమైన ఒత్తిడి పడబోతుంది. దాని ప్రభావం ఆహార ఉత్పత్తి, ఆహార బధ్రతపైన తప్పక పడుతోందనిపిస్తుంది.

ప్రజలు నీటిని పరిరక్షించుకోవడం, నీటిని పొదుపు చేయడం వంటి విషయాలను పూర్తిగా విస్మరిస్తున్నారు. ఒక చిరుబావి ఎండిపోగానే మరొక చిరు బావి తవ్వడమే పరిష్కారంగా చూస్తున్నారు తప్పా నీటిని కాపాడుకోవడంలో శ్రద్ధచూపడంలేదు. మన దేశంలో కర్ణాటక, తమిళనాడు,

రాజస్థాన్ గుజరాత్ రాష్ట్రాలు వాన నీటిని సంరక్షించుకోవడంలో, సక్రమంగా వినియోగించుకోవడంలో ముందంజలో ఉన్నారు. ముఖ్యంగా బెంగళూరు, చెన్నై నగరాలలో మున్సిపల్ కార్పోరేషన్ వారు చేపట్టిన ఇంటింటికీ ఇంకుడు గుంటలు కార్యక్రమం సత్ఫలితాలను ఇచ్చింది. తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చెరువుల పునరుద్ధరణ, సంరక్షణ కార్యక్రమం ఇంకుడు గుంటల కార్యక్రమం చేపట్టింది. అయితే ప్రజలు కూడా తమవంతు కర్తవ్యంగా నీటి సంరక్షణకు నడుం బిగించాలి. ముఖ్యంగా కురిసే ప్రతి వాన నీటి బొట్టుని ఒడిసి పట్టుకోవాలి. పట్టణ వాసులు పై కప్పు పై పడ్డ వర్షపు నీటిని వృథాగా రోడ్లపై వదిలేస్తున్నారు, దీనితో చిన్న పాటి వర్షానికే రోడ్లన్ని చెరువులను తలపిస్తున్నాయి. 100 చదరపు మీటర్లపై కప్పు వైశాల్యంపై కురిసే సరాసరి వర్షపాతాన్ని సంరక్షిస్తే నలుగురితో కూడిన కుటుంబానికి 100 రోజుల నీటి అవసరాలు తీరతాయి.

వాన నీటి సంరక్షణను ప్రజలు తమ కర్తవ్యంగా భావించాలి. భూమిలోకి ఇంకే విధంగా ఇంకుడు గుంటలను ఇంటింటా, వాడవాడలా ఏర్పాటు చేసుకోవాలి. నీటి ని పొదుపుగా వాడటం అలవర్చుకోవాలి. చెట్ల పెంపకం విరివిగా చేపట్టాలి. ప్రతి ఇల్లు, అపార్ట్ మెంట్ కాలనీలలో, స్కూల్, కాలేజీలు, విశ్వ విద్యాలయాలు, ప్రభు త్వ, ప్రైవేటు ఆసుపత్రులు, కార్యాలయాలు, షాపింగ్ కాంప్లెక్సు, ఫాక్టరీలు వంటి వాటిలో విధిగా వాన నీటి సంరక్షణకు చర్యలు చేపట్టాలి. కాలనీలలో వాననీటి సంరక్షణ కోసం బృందాలుగా ఏర్పడి ఆరు బయట పడ్డ వర్షపు నీరు భూమిలోకి ఇంకే విధంగా ఏర్పాట్లు చేయాలి.

రైతులు వ్యవసాయంలో డ్రిప్ ఇరిగేషన్, స్పింక్లర్, గ్రీన్హౌస్ వంటి ఆధునిక పద్ధతులను అవలంబించడం ద్వారా నీటి వాడకాన్ని, ఎరువుల వాడకాన్ని తగ్గించవచ్చు. తమ పొలాలలో ఇంకుడు గుంతలు, చిన్న పాటి చెరువులు నిర్మించు కోవాలి, వాలుకు అడ్డంగా కాంటూర్ కందకాలు తవ్వి నీటిని భూమిలోకి ఇంకింప చేసుకోవాలి. నీటి ప్రవాహం ఎక్కువ ఉ ండే వాలు ప్రాంతాల్లో వాటర్ షెడ్లను ఏర్పాటు చేసుకుని నీటిని నిల్వ చేసుకోవడం ద్వారా వ్యవసాయ అవసరాలకు వాడుకోవచ్చు.

నీటిని నిలువ చేసే కొన్ని రకాల పద్దతులు :-

వ్యవసాయ పద్ధతులు

వాన నీరు భూమిలోనికి ఇంకేలా పొలాన్ని దున్నాలి. పంటమార్పిడి విధానం అనుసరించాలి. దానివలన పొలంలో

వివిధ రకాలైన మట్టి వరుసలుగా ఏర్పడి నీరు భూమిలోకి ఇంకుతుంది. సేంద్రియ వ్యవసాయం చేస్తే పొలం సారవంతం అవుతుంది వాతావరణానికి అనుగుణమైన పంటలు వేస్తే నీటి ఖర్చు తగ్గుతుంది సాగుచేసే పొలాల వద్ద చెట్లను పెంచాలి. ఆ చెట్లు ఈదురుగాలిని నిలువరించడం, నేలలో నత్రజని పెంచడం, వంటచెరకు, పక్షులు ఇతర సరీసృపాలకు నిలువనీడ ఇవ్వడం వంటి పనులకు ఉపయోగపడతాయి.

చెక్ డ్యాములు

వాననీరు వృథా కాకుండా కొండవాలు నుండి లోయ వరకు గట్లు కట్టాలి కట్టల సంరక్షణకు ఎదురు పొదల వంటి చెట్లు నాటాలి. దానివలన పై నుండి చెక్ డ్యాములలోకి నీరు పడేటప్పుడు మట్టి కొట్టుకుపోకుండా ఉంటుంది. స్థానికంగా దొరికే పదార్థాలతోనే చెక్ డ్యాములు నిర్మించవచ్చు. సమతల ప్రదేశంలో కూడా పొలాల చుట్టూ కట్టలు కట్టడం వలన నీరు వృథా కాకుండా ఉంటుంది.

అడ్డుకట్టలు

కొండల మీది నుండి కిందికి పారే చిన్న చిన్న కాలువలు, వాగులకు అడ్డంగా రాళ్ళు, మట్టి, పొదలు మొదలైన వాటితో అడ్డుగా కట్టలు కట్టి వర్షాకాలములో నీటిపారుదలను మళ్ళించవచ్చు. ఈ కట్టలు కట్టే విధానాన్ని గల్లీ ప్లగ్ అని కూడా అంటారు. పొలం చుట్టూ కట్టలు కడితే వర్షపు నీరు చాలా రోజుల వరకు పొలంలో నిల్వ ఉండి భూమిలోకి ఇంకుతుంది. ఆ భూమిలో తేమ ఉంటుంది తక్కువ వర్షపాతం గల ప్రాంతాలలో ఈ పద్దతి చాలా ఉపయోగపడుతుంది. ప్రవాహానికి అడ్డుగా కట్టే కట్టల మధ్య తగినంత దూరం ఉ ంచినట్లయితే పారే నీటి వేగం తగ్గించవచ్చు ఒకమోస్తరు ఏటవాలుగా ఉన్న ప్రదేశాలకు ఈ పద్దతి బాగుంటుంది..

భూగర్భంలోకి జలాన్ని పంపే గుంటలు

నీరు ఇంకుటకు అనువుగాలేని చోట ఈ పద్ధతి ఉపయోగపడుతుంది. ఖర్చు తక్కువ. 2 మీటర్లకన్నా తక్కువ వ్యాసంతో ఒక గుంటను త్రవ్వాలి. నీరు పీల్చేస్వభావం గల

భూమి పొర తగిలే వరకు ఆ గుంటను త్రవ్వాలి. నీటి మట్టం తగిలే అవసరం లేదు. ఆ గుంటను రాళ్ళు, కంకర, ఇసుకతో నింపాలి. ఒకవేళ గుంటను సిమెంటుతో ప్లాస్టింగ్ చేసినట్లయితే నీటిని పైపు ద్వారా ఫిల్టరు వరకు పంపించవచ్చు ఈ నిర్మాణాలు నీరు ఇంకని భూములలో ఎంతో ఉపయోగపడతాయి. ఇటువంటి గుంటలను చెరువులలో నిర్మించుట వలన చెరువు నీరు భూగర్భంలోకి వెళ్ళి భూగర్భజలాల మట్టం పెరుగుతుంది. నీటి లభ్యతననుసరించి 0.5 మీటర్ల నుండి 3 మీటర్ల వ్యాసంతో, 10 నుండి 15 మీటర్ల లోతుగల నిర్మాణాలు నిర్మించాలి. నిర్మాణం ఉపరితలం చెరువునీటి మట్టం పైన వచ్చేటట్లు ఉండాలి. ఈ గుంటలను రాళ్లు, గులక రాళ్ళు, బరక ఇసుకతో నింపాలి కట్టడం బలంగా ఉండడానికి 1 లేక 2 మీటర్ల వరకు సిమెంటు చేయాలి ఈ పద్ధతి వలన చెరువులో ఎక్కువైన నీరు గుంటల ద్వారా భూమిలోకి ఇంకి భూగర్భ జలమట్టం పెరుగుతుంది. త్రాగు నీటి కొరత తీరుతుంది.

బావులలో పూడిక తీత

నిరుపయోగంగా ఉన్న బావులను శుభ్రం చేసి పూడిక తీయాలి. తరువాత వాన నీటిని పైపుల ద్వారా బావుల అడుగుభాగంలోకి చేరేలా అమర్చాలి ఈ నీరు మట్టి లేకుండా ఉండాలి. అధికంగా ఉన్న నీటిని స్వేదన పద్దతి లో ప్రవహింప జేయాలి అప్పుడప్పుడూ బావులలో క్లోరినేషన్ చేస్తే బాక్టీరియాను నివారించవచ్చు. నీటిని నిల్వ చేసే మరికొన్ని పద్దతులు ఏటవాలు ప్రదేశాలు, నదులు, వాగులు, వంకలు, కాలువల ద్వారా వ ృథాగా పోయే నీటిని మరికొన్ని పద్ధతుల ద్వారా నిలువరించవచ్చు.

ప్రభుత్వం తీసుకోవాల్సిన చర్యలు :

ప్రభుత్వం ప్రతి కట్టడంలో వాన నీటి సంరక్షణను ఏర్పాటు చేయాలన్న నిబంధనను తప్పనిసరి చేయాలి. ఇప్పుడు భవనం పైకప్పు పైన పడ్డ వరాన్ని ఫిల్టర్ చేసి నేరుగా బోరు బావిలోకి పంపేందుకు ఫిల్టర్లు అందుబాటులోకి వచ్చాయి, వీటితో వర్షపు నీటిని నేరుగా బోరు బావిలోకి పంపి భూగర్భ జలాలను పెంపొందించవచ్చు. ఇందువలన పూర్తిగా ఎండిపోయిన బోరు బావులు సైతం తిరిగి జల కళను సంతరించుకుంటాయి. ప్రభుత్వం ఈ పరికరాలను పన్ను నుంచి మినహాయించాలి. ప్రజలకు వాన నీటి సంరక్షణపై అవగాహన కోసం వాన నీటి సంరక్షణ మోడల్ పార్కుని ఏర్పాటు చేయాలి. కంపెనీలు కార్పొరేట్ సోషల్ రెస్పాన్సిబిలిటీ పద్దు కింద వాన నీటి సంరక్షణ చర్యలు చేపట్టేందుకు విరాళాలు ఇచ్చే విధంగా తగు మార్గ దర్శకాలు రూపొందించాలి. వాన నీటి సంరక్షణ కు ఇంటింటికీ ప్రచారం, అవగాహన సదస్సులు, ప్రోత్సాహకాలు, బ్యాంకుల నుంచి రుణాలు ఇవ్వడం వంటివి చేయాలి. మొక్కలను విరివిగా పెంచి, ఉన్న వాటిని సంరక్షించే చర్యలు చేపట్టాలి. ముఖ్యంగా స్కూళ్ళు, కాలేజీ లలో ఆవగాహన కార్యక్రమాలు ఏర్పాటు చేయాలి.

ఈ పరిస్థితుల్లో దేశంలో నీటి సమస్యను పరిష్కరించడాన్ని తీవ్రమైన విషయంగా తీసుకోవాలి. నిపుణులతో దేశ స్థాయిలో విధి విధానాలు రూపొందించాలి. వర్షపు నీరు, నీటి సంరక్షణ, భూగర్భ జలాల సంరక్షణ, నగరాల్లోని మురికి నీటిని శుద్ధి చేసే ప్రక్రియలు అన్నీ ఏక కాలంలో సమన్వయంతో ముందుకు సాగాలి. నగరాల్లో ఉన్న ప్రధాన సమస్య అయిన నీటి కాలుష్యాన్ని నియంత్రించాలి. వీటన్నింటితో నీటిని అందరికీ అందుబాటులోకి తీసుకువచ్చే చర్యలు తీసుకోవాలి. నీటి శుద్ధీకరణ, తిరిగి ఉపయోగించుకోవడం అనే ప్రక్రియలు విరివిగా ఉపయోగంలోకి రావాలి. అలాగే నీటి సరఫరా, నిర్వహణకు సంబంధించి బడ్జెట్లో కేటాయింపులు కూడా పెరగాలి. ఇప్పుడు చాలా కనిష్ఠంగా బడ్జెట్ నిధులు కేటాయిస్తున్నారు. ఈ స్థితి మారాలి. అప్పుడే నీటి సరఫరా, నిర్వహణ సామర్థ్యం పెరిగి నగరాలు, పల్లెల నీటికరువు తీరుతుంది.

సి. హెచ్ రేణుక

రిసెర్చ్ స్కాలర్

తెలంగాణ రాష్ట్రములో రెవెన్యూ శాఖనందు వాడుకలోనున్న ఉర్దూ పదాలు - తెలుగు అర్ధములు

1. పహాణీ - ఒక రైతుకు, ఒక సర్వే నంబరు నందు ఎంత భూమి కలదో వివరించే పట్టిక
2. రఖ్మం - శిస్తు
3. పట్వారీ - కరణం
4. పోలీసు పటేల్ - మున్సబు
5. సేతుసిందీకావలికారు - గ్రామ నౌకరు/ఇన్‌స్పెక్టర్
6. కారుగూ జారీ - చేసినవి
7. దపుర - క్యాంపు
8. కబ్జా - ఆక్రమణ
9. పడావ గట్ భూములు - బీడు భూములు
10. వసూల్ బాకీ రిజిష్టరు - పట్టా వారీగా శిస్తు చెల్లింపు జాబితా
11. అబీ పంట - మొదటి పంట, ఖరీఫ్
12. తబీ పంట - రెండో పంట, రబీ
13. మింజు మిలె - మొత్తం
14. నల్ల చల్క - నల్ల రేగడి భూమి
15. ఎఱ్ఱ చల్క - ఎఱ్ఱ రేగడి భూమి
16. ధారా బందీ - నీటి తీరువా
17. చల్కా భూములు - మెట్ట భూములు
18. షామిల్ నెంబరు - నెంబరు కలుపుట
19. మెకామోయినా - స్పాట్ ఇన్‌స్పెక్షన్
20. ప్రధి రిజిష్టరు - భూమి వర్గీకరణ వివరాలు నమోదు చేసేపుస్తకం
21. మాగాణి భూమి - పల్లం భూమి
22. భాగాత్ భూమి - తోట భూములు
23. పని/దరి భూమి - మాగాణి, భాగాత్ భూముల్లోని మొదటి తరగతి
24. ఖాస్తాలు - విభాగాలు
25. అనవారీ - అణాల రూపంలో భూమి సగటు విలువ
26. మైల్ వార్ - రాయితీ
27. పోట్ ఖారాబ్ - వ్యవసాయయోగ్యతలేనిభూమి
28. పానీ క్లాస్ - జల వర్గీకరణ లేదా నీటి తరగతి
29. పహాణీ ప్లాట్ - సర్వేయరు తయారుచేసే డి స్కెచ్
30. భగణా - అణావారీ సగటు విలువ
31. క్లాసర్ ఆఖర్ - విరామ కృషి
32. ఉదార పుస్తకం - ఒక్కో సర్వే నెంబర్ విస్తీర్ణం లెక్కించి రాసే రిజిష్టర్
33. నక్షా / పక్కా నక్షా - గ్రామ పటం
34. తక్థా దెహసాల్ - 10 సంవత్సరాల సాగు వివరణలు

35. క్లాసర్ రిజిష్టర్ – సర్వే నెంబర్ వారీ గ్రామంలో అన్ని భూముల వివరాలు తెలిపే రిజిష్టర్
36. కౌలునామా – ఒప్పంద పత్రం
37. సనద్ – ఉత్తర్వు లేదా ధృవపత్రము
38. తాలూకాదార్ లేదా నాయబ్ – శిస్తు వసూలు అధికారి
39. జమీందారులు లేదా దేవ్ ముఖ – ఉప కౌలు దార్లు లేదా దేశ్ పాండే
40. యెఖ్‌రార్ నామా – సరిహద్దు గ్రామాల నుండి సర్వేయరు తీసుకొనే ఒప్పంద పత్రం
41. గైరాన్ – సామాజిక పోరంబోకు
42. ఆధార్ – ఆధార రేఖ
43. కాటకూన్ – ఆధారకు ఇరువైపులా గ్రామ సరిహద్దును కలుసుకునే వరకు గీసే రేఖ (సహాయరేఖ)
44. కరన్ – సమకోణ త్రిభుజ రేఖ
45. తేకబందీ రిజిష్టరు – గ్రామ సరిహద్దుల ప్రకారం సర్వే నెంబరు, వాటి విస్తీర్ణాలు తెలిపే పుస్తకం లేద శిస్తు వసులు బాకీ రిజిష్టరు
46. ధకె – గ్రామ సర్వే పనికై సర్వేయర్ కు కేటాయించిన సర్వే విభాగం
47. ఛల్తా నెంబర్ – సర్వే పనిలో సర్వేయర్‌కు కేటాయించిన సర్వే విభాగం
48. టిప్పన్ పుస్తకం – క్షేత్ర స్థాయిలో భూమి కొలత లు తెలిపే పటము
49. దర్వారీ రిజిష్టర్ – ఒకే రకమైన వర్గ విలువ ఉన్న సర్వే నెంబర్ల భూముల విస్తీర్ణాన్ని ఒకదాని కింద ఒకటిగా ఒకేచోట నమోదు చేసే పుస్తకం
50. అలిఫ్ నమూన – జమాబందీ విభాగము తయారు చేసే 'ఎ' స్టేట్‌మెంట్
51. జరియావారి – నీటి వనరుల కింద ఉన్న విస్తీర్ణపు వివరాలను తెలిపే రిజిష్టర్
52. నతీ జామాలి – మాగాణీ, తోట, మెట్ట భూము లకు పూర్వపు విస్తీర్ణం,ధార బందీలను తెలిపే పట్టిక
53. జంత్రీ – సెడిండ్ స్కేల్
54. సేత్వార్ – రీసెటిల్‌మెంట్ రిజిష్టర్ లేదా డైగ్లట్ రిజిష్టర్
55. పక్క పుస్తకం – క్షేత్ర వైశాల్యం గణించి ఎడమ వైపు పుటలో నమోదు చేసే పుస్తకం
56. నాలా – కాలువ, బోదె
57. లాంబీ – ఆధార రేఖ
58. వస్లాలు/సంగంరూండీ – అంతర్లంబం తెలిపేది
59. మజీ నంబర్ జడ్తి – తాజా రెవిన్యూ పద్దుల ప్రకారం సర్వే నెంబర్ వారీ పట్వారీ తయారు చేసే వివరణ పుస్తకం
60. బంజరు – ప్రభుత్వం భూమి
61. షికమ్ – ముంపుకు గురయ్యే ప్రభుత్వ భూములు
62. ఛాలెపథర్ – క్షేత్ర స్థాయిలో మూడు గ్రామాలు కలిపే దిశలను చూపించే సర్వ రాళ్ళు
63. ఫోడి – సబ్ డివిజన్
64. దఫ్తర్ బంద్ – రికార్డు గుమస్తా
65. పోట్ నంబర్ – సర్వే గుమస్తా
66. పోడి పని – మార్పుల వల్ల ఏర్పడే ఉప విభాగం
67. పోడి రిజిష్టర్ – ల్యాండ్ దరఖాస్తు రిజిష్టర్ లేదా అసైన్‌మెంట్ రిజిష్టర్
68. కాయంటోక్ – జి. రేఖ కై ఏర్పాటయ్యే కొత్త బిందువు

69. కమ్మి జాస్తి పత్రిక్ (కె.జి.పి) - సర్వే నంబరు వివరాలు,కొత్త విభాగాలతో

70. చౌఫస్లా - ప్రతి ఖాతాలో వర్గీకరణ, విస్తీర్ణం, పట్టదారు పేరు నమోదు చేసే రిజిష్టర్ లేదా పట్టదారు భోముల పూర్తి వివరాలు తెలిపే రిజిష్టర్

71. ధర్ - తరం వర్గీకరణ లేదా తరం రేటు

72. పరత్ బుక్కు - ప్రభుత్వ పోరంబోకు భూములను తెలిపే రిజిష్టర్

73. ఖారిజ్ ఖాతా - పట్టేదారు వదలివేసిన భూమి

74. టేంచ్‌ఫ్లాట్ - కొత్త ఉప విభాగాలను కొలిచి స్థలాలను స్కేలుకు చూపే రేఖాపటం

75. అనుబంధ సేత్వార్ - బదిలీ మార్పులు లేదా కొత్త విభాగాలు నమోదు చేసే రిజిష్టరు

76. బందోబస్తు రిజిష్టర్ - (ఆర్.ఎస్.ఆర్) రీ సెటిల్ మెంట్ రిజిష్టర్

77. గూటం గుర్తు - బయటి హద్దులు

78. ధారా బందీ - శిస్తు

79. నాజీం - సంచాలకుడు

80. అవ్వల్ తాలుకాదార్ - కలెక్టర్

81. ఖాల్సె విలేజ్ - ప్రభుత్వ గ్రామం

82. దువ్వం తాలూకాదార్ - (ఆర్.డి.ఓ) రెవెన్యూ డివిజినల్ అధికారు

83. ఖాల్సేతర ప్రాంతం - జాగీర్ధార్ గ్రామం

84. మాజీ నెంబర్ - పాత సర్వే నెంబరు

85. రుజువత్ - సర్వే వైశాల్యన్ని సర్వేపటంతో పోల్చి తయారు చేసే తనిఖీ నివేదిక

86. నాయబ్ తహసిల్‌దార్ - (డిప్యుటీ) ఉప తహసీల్‌దార్

87. గిర్దావారు - రెవిన్యూ ఇన్‌స్పెక్టర్ 898. ముంతజీమ్ -ఆఫీస్ సూపరింటిండెంట్

88. తైబందీ - అయకట్ట సాగు స్థిరీకరణ

92. జమాబందీ - ఒక తాలుకా నందు మొత్తం విస్తర్ణం వివరాలను తనిఖీ చేసే ప్రక్రియ

89. ఖిస్తు బందీ - భూమిశిస్తు జమచేయవలసిన కాలము

90. హస్తుమహీ - మొదటి పంట క్షేత్ర తనిఖీ

91. ఛార్‌మహీ - రెండో పంట క్షేత్ర తనిఖీ

92. ఆతిష్ జదిగి - అగ్ని ప్రమాదం

93. రూద్ ఘాట్ - బల్ల కట్టు

94. రోజ్‌నాంట్ - (డైరీ)దినచర్య తెలిపేపుస్తకం

95. బరాసర్ట్ - (పే బిల్లు) నెలవారీ జీతాలు వివరాలు

96. హాజరీ వసూలు - (ఎల్.పి.సి)చివరిగా చెల్లించిన వేతన వివరాలు

97. గిరాని అలవెన్సు - (డి.ఎ) దినసరి భత్యం

98. పొరంబోకు - సమాజానికి ఉపయోగపడు ప్రభుత్వభూమి/సేద్యమునకు ఉపయోగపడని భూమి

99. గావుతాన్ - గ్రామ కంఠం

100. ఆబాది - నివాసప్రాంతం

101. ఖబ్రస్తాన్ - స్మశానవాటిక

102. రమ్నా - పచ్చికబయళ్ళు

103. కాల్వడి - పంటల నూర్పిడి కొరకు ప్రత్యేకించిన ప్రభుత్వ భూమి (నూర్పిడి కళ్ళములు)

104. ఖాల్సా - రైత్వారీ భూమి

105. షిక్మీదార్ - జాయింట్ పటాదారు

106. ఖరీజ్ ఖాతా - పట్టాదారు వదిలివేసిన భూమి

107. ఇస్తీఫా - వదిలివేసిన (Relinquished)

108. విరాసత్ - వారసత్వము

109. ముంత్‌ఖాబ్ - ఇనాము మంజూరు చేసిన హక్కు పత్రం

ఎస్. శ్రీపద్మావతి

టి.ఎస్.ఐ.ఆర్.డి

పర్యావరణం - సంక్షోభం

మనుగడకు అవసరమైన బాహ్య పరిస్థితుల (భూమి, గాలి, నీరు, ఆహారం, వెలుతురు, వేడి, చలి) లభ్యతనే పర్యావరణం అంటారు. ఒక జీవరాశిని ప్రభావితం చేసి, మార్పులకు గురిచేస్తూ ఉన్నటువంటి సజీవ, భౌతిక మూలక పదార్థాల మిశ్రమాన్ని పర్యావరణంగా చెప్పవచ్చు.

సూక్ష్మంగా చెప్పాలంటే మన చుట్టూ ఆవరించి ఉన్న అంశాలే (జీవ,భౌతిక, రసాయన) పర్యావరణం, పర్యావరణంలోని జీవుల మనుగడకు ముప్పు వాటిల్లే విధంగా పరిస్థితుల్లో మార్పులు సంభవిస్తే, నివారించడానికి మానవుడు చేపట్టే చర్యలే పర్యావరణ పరిరక్షణ.

రకాలు: పర్యావరణాన్ని 2 రకాలుగా చెప్పవచ్చు

1. భౌతిక / సహజ పర్యావరణం

జీవరాశులను ప్రభావితం చేసే భూమి, నీరు, గాలి, వాతావరణం ఇవన్నీ నిర్జీవ భౌ తిక అంశాలు. అలాగే వర్షపు నీరు, సూర్యకిరణాలు, తేమ, వాయు తరంగాల వేగం లాంటి వాతావరణ పరమైన కారకాలు కూడా ఇందులో అంశాలే:

భౌతిక / సహజ పర్యావరణం ప్రయోజనాలు, ప్రాధాన్యతలు:

- గృహ నిర్మాణం, పరిశ్రమల స్థాపనకు అవసరమైన భూమి లభ్యమవుతుంది.
- జీవరాశులకు అవసరమైన భూమి, నీరు, గాలి పోషక మూలకాలను అందిస్తుంది.
- వాతావరణ కారకాలను నియంత్రిస్తుంది.
- వాతావరణం జీవరాశులకు ఆమ్లజని, ఇతర వాయువులను అందజేస్తుంది.
- భూగోళంలోని జలసంపద ఈ భౌతిక వాతావరణంపైనే ఆధారపడి ఉంటుంది.

2. జీవ పర్యావరణం

దీనిని జీవుల సజీవ పర్యావరణం అంటారు. జీవరాశుల మనుగడకు ఇది సహాయపడుతుంది. భూమిపై ఉన్న సూక్ష్మజీవులు, జలచరాలు, పక్షులు, జంతువులు వృక్ష సంపద, మానవులు దీనిలోని అంతర్భాగాలు

పర్యావరణం పరిరక్షణ అత్యవసరం

జనాభా పెరుగుదల, పెరుగుతున్న అవసరాలు, మానవ తప్పిదాలు తదితర అంశాల వల్ల అనేక పర్యావరణ సమస్యలు ఏర్పడుతున్నాయి. జనాభా పెరిగే కొద్దీ మానవ నివాసానికి వ్యవసాయ భూమి, వంట చెరుకు కోసం అడవులను, పచ్చిక బయళ్లను నాశనం చేస్తుండడం వల్ల భూమి మృత్తికలు, వాటిలోని సారం కొట్టుకుపోతున్నాయి. సాగుచేయడం ద్వారా మిగిలే వ్యర్థ, ఘన, ద్రవ పదార్థాలు, అనాగరిక పారిశుధ్య అలవాట్ల వల్ల పర్యావరణ సంక్షోభం ఏర్పడుతున్నది. ఈ వ్యర్థాలను తగిన విధంగా నియంత్రించక పోవడంతో శిలావరణ, జల, వాయు సంక్షోభానికి దారి తీస్తుంది. కొన్ని వ్యవసాయ విధానాలతో పాటు పురుగుమందులు, రసాయన ఎరువుల అధిక వినియోగం వల్ల భూమి రసాయన, జీవిక సంక్షోభానికి గురవుతుంది.

ఓజోన్ పొర

ఓజోన్ పొర లో రంధ్రాలు లేదా ఛిద్రాలు ఏర్పడటం వల్ల పర్యావరణం దెబ్బతింటోంది. భూగోళాన్ని ఆవరించి ఉన్న వాతావరణాన్ని 5 పొరలుగా విభజించారు. వీటిని రెండు భాగాలుగా వర్గీకరించవచ్చు. అవి:

ఎ. సమరూప ఆవరణాలు – ఇందులో ట్రోపో, స్ట్రాటో, మీసో ఆవరణాలు 90 కి.మీ ల లోపు ఉండి సమాన నిష్పత్తులు, ధర్మాలు ఉన్నందున వీటిని సమరూప ఆవరణాలు అంటారు.

బి. బహురూప ఆవరణాలు – ఇందులో థర్మో, ఎక్సో ఆవరణాలు 90 కి.మీ.ల పైన వేర్వేరు నిష్పత్తుల్లో ఉన్నందున వీటిని బహురూప ఆవరణాలు అంటారు.

భూమి ఉపరితలంపై 18-50 కి.మీల వరకు ఉన్న ఆవరణాన్ని స్ట్రాటో ఆవరణం అంటారు. ఈ ఆవరణంలో 25-40 కి.మీ.ల మధ్య ఒక దట్టమైన పొర ఉంటుంది. దీన్నే ఓజోన్ పొర అంటారు. ఆక్సిజన్‌కు మరో రూపమే ఓజోన్. ఆక్సిజన్ లోని, ఒక కణంలో రెండు అణువులుంటే, ఓజోన్‌లో మూడు అణువులు ఉంటాయి. ఈ ఓజోన్ వాయువు పొర సూర్యుడి నుంచి వచ్చే అతినీలలోహిత కిరణాలను అడ్డగించి, భూమికి చేరకుండా నిరోధిస్తుంది. ఫలితంగా ఆ కిరణాలు భయంకర వినాశకర విపత్తు నుంచి మానవాళిని రక్షిస్తాయి.

దుష్ఫలితాలు:

అతినీలలోహిత కిరణాలు అధిక సంఖ్యలో భూమిని చేరితే కలిగే దుష్ఫలితాలు:

- జీవరాశుల చర్మం చిట్లిపోయి, జీవకణాలు సర్వనాశనం అవుతాయి
- చర్మ సంబంధ క్యాన్సర్, కంటి వ్యాధులు, రోగనిరోధక శక్తి కోల్పోవడం లాంటి రుగ్మతలకు దారితీస్తుంది.
- మొక్కల్లో కిరణజన్య సంయోగ క్రియను మందగింప జేస్తుంది. తేలిగ్గా తెగుళ్లకు గురవుతాయి.
- ఈ కిరణాలు సముద్ర జలాల్లోని జీవరాశులకు కూడా హాని కలిగిస్తాయి

కారణాలు:

ఓజోన్ పొర విధ్వంసానికి మానవుడే ప్రధాన కారణం, ఈ విధ్వంసంలో 'క్లోరో ఫ్లోరో కార్బన్లు' ప్రధాన పాత్ర పోషిస్తున్నాయి. వీటినే 'క్లోఫ్లోకాలు' (ఈ ఒక కణం క్లోరిన్, ఫ్లోరిన్, కర్బనాల మిశ్రమం) అంటున్నారు. వీటితోపాటు

బ్రోమిన్ కూడా ప్రమాదకారిగా మారింది. దీన్ని అగ్ని మాపక పరికారాల్లో ఉపయోగిస్తున్నారు. పంటలపై చల్లే స్ప్రేలు, రిఫ్రిజిరేటర్లు, ప్లాస్టిక్, ఫోమ్, డిటర్జెంట్ల ఉత్పత్తుల తయారీ వల్ల వాతావరణంలో క్లోఫ్లోకాలు ప్రతి సంవత్సరం ఒక మిలియన్ టన్నుకంటే ఎక్కువగా విడుదల అవుతున్నాయి. దీనివల్ల మానవులు చర్మ క్యాన్సర్‌తో మరణించే అవకాశముంది.

ఓజోన్ పొర మందం సన్న గిల్లుతున్నట్లు శాస్త్రవేత్తలు 1980 దశాబ్దంలోనే గమనించారు.

నివారణ

ఓజోన్ పర నివారణలో భాగంగా ప్రపంచ దేశాలన్నీ ఒకేతాటిపైకి రావాలి. ఏరోసాల్ ప్రొపల్లెంట్లు, ప్లాస్టిక్ ఫోమ్స్, రిఫ్రిజరేటర్లలో వాడే సింథటిక్ రసాయనాలను తగ్గించి ప్రత్యామ్నాయాల వైపు ప్రయాణించాలి. ఇందులో భాగంగా ఈ ప్రమాద తీవ్రతను, వాటి దుష్ఫలితాలను గుర్తించి అమెరికా, జపాన్ లాంటి దేశాలు 'క్లోఫ్లోకాలకు' ప్రత్యామ్నాయ రసాయనాలను తయారు చేస్తున్నాయి. అయితే ఇవి చాలా ఖరీదైనవి. పేద, బడుగు, అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలు కూడా తయారు చేసుకోగలిగినప్పుడు పూర్తిగా క్లోఫ్లోకాలను నిషేధించవచ్చు.

భూతా పం (గ్లోబల్ వార్మింగ్)

భూగోళం వేడెక్కడాన్ని 'భూతాపం' అంటారు. ఇలా భూమిపై ఉష్ణోగ్రత పెరగడానికి గ్రీన్‌హౌస్ వాయువులు కారణమవుతున్నాయి. కార్బన్ డై ఆక్సైడ్, మీథేన్, క్లోఫ్లోకాలు, ఓజోన్, నైట్రస్ ఆక్సైడ్ లాంటి వాయువులను 'గ్రీన్‌హౌస్, వాయువులు అంటారు. ఇలా భూమిని చేరిన సూర్యరశ్మి వుపరితలం నుంచి పై పొరల్లోకి వెళ్లకుండా ఈ వాయువులు అడ్డగించడం వల్ల భూమి ఉష్ణోగ్రత క్రమంగా పెరుగుతుంది. ఈ గ్రీన్‌హౌస్ ప్రభావానికి సగానికి పైగా కార్బన్‌డై ఆక్సైడ్ కారణం.

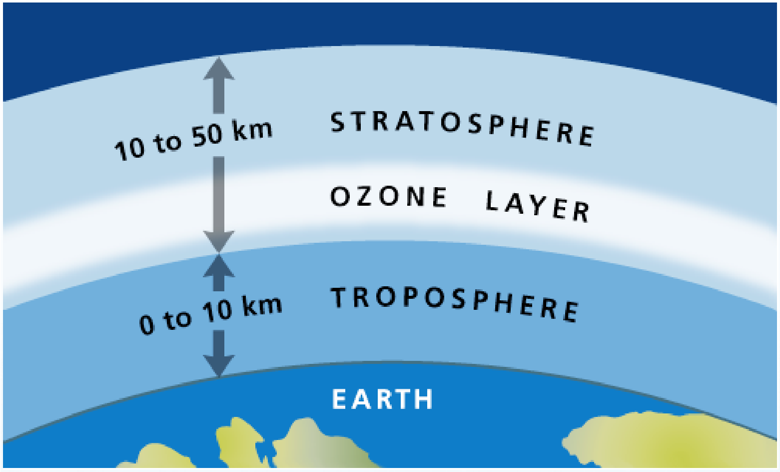

దుష్ఫలితాలు –

గ్రీన్‌హౌస్ ప్రభావంతో భూమండలం వేడెక్కుతోంది. దీనివల్ల జీవావరణం తీవ్ర దుష్ఫలితాలకు లోనవుతోంది.

ప్రాథమికంగా భూమిలో తేమ తరిగిపోయి ఆహారోత్పత్తి తగ్గిపోతుంది. దీనివల్ల వ్యవసాయ సంక్షోభం తలెత్తుతుంది.

సముద్ర జలాలు బాగా వ్యాకోచిస్తాయి. నీటివల్ల సముద్రమట్టం పెరిగి తీరప్రాంతాలు ముంపునకు గురవుతున్నాయి. ప్రజలు నిర్వాసితులు అవుతున్నారు.

ధ్రువ ప్రాంతాల్లోని మంచు కరగడం ప్రారంభిస్తే జల ప్రళయమే వచ్చి ప్రపంచంలో అనేక ప్రాంతాలు, దీవులు ముంపునకు గురై కొట్టుకోపోయే ముప్పు వున్నది.

ఉదా: అంటార్కిటికా ఖండంలోని మంచు కరిగిపోతే సముద్ర నీటిమట్టం 55 మీ. వరకు పెరు గుతుందని అంటార్కిటికా పరిశోధన సంస్థ అధ్యయనంలో తేలింది. మన దేశంలో అంటార్కిటికా పరిశోధన కేంద్రం గోవాలో ఉంది. దీనివల్ల హిందూ మహాసముద్రంలోని 'మాల్దీవులు' మునిగిపోయే ప్రమాదం ఉందని పరిశోధకుల అధ్యయనం చెబుతోంది.

నివారణ చర్యలు: శాస్త్రవేత్తల అభిప్రాయం ప్రకారం భూమి వేడెక్కడం మానవుడు ఎదుర్కొంటున్న భయంకర విపత్తుల్లో ముఖ్యమైంది.

ప్రపంచ దేశాలన్నీ ముందుగా అడవులను పరిరక్షించాలి. వన నిర్మూలనను వెంటనే ఆపాలి.

అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలు తమ బీడు భూముల్లో వనీకరణ చేపట్టాలి. భారత దేశంలో సుమారు 12 లక్షల ఎకరాల భూమి వృథాగా ఉన్నట్లు అంచనా వేశారు. ఇలాంటి చోట్ల వనీకరణ జరగాలి.

విద్యుదుత్పాదనకు బొగ్గు, సహజవాయువుల వాడకాన్ని తగ్గించాల్సిన అవసరం వుంది. వాటి స్థానంలో ఇతర మార్గాలను అన్వేషించే అవసరం వుంది. సౌరశక్తి అలల కదలిక, గాలి ప్రసరణ లాంటి మార్గాల్లో విద్యుదుత్పాదనను భారీ ఎత్తున చేపట్టగటగాలి. ఉదా: మన దేశంలో పశ్చిమబంగ టైడల్ శక్తి, ఉత్తర్ ప్రదేశ్, జమ్మూ కాశ్మీర్, రాజస్థాన్ – సౌరశక్తి, తమిళనాడు, ఆంధ్రప్రదేశ్ పవన శక్తి లో ముందున్నాయి.

రోడ్డు, రైలు మార్గాలకు ప్రత్యామ్నాయంగా జల మార్గ రవాణాను ప్రోత్సహించాలి.

ఎయిర్ కండిషనింగ్, కార్లు లాంటి నిత్యావసరాలు కాని ఉపకరణాల వినియోగాన్ని తగ్గించాలి.

జనాభా పెరుగుదల, నగరీకరణ

క్రి.పూ. 8 వేల సం. కిందటే వ్యవసాయం ప్రారంభమైదని అంచనా, అప్పట్లో ప్రపంచ జనాభా కేవలం 40 లక్షలు ఉంటే అది క్రీ.శ 1750 నాటికి 50 కోట్లు, ప్రస్తుతం ప్రపంచ జనాభా 732 కోట్లకు చేరింది. ఇలా పెరుగుతున్న జనాభాకు అనుగుణంగా నివాస, రవాణా, ఆరోగ్యం, ఆహారం తదితర సదుపాయాలను ప్రభుత్వాలు కల్పించాల్సి ఉంటుంది. వీటి కోసం భారీ పరిశ్రమలను స్థాపించాల్సిన అవసరం వుంది. ఫలితంగా ఆయా పరిశ్రమలు విడుదల చేసే వ్యర్థాల వల్ల కాలుష్యం పెరుగుతోంది. రెండో ప్రపంచ యుద్ధానంతరం రసాయన ప్రగతి కూడా విపరీతంగా పెరిగింది. దీంతో ప్రపంచ దేశాల్లో సాంప్రదాయిక సహజ వనరుల స్థానంలో కృత్రిమ పదార్థాల వినియోగం ఎక్కువైంది. ఇటీవల పత్తి, ఉన్ని, పట్టుకు బదులు నైలాన్, సింతటిక్ పదార్థాలు, కలపకు బదులు అల్యూమినియం, పొలాల్లో సేంద్రియ ఎరువులకు బదులు రసాయనిక ఎరువుల వినియోగం ఎక్కువ కావడం వల్ల పర్యావరణం సంక్షోభానికి గురౌతుంది. జనాభా పెరుగుతున్న కొద్దీ నివాసాలకు వ్యవసాయ వినియోగం కోసం అడవులను నిర్మూలిస్తున్నారు. ఇలా జనాభా అవసరాల కోసం అడవులను నరికి వేయడంతో వన్యమృగాలు కూడా అంతరించి పోతున్నాయి. వాతావరణ తరంగాల తాకిడి ఎక్కువగా ఉండటం వల్ల గాలిలో తిరిగే పక్షి సంతతి అంతరించిపోయింది. పలితంగా ప్రకృతిలో సమతౌల్యత దెబ్బతిని పర్యావరణం, పరిసరాలు కలుషితమవుతున్నాయి.

దుష్ఫలితాలు

'మనం' వనరుల సంక్షోబంలో ఉన్నాం. ఎందుకంటే వైద్య, సాంకేతిక పరిజ్ఞానం మెరుగుపడటం వల్ల భూమ్మీద జనాభా భారం అధికమవుతోంది. ఇలా అధిక జనాభా వల్ల, పదార్థాలను వృదా చేయడం తో పర్యావరణాన్ని ఎన్నటికీ పూడ్చలేని నష్టం పెరిగిపో యే గండం వస్తుందని హైస్టన్ క్లేడ్

అనే భూ విజ్ఞాన శాస్త్రవేత్త పేర్కొన్నారు.

1900 సం. నాటికి ప్రపంచం మొత్తం మీద 700 కోట్ల హెక్టార్ల విస్తీర్ణంలో ఉన్న అడవులు 1975 నాటికి 290 కోట్ల హెక్టార్లకు పరిమితమైపోయాయని, 2010 నాటికి అవి మూడోవంతు అంతరించి పోతాయని ఐక్యరాజ్యసమితి పర్యావరణ సంస్థలు హెచ్చరించాయి.

ప్రపంచ జనాభాలో ప్రస్తుతం 17.7% భారతదేశంలో ఉంటే, ప్రపంచ అడవుల విస్తీర్ణంలో సుమారు ఒక శాతం మాత్రమే భారతదేశంలో ఉన్నాయి. ఇలా దేశంలో సగటున 15 లక్షల హెక్టార్లలో ప్రతి సం. అటవీ ప్రాంతం అంతరిస్తోంది.

నివారణ చర్యలు

ప్రకృతిలో పర్యావరణ సమతౌల్యతను కాపాడటానికి మొత్తం భూవిస్తీర్ణంలో మూడో వంతు అడవులు ఉండి తీరాలని తీర్మానించారు. ఇవి పర్వత కొండచరియల్లో 60 శాతం, మైదాన ప్రాంతంలో 20 శాతం ఇతర ప్రాంతాల్లో మిగిలిన శాతం అడవులు ఉండాలని భారతదేశం 1952లో తీర్మానం చేసింది. ఈ ప్రకారం అడవుల పెంపకం, పరిరక్షణ దిశగా చర్యలు చేపట్టాలి.

అడవులు తగ్గుతున్న కొద్దీ ప్రకృతిలో సమతౌల్యత దెబ్బతింటుంది. అందువల్ల మానవుడి దీర్ఘకాల ప్రయోజనాల దృష్ట్యా ప్రస్తుతం ఉన్న అడవులను పరిరక్షించడంతో పాటు కొత్త ప్రాంతాల్లో వన సమీకరణ చేపట్టాల్సి ఉంది.

జనాభా పెరుగుదలను అరికట్టడానికి ప్రతి ఒక్కరూ కృషి చేయాల్సి వుంది. అక్షరాస్యత శాతాన్ని పెంచి, స్త్రీ విద్యను పెంచడం ద్వారా అధిక జనాభా సమస్యను నివారించవచ్చు.

నగరాలు, పట్టణాల్లో కాలుష్యం

21వ శతాబ్దంలో ప్రపంచవ్యాప్తంగా పట్టణాలు, నగరాల్లో పరిశ్రమలు, వాహనాల రద్దీ, జనసాంద్రత భారీగా పెరిగింది. దీనికి తగ్గట్టే కాలుష్యం కూడా పెరిగింది. వాతావరణంలో ఆక్సిజన్ స్థాయి తగ్గి, విషవాయువుల పరిమాణం పెరగడంతో ప్రజారోగ్యం దెబ్బతింటోంది. ప్రస్తుతం పట్టణాలు, నగరాల్లో తక్షణమే పరిష్కరించాల్సిన సమస్యల్లో జల, వాయు, ధ్వని కాలుష్యాలతోపాటు పరిసరాల కాలుష్యం కూడా ప్రధానమైంది. పట్టణాల్లో ఇళ్లతోపాటు, మార్కెట్లు, హొటళ్ళు, పరిశ్రమల నుంచి వచ్చే వ్యర్థ పదార్థాలు కూడా తీవ్ర కాలుష్యాన్ని సృష్టిస్తున్నాయి. వీటిని చాలా దూర ప్రాంతాలకు తరలించి శుద్ధి చేయాలి.

దుష్ఫలితాలు

పట్టణాల్లో మురుగు నీటిపారుదల సౌకర్యాలు, మలమూత్ర విసర్జనకు సదుపాయాలు లేనందున వర్షాకాలంలో చెత్తాచెదారాలు, మురుగుతో మంచినీరు కలుషితం అవుతోంది. రోగకారక క్రిములు పెరుగుతున్నాయి.

ఈగలు, దోమలు వ్యాప్తి చెందడం వల్ల అనేక అంటువ్యాధులు విజృంభిస్తున్నాయి.

మురికి గుంటలు దోమల ఉత్పత్తి కేంద్రాలుగా మారుతున్నాయి. మలేరియా, మెదడువాపు, బోధకాలు లాంటి వ్యాధుల వ్యాప్తికి ఇవి కారణమవుతున్నాయి.

నివారణ చర్యలు

రసాయన ఎరువులు, క్రిమిసంహారకాల వాడకం తగ్గించడం ద్వారా పర్యావరణ పరిస్థితులను మెరుగు పరచవచ్చు.

పారిశ్రామిక కాలుష్య నివారణ కోసం సైక్లోన్ సెపరేటర్స్ వెన్చురి, స్క్రూటర్స్, స్కేటవర్స్, బ్యాగ్ ఫిల్టర్స్ లాంటి పరికరాలను అమర్చాలి.

పర్యావరణ సంక్షోభానికి కారణమవుతున్న ప్రధాన అంశాలు

తరుగుతున్న ఓజోన్ పొర మందం

భూమి వేడెక్కుతున్న ప్రక్రియ

పరిశ్రమల ద్వారా జరిగే కాలుష్యాలు

జనాభా విపరీతంగా పెరిగిపోవడం

50 సం. వయసున్న ఒక వృక్షం ఏటా ఒక టన్ను ఆక్సిజన్‌ను ఉత్పత్తి చేస్తుంది. 50 టన్నుల నీటిని నిల్వ చేస్తుందని అంచనా, ఈ లెక్కన దాని జీవత కాలంలో దాదాపు రూ. 15 లక్షల లాభాన్ని చేకూరుస్తుంది.

పారిశ్రామిక వ్యర్థ పదార్థాలు, పొగ, విషపూరిత రసాయనాలు వదలడం వల్ల కలుగుతున్న దుష్ప్రభావాన్ని ప్రపంచ దేశాల ప్రజలు గుర్తించారు. సముద్రాలు, ఎడారుల్లో అణు పరీక్షలు చేయడం లాంటి వాటివల్ల పర్యావరణానికి ఎదురవుతున్న ముప్పును గుర్తించారు. సరస్సులు ఎండిపోవడం, ఆమ్ల వర్షాలు వంటి విపరిణామాల నేపథ్యంలో పార్యావరణ పరిరక్షణకు నడుం భిగించుదాము. పర్యావరణాన్ని కాపాడు కొందాము.

పి.మహేశ్వరి.
టి.ఎస్.ఐ.ఆర్.డి

బంజారా గిరిజన సంస్కృతికి బ్రాండ్ అంబాసిడర్లు

సంగారెడ్డిజిల్లా కేంద్రం నుండి ఇరవై కిలో మీటర్ల దూరంలో జరాసంగం మండలంలో గుట్టల మీద విసిరేసిన ట్టుంటాయి. వనంపల్లి, భోజ్యానాయక్, టోపియానాయక్ తండాలు. ఇక్కడ రెండొందలకు పైగా లంబాడా గిరిజన కుటుంబాలున్నాయి. కరవు ప్రాంతం కావడం వల్ల వ్యవసాయ పనులు లేక, మగవాళ్లు పట్టణ ప్రాంతాలకు వలస పోవడంతో, మహిళలు తండాల్లోనే ఉంటూ దొరికిన పని చేసుకుంటూ, పశువులను మేపుకుంటూ బతుకుతున్నారు. ఈ నేపథ్యంలో వీరి జీవనోపాధుల మెరుగుదలకు వివేకానందయూత్ అసోసియేషన్ జాతీయ, వ్యవసాయ, గ్రామీణాభివృద్ధి బ్యాంకు (నాబార్డు) ద్వారా సంప్రదాయ చేతివృత్తులైన బంజారా మిర్రర్ వర్క్, లంబాడా సంప్రదాయ ఆభరణాల తయారీలో వీరికి శిక్షణ ఇచ్చారు.

101 మంది స్వయం సహాయక బృంద మహిళలను ఎంపిక చేసి వనంపల్లి తండాలో ఎల్ఇడిపి కార్యక్రమంలో నైపుణ్యాలను మెరుగు పరిచారు. ఇపుడు వారందరికీ బంజారా మిర్రర్ వర్క్‌కోసం ముడి సరుకుల కొనుగోలుకు లోన్‌లు ఇవ్వడానికి బ్యాంకులు ముందుకు వచ్చాయి. వీరి ఉత్పత్తులను మార్కెట్ చేయడానికి జ్యూట్ యూనివర్స్, జ్యూట్‌ప్లానెట్ సంస్థలు ఒప్పందం కుదుర్చుకున్నాయి. ఉత్పత్తి కంటే ముందే మార్కెట్‌ని సృషించుకున్న వీరి ఆత్మవిశ్వాసం వనంపల్లి ప్రాంతంలో ఆర్థిక మార్పుకు కారణమయింది.

ఎల్ఇడిపి అంటే?

గ్రామీణ పేద మహిళల జీవన ప్రమాణాలు మెరుగు పరిచి, సుస్థిర జీవనోపాధులు కల్పించడానికి నాబార్డు ఎల్ఇడిపి కార్యక్రమం మొదలు పెట్టింది. చేతివృత్తుల్లో ఆధునిక నైపుణ్య పద్ధతులు నేర్చుకోవడం, సుస్థిర ఆదాయం సమకూర్చుకోవడం ద్వారా దారిద్ర్యరేఖకు దిగువన ఉన్నవారిని పైకి తీసుకు రావడం. వారి జీవన ప్రమాణాలు మెరుగు పర్చడం ఈ కార్యక్రమం ముఖ్యోద్దేశం. టెక్నాలజీ అధునీకరణ, నైపుణ్యం పెంపు, కొత్త డిజైన్ల రూప కల్పన, స్థిరమైన అభివృద్ధి కోసం వీటి మార్కెటింగ్ అవకాశాలు మెరుగు పర్చడం ఈ కార్యమంలో ప్రధాన అంశాలు.

శిక్షణ, ఎపుడు? ఎక్కడ?

సంగారెడ్డి జిల్లాలో 3 గిరిజన తండాల స్వయంసహాయక సంఘ మహిళలకు వివేకానంద యూత్ అసోసియేషన్ గిరిజన చేతివృత్తుల్లో శిక్షణ కార్యక్రమం నిర్వహించింది. గ్రామీణ పేద మహిళలకు ఉపాధి లేక వలస పోవాల్సిన పరిస్థితుల నేథ్యంలో వారికి జీవనోపాధి కల్పన, నైపుణ్యంలో శిక్షణ కార్యక్రమంలో భాగంగా బంజారా మిర్రర్ వర్క్, ఆభరణాల తయారీలో నైపుణ్యం పెంచారు.

మూడు తండాల మహిళలకు...

తెలంగాణలోని లంబాడా గిరిజనులు సంప్రదాయంగా ధరించే మిర్రర్ వర్క్ దుస్తుల డిమాండ్‌ని దృష్టిలో పెట్టుకొని 3 తండాలకు

చెందిన మహిళలకు సుస్థిర జీవనోపాధుల కల్పనకు ఈకార్యక్రమాన్ని చేపట్టారు.

లంబాడా మహిళలే కాక, ఆధునిక యువతులను కూడా ఆకట్టుకుంటూ, నిత్యం డిమాండ్ ఉన్న వృత్తి. బంజారా మిర్రర్ వర్క్. దీనికి ప్రత్యేక గుర్తింపు ఉంది. హైదరాబాద్ మార్కెట్లో మంచి గిరాకీ ఉంది. అన్ని వయసుల వారికి అనువైన ఆధునిక డిజైన్లతో దుస్తుల తయారీలో సామర్థ్యం, నైపుణ్యం చూపించడానికి గిరిజన మహిళలకు అవకాశం ఉన్న రంగం ఇది.

శిక్షణ ఎలా పొందారు...?

తెలంగాణలో సహజంగానే దుస్తులు కుట్టడం కుటీర పరిశ్రమగా ఉంది. బంజారామిర్రర్ వర్క్ని వివిధ దశల్లో కుటుంబ సభ్యులంతా కలిసి రూపొందిస్తారు. క్రమంగా ఈ వృత్తి గిట్టుబాటు కాకపోవడంతో ఉపాధి తగ్గుముఖం పట్టింది. అయితే ఆడవారు రోజంతా రెక్కలు ముక్కలు చేసుకున్నా దొక్కాడటం లేదు. ఈ నేపథ్యంలో మహిళలకు వస్త్రాల డిజైనింగ్, నగల తయారీలో నిష్ణాతులైన నిపుణులతో 15 రోజుల పాటు ప్రత్యేక శిక్షణ ఇచ్చారు. ఇపుడు ప్రతీ మహిళా స్వంతంగా బంజారా మిర్రర్ వర్క్లో సామర్థ్యం పెంచుకున్నారు.

బృందాలుగా కానీ,వ్యక్తిగతంగా కానీ, తమ ఇళ్లలోనే కుటీర పరిశ్రమ ఏర్పాటు చేసుకోవచ్చు. దీనివల్ల వారికి రోజుకు 300రూపాయల నుండి, 5 వందల రూపాయల దాకా ఆదాయం సమకూరుతుందని తండా మహిళలు అంటున్నారు.

నైపుణ్యాలు...అవకాశాలు

కేవలం నైపుణ్యాలు పెంచడమే కాకుండా రుణ సదుపాయం పొందడం, మార్కెటింగ్ మొదలైన అంశాల్లో కూడా వివేకానందయూత్ అసోసియేషన్ స్వచ్ఛంద సంస్థ కౌన్సిలింగ్ ఇచ్చింది. దీనివల్ల శిక్షణ పొందిన మహిళలు ఇప్పటికే ఉత్పత్తి యూనిట్లు ప్రారంభించడానికి ఆసక్తి చూపుతున్నారు. బ్యాంకులు

కూడా వారికి రుణాలు ఇవ్వడానికి ముందుకు వచ్చాయి.

సంఘటిత శక్తిగా

బృందాలుగా ఏర్పడి, సహకార పద్ధతి వల్ల సాంకేతిక సామర్థ్యం పెంచుకున్నారు. ఎన్జీఓల శిక్షణ వల్ల చేతివృత్తుల నాణ్యత మెరుగుపర్చడం, వినియోగ దారుల అభిరుచికి, ఆర్డరుకు తగిన విధంగా వారు కోరిన ప్రోడక్ట్ను మరింత మెరుగ్గా తయారు చెయ్యగలరు. మహిళల ఆదాయం సుస్థిరమవుతుంది. గ్రామీణ ఉద్పాదకత పెరుగుతుంది. నైపుణ్యాలు మెరుగవ్వడం వల్ల మహిళలు ఉత్పత్తి, మార్కెటింగ్ క్రమంలో భాగస్వాములవుతారు.

తండా మహిళల స్పందన...

1. 'మాకు బంజారా మిర్రర్ వర్క్తెలియదు. మాక్కావాల్సిన దుస్తులను సంతలో కొనుక్కునేటోళ్లం. నాబార్డు ఇచ్చిన ఈ శిక్షణ వల్ల దుస్తులు స్వయంగా కుట్టడం,బంజారా డిజైన్లు చేయడం నేర్చుకున్నాం. దీనివల్ల నెలకు రూ.4వేల నుండి రూ.8వేల వరకు ఆదాయం వస్తోంది. వ్యవసాయం లేక పనులు లేని మాకు ఈ పనివల్ల ఆదాయం వస్తోంది. వివేకానంద యూత్ అసోసియేషన్ సంస్థకు ధన్యవాదాలు.'

చాందీబాయి, భోజ్యానాయక్ తండా.

2. 'అందరికీ అంతో ఇంతో పొలం ఉంది కానీ, సాగు చేయడానికి నీళ్లే లేవు. వాటినలా వదిలేసి, జహీరాబాదో, సంగారెడ్డికో పోయి కూలీపనులు చేసుకునేటోళ్లు. 'కానీ గిట్ల ఎంతకాలం.. బతకాలని ఆలోచించి, అందరూ ఎస్హెచ్జీలుగా ఏర్పడ్డాం. నాబార్డు వారు మాకు బంజారామిర్రర్ వర్క్ నేర్పారు. దుస్తులను తయారు చేసి, సంగారెడ్డి సంతలో అమ్మి,కొంత ఆదాయం పొందుతున్నాం.' సుగణాబాయి, టోపియానాయక్ తండా..

3. ' కరవు వల్ల పనులు లేక వలస పోతున్న మా ఊరోళ్లకు నాబార్డు ఎల్ఇడిపి కార్యక్రమం ఎంతో మేలు చేసింది. నేను ఇంటర్మీడియట్ చదివాను. ఈ బంజారా మిర్రర్ వర్క్లో శిక్షణ పొందటం వల్ల వెరైటీ డిజైను రూపొందించడం నేర్చుకున్నాను. మా వర్క్ చూసిన బ్యాంకులు ఒక్కో గ్రూప్కి

రూ.లక్ష లోన్ ఇచ్చారు. యూనిట్ పెట్టుకొని ఆర్డర్స్ తెచ్చుకోవాలనుకుంటున్నాం.'

మమతా బెనర్జీ, వనంపల్లి తండా.

నైపుణ్యం సాధించారు.

"వివేకానందయూత్ అసోసియేషన్ నిర్వహించిన ఎల్ఇడీపీ శిక్షణా కార్యక్రమంలో తండాల గిరిజన మహిళలకు వారి సంప్రదాయ వృత్తి బంజారా మిర్రర్ వర్క్‌తో పాటు, లంబాడా స్త్రీలు ధరించే ఆభరణాల తయారీలో శిక్షణ ఇచ్చాం. అందరూ శ్రద్ధగా ఈ కార్యక్రమంలో పాల్గొని నైపుణ్యం సాధించారు. ప్రతీ ఒక్కరు తమ సంప్రదాయ చేతి వృత్తుల్లో అనుభవం సాధించారు.."

సురేష్,జోలిబాయి, ట్రైనర్స్

గిరిజన మహిళలకు స్వయం ఉపాధి

"గ్రామీణ మహిళల స్వయం సమృద్ధి కోసం ఏర్పాటు చేసిన ఎల్ఇడిపి కార్యక్రమంలో శిక్షణా సమయం 15 రోజులు. 18 నుండి 50 సంవత్సరల మధ్య వయసులోని,గ్రామీణ స్వయం సహాయక గ్రూపులకు చెందిన మహిళలను ఎంపిక చేశాం. వీరంతా పేద కుటుంబాలకి చెందిన వారే. వారి సంప్రదాయ బంజారా మిర్రర్ వర్క్ నేర్చుకోవడానికి ఎంతో ఆసక్తి కనపరిచారు. 101మందిని శిక్షణకు ఎంపిక చేసి, వివేకానంద యూత్ అసోసియేషన్ సహకారంతో ఈ కార్యక్రమం విజయ వంతమైన గిరిజన మహిళలకు ఉపాధి అవకాశాలకు మార్గం ఏర్పడింది. ఎల్ఇడిపిలో శిక్షణ పొందిన జెఎల్‌జీలకు సిండికేట్ బ్యాంక్ రుణాలు ఇవ్వడానికి ముందుకు వచ్చి, మంజూరు చేశారు."

సిసిల్ తిమోతీ, నాబార్డు ,సంగారెడ్డి జిల్లా అధికారి.

నాబార్డు వల్ల జీవితాలు చిగురించాయి

నాబార్డు నిబంధనల ప్రకారం వనంపల్లి తండాలో ఎస్ హెచ్‌జి గిరిజన మహిళల ఎంపిక జరిగింది. గతంలో నాబార్డు జిల్లా అధికారిగా పనిచేసిన గంటా రమేష్‌కుమార్ గారు ఈ శిక్షణాకార్యక్రమం ప్రారంభించారు.

బ్యాంకు ప్రతినిధులు, మాస్టర్ ట్రైనర్ సెలక్షన్ కమిటీ సభ్యులుగా వీరిని ఎంపిక చేశారు. 3 గ్రూప్‌లకు 15 రోజులు ఉచితంగా భోజన సదుపాయం ఏర్పాటు చేసి శిక్షణ ఇచ్చి, విజయవంతంగా పూర్తి చేసిన వారికి సర్టిఫికేట్లు అందించాం. వీరు రూపొందించిర బంజారా మిర్రర్ వర్క్‌ని మార్కెట్ చేయడానికి ఎ.ఎస్‌రావు నగర్‌కి చెందిన జ్యూట్ యూనివర్స్, నేరేడ్‌మెట్‌కి చెందిన జ్యూట్ ప్లానెట్ ముందుకు వచ్చాయి. ఈ మహిళలు సొంతంగా యూనిట్ పెట్టుకోవడానికి సిండికేట్ బ్యాంక్ ద్వారా రణాలిప్పించడంలో సంగారెడ్డిజిల్లా నాబార్డు అధికారి సిసిల్ తిమోతీ గారు సహకరించారు. వారికి ఈ తండాల గిరిజన మహిళల తరపున ధన్యవాదాలు. కరవు ప్రాంతంలోని ఈ తండాల్లో కొందరికైనా, జీవనోపాధుల మెరుగుదలకు ఈ కార్యక్రమం ఎంతో తోడ్పడింది." అని వివేకానంద యూత్ అసోసియేషన్ అధ్యక్షుడు, ఎం.దశరథమ్ అన్నారు.

కె. మాలతి

ఛత్తీస్‌ఘడ్ రాష్ట్ర పంచాయతీరాజ్ ప్రజా ప్రతినిధులు (సర్పంచ్‌లు) - తెలంగాణాలో స్టడీ కమ్ ఎక్స్‌పోజర్ విజిట్

తెలంగాణలోని మోడల్ గ్రామపంచాయతీలు గ్రామీణ ప్రజానీకానికి అందిస్తున్న సేవలను మరియు సాధించిన పురోగతిని అమలు పరుస్తున్న సంక్షేమ పథకాలు, స్వంత వనరుల అభివృద్ధి, ప్రజల భాగస్వామ్యం మొదలగు విషయములకై క్షేత్రస్థాయి సందర్శనకు ఛత్తీస్‌ఘడ్ రాష్ట్ర సర్పంచ్‌లు తెలంగాణ రాష్ట్ర గ్రామీణాభివృద్ధి సంస్థ (టిఎస్ఐఆర్‌డి) కి 160 మంది సర్పంచ్‌లు 4 బ్యాచ్‌లలో రాష్ట్రము సందర్శించుటకు వచ్చుచున్నారు. దానిలోని భాగముగా మూడవ బ్యాచ్ 37 మంది హాజరైనారు. అందులో 20 మంది మహిళా సర్పంచ్‌లు, 17 మంది పురుష సర్పంచ్‌లు. జనవరి 7 నుండి 11,2019 వరకు సందర్శనలో భాగంగా తెలంగాణ రాష్ట్ర గ్రామీణాభివృద్ధి సంస్థ (టిఎస్ఐఆర్‌డి) కి రావడం జరిగింది.

శిక్షణలోని షెడ్యూలు ప్రకారముగా సంస్థలో మొదటి రోజున నాయకత్వ లక్షణాలు, నాయకునికి కావలసిన ఉ ండవలసిన గుణాలు మరియు ఛత్తీస్‌ఘడ్ పంచాయతీరాజ్ చట్టం, తెలంగాణ పంచాయతీరాజ్ చట్టం వ్యత్యాసము, పీసా చట్టం విషయములపై క్లుప్తంగా అనుభవజ్ఞులైన శిక్షకులచే విశదీకరించడమైనది. రెండవ, మూడవ రోజులలో దేశంలోనే మోడల్ గ్రామపంచాయతీ అయిన వరంగల్ జిల్లాలో ఉన్న గంగదేవిపల్లిని సందర్శించడమైనది. గ్రామపంచాయతీ మాజీ సర్పంచ్, వార్డు సభ్యులు మరియు కమిటీల సభ్యులు ఛత్తీస్‌ఘడ్ రాష్ట్ర ప్రజాప్రతినిధులకు స్వాగతం పలికారు. అచట గ్రామపంచాయతీలో ప్రజల భాగస్వామ్యంతో 21 కమిటీలు ఏర్పాటు చేసుకొని పరిశుభ్రత, బహిరంగ మలవిసర్జన, మద్యపాన నిషేదం, గుట్కా నిషేదం, ప్లాస్టిక్ నివారణ, మంచినీటి సౌకర్యం మొదలగు అన్ని కమిటీలతో అన్ని విషయములు సమగ్రముగా విశదీకరించడమైనది. గ్రామపంచాయతీ గంగదేవిపల్లి ఇన్ని విషయములలో పురోగతి సాధించుటకు ఎదుర్కొనిన ఇబ్బందులను మాజీ సర్పంచ్ మరియు గ్రామపంచాతీ సభ్యులు మరియు ఇతర సభ్యులు తెలియజేసినారు. త్రాగునీరు ప్లాంట్ వద్ద గల ఎనీ టైం వాటర్ స్మార్ట్ కార్డ్ ద్వారా ఒక రూపాయకు 20 లీ।। నీరు వచ్చునట్లు ఏర్పాటు చేసిన పద్ధతిని వారిని ఆకర్షించినది. సోలార్ ప్లేట్స్ ద్వారా విద్యుచ్ఛక్తిని ఉత్పత్తి చేసి ఓవర్‌హెడ్ ట్యాంక్ వద్ద గల మోటార్లు మరియు నీటిని శుద్ధి చేయు ప్లాంటుకుకావలసిన

విద్యుత్‌ను ఉపయోగించుకొనుట హర్షదాయకమైన పని. ఛత్తీస్‌ఘడ్ సర్పంచ్‌లను ఈ విషయాలు అమితముగా ఆకర్షించబడినవి. అక్కడ జరుగుచున్న ఉపాధిహామీ పథకం క్రింద సన్నకారు రైతులచే చేపట్టబడిన కూరగాయల తోట, అరటితోటను సర్పంచ్‌లందరు సందర్శించిరి. ఆ రైతులతో సంభాషించి వారికి వారంనకు వచ్చు ఆదాయము రూ. 10,000/- వీరిని ఎంతో ఆశ్చర్యపరచినది. దీనివలన చత్తీస్‌ఘడ్ సర్పంచులందరు తమ తమ గ్రామపంచాయతీలలో రైతులను ప్రోత్సహించి ప్రభుత్వం ఇచ్చునటువంటి సబ్సిడీ ద్వారా కూరగాయల తోటలను పెంపొందించుటకు ప్రోత్సహించుటకు నిర్ణయించుకొనడమైనది. తిరిగి రాత్రి టిఎస్ఐఆర్‌డి సంస్థకు చేరుకోవడమైనది.

రెండవ రోజు టిఎస్ఐఆర్‌డి నుండి బయలుదేరి మార్గమధ్యములో ముందుగా నిర్ణయించిన కార్యక్రమము ప్రకారం యాదగిరిగుట్ట మండల ప్రజాపరిషత్ కార్యాలయం సందర్శించడమైనది. మండల పరిషత్ అధ్యక్షురాలు మరియు జిల్లా ప్రాదేశిక నియోజక వర్గ సభ్యురాలు, అధికారులు సర్పంచ్‌ల బృందాన్ని సాధరంగా ఆహ్వానించి, మండలంలో జరుగుచున్న అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు, సంక్షేమ పథకాలు మండల పరిషత్ నందు గల అధికారాలు, విధులు, బాధ్యతలు సర్పంచ్‌లకు తెలియజేయడమైనది.

ఛత్తీస్‌ఘడ్ సర్పంచ్‌లు వారి రాష్ట్రంలో గల మండల పరిషత్ (జనపధ్ పంచాయతీలో) ఉండే అధికారులు వారి బాధ్యతలను తెలిపినారు. ఛత్తీస్‌ఘడ్ పంచాయతీరాజ్ చట్టంలో గ్రామపంచాయతీ సర్పంచ్‌లు జన్‌పధ్ పంచాయతీలో (మండల పరిషత్‌లో) సభ్యులుగా పొందుపరచడమైనది. కాని తెలంగాణ పంచాయతీరాజ్ చట్టంలో సర్పంచ్ మండల పరిషత్‌లో ఆహ్వానితులు మాత్రమే.

ఛత్తీస్‌ఘడ్ సర్పంచ్‌ల కోరిక మేరకు శ్రీ లక్ష్మి నరసింహ స్వామి క్షేత్రము సందర్శించడమైనది. అచటి నుండి టిఎస్ఐఆర్‌డి కి రాత్రి 9.00 గం॥ల వరకు తిరిగి చేరడమైనది.

5వ రోజు శిక్షణలో భాగంగా గ్రూపు ప్రెజెంటేషన్‌లు మరియు ఫీడ్ బ్యాక్ తీసుకునే సమయంలో సర్పంచ్‌లు క్షేత్ర సందర్శనలో తెలుసుకున్న విషయాలపై చక్కగా స్పందించి గ్రామపంచాయతీలలో అమలు చేస్తున్న సంక్షేమ పథకాలు కార్యక్రమాలన్నింటిని తమ తమ గ్రామపంచాయతీలలో అమలు చేయుటకు నిర్ణయించుకున్నట్లు తెలిపినారు. ఈ విధంగా మూడవ బ్యాచ్ శిక్షణ కార్యక్రమము ముగిసినది.

బి. లింబగిరిస్వామి

డిపిఓ (రిటైర్డ్), ఎస్. ఆర్. డి, సిడిపి &ఎ, టిఎస్ఐఆర్‌డి

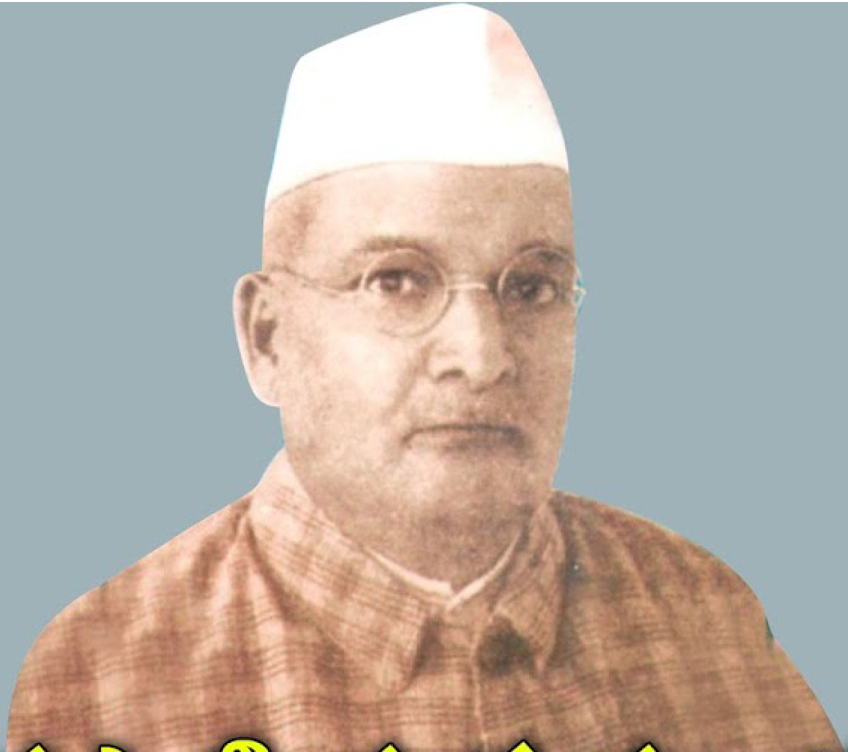

మాడపాటి హనుమంతరావు

హైదరాబద్‌లో తొలి మేయర్ మాడపాటి
(జనవరి 22 జయంతి సందర్భంగా)

భారత స్వాతంత్ర్య సమరంలో మితవాదులు లాగే శాంతియుత పోరాట స్వభావం కల్గిన వాడు కనుకనే ఆందరూ ఆయన్ను ఆంధ్ర గోఖలే అంటారు. అంతే కాక హైదరాబాద్ మహానగరానికి ఎన్నికైన తొలి మేయర్ కూడా ఆయనే. వరంగల్‌లో రాజ రాజ నరేంద్ర ఆంధ్ర భాషా నిలయం స్థాపించింది గ్రంథాలయోద్యమంలో పాల్గొన్నది ఆయనే ఇలా బహు ప్రజా సేవల్లో పునీతుడైన మహానీయుడు "మాడపాటి హనుమంత రావు"

అప్పటి వరంగల్లు జిల్లా పరిధిలో మధిర తాలూక ఎర్రుపాలెం గ్రామంలో అమ్మమ్మ గారింట 1885 జనవరి 22న జన్మించారు. హనుమంతరావు తండ్రి మాడపాటి వెంకటప్పయ్య తల్లి జమలాపురం వారి ఆడపడుచు వెంకట సుబ్బమ్మ చిన్నతనంలోనే తండ్రి మరణించడంతో చిన్న మేనమామ రామచంద్రారావు వద్ద నల్లగొండలో ఉన్నత పాఠశాల విద్య పూర్తి చేసుకున్న హనుమంతరావు, వరంగల్, మద్రాసుల్లో చదివి మెట్రిక్ ఉత్తీర్ణుడయ్యాడు.

అనంతరం విద్యాశాఖలో ఉద్యోగం 8 సంవత్సరాల పాటు వరంగల్‌లో పని చేశారు. ఉద్యోగానికి సెలవు పెట్టి హైదరాబాద్ వెళ్ళి ప్రైవేటుగా 'లా' పరీక్ష వ్రాసి ఉత్తీర్ణుడయ్యాడు. 1917లో న్యాయవాదిగా ప్రాక్టీసు ప్రారంభించారు.

చిన్న తనం నుంచే తెలుగు భాష పట్ల మక్కువ గల మాడపాటి ఆయన జీవితం మొత్తం ఉద్యమాలకు భాషా వికాసానికి అంకితం చేశారు. 1907లో కొమర్రాజు గారు హైదరాబాద్‌లో స్థాపించిన " విజ్ఞాన చంద్రిక గ్రంథ మండలి" ప్రేరణతో తెలంగాణలో వివిధ ప్రాంతాల్లో గ్రంథలయాల ఏర్పాటుకు ఆయన ఎంతో కృషి చేశారు. బూర్గుల రామకృష్ణరావు గారి సహచర్యంతో నాటి నిజాం ప్రభుత్వంపై పోరాటం చేసి లక్ష్యాలను సాధించారు. తెలంగాణలో తొలి గ్రంథాలయంగా పేర్కొనబడే శ్రీకృష్ణదేవరాయాంధ్ర భాషా నిలయానికి సొంత భవనం నిర్మించడంలో ఆయన కృషి వెలకట్ట లేనిది.

తెలంగాణ తెలుగు భాషా హేళకులకు, అవమానాలకు గురి అవుతున్న వేళ తెలుగు వాళ్ళల్లో భాషా చైతన్యం కలిగించిన గొప్ప వైతాళికుడు మాడపాటి అల్లంపల్లి వెంకటరామరావు.

ఆడిరాజు వీరభద్రరావు, మొదలైన మిత్రులతో కలిసి తెలుగు భాషా చైతన్య ఉద్యమాల్లో పాల్గొనడమే కాక భాషా చైతన్యం కోసం " ఆంధ్ర జన సంఘం" అనే సంస్థను స్థాపించి దాని పరిధిలో సుమారు యాభై వరకు జన సంఘాలు ఏర్పాటు చేశారు.

1903 మార్చి 3వ తేదిన మెదక్ వద్ద గల జోగిపేటలో తొలి " ఆంధ్ర జనసభ" జరిగింది. కేవలం భాషా చైతన్యం మాత్రమే కాక నాటి సమాజంలో వెనకబడివున్న స్త్రీ విద్యను ప్రోత్సహించడానికి కూడా అనేక కార్యక్రమాలు చేపట్టారు. నిరంతరాయంగా ఆయన చేసిన కృషితో తెలంగాణలో 90కి పైగా గ్రంథలయాలు ఏర్పడి ప్రజలకు అందుబాటులోకి వచ్చాయి. తెలుగు భాష పట్ల ఆయనకు గల అభిమానంతో తన స్వంత ఇంటిని "ఆంధ్ర కుటీరం" అని పేరు కూడా పెట్టుకున్నారు.

హనుమంతరావు గారు సురవరం ప్రతాప రెడ్డి అత్యాంత సన్నిహితులు కారణం మాడపాటి వారు కేవలం ఉద్యమ నాయకుడే గాక కవి, రచయిత కావడం, ఈయన ఛందోబద్దంగా పద్యాలు రాసేవారు. అనువాదాలు కూడా చేసేవారు. బంకించంద్ర చటర్జీ బెంగాల్‌లో వ్రాసిన " ఆనంద మఠం" నవలను మాడపాటి తెలుగులోకి అనువాదం చేశారు. ఇటలీ దేశ భక్తుడు "గారీబాల్టీ" జీవిత చరిత్ర, రోమన్ సామ్రాజ్య చరిత్ర, క్షేత్ర కాలపు హిందూ ఆర్యులు, మహాభారత సమీక్ష, తెలంగాణ ఆంధ్రోద్యమం వంటి రచనలతో పాటు 1911 "మల్లికాగుచ్ఛము" పేరుతో కథల సంపుటి. 1940లో మాలతీ గుచ్ఛముతో పాట నిజాం రాష్ట్రంలో రాజ్యాంగ సంస్కరణలు తదితర రచనలు చేశారు. తెలుగు లోనే గాక ఉర్దూలో కూడా రచనలు చూశారు.

నిస్వార్థ సేవకునిగా పేరు పొందిన మాడపాటి వరించని పదవులు లేవు. అందులో భాగంగా 1951 ఏప్రియల్ 16న హైదరాబాద్ మహా నగరానికి తొలి మేయర్‌గా ఎన్నికకావడమే కాక వరుసగా మూడు సార్లు మేయర్ పదవిని చేపట్టారు. 1958లో శాసన మండలికి అధ్యక్షులైనారు. 1964 వరకు పని చేశారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ విద్యా పరిష్యత్ తొలి అధ్యక్షునిగా కూడా ఈయనే ఎన్నికయ్యారు. గోల్కొండ పత్రిక నిర్వాహణలో సురవరం ప్రతాప రెడ్డి గారికి చేదోడువాదోడుగా నిలిచారు. గోల్కొండ వార పత్రిక, సుజాత మాస పత్రికలను ఆయన అనేక సాహిత్య వ్యాసాలు వ్రాశారు.

మాడపాటి వారిది ఒక ప్రత్యేకమైన, విశిష్టమైన వ్యక్తిత్వము. ఆయన అజాత శత్రువు, చక్కని స్నేహశీలి పేదరికంలో పుట్టిన క్రమశిక్షణతో తన జీవితాన్ని క్రమబద్ధం చేసుకొని ఉన్నతమైన స్థానం చేరుకున్న కృషి గలవాడు ఆయన.

1946 ఫిబ్రవరి 6,7 తేదిలలో మాడపాటి షష్టిపూర్తి కడప కోటిరెడ్డి అధ్యక్షతన రెడ్డి హాస్టల్‌లో ఘనంగా నిర్వహించారు. ఆ రోజు తులాభారం ద్వారా వచ్చిన 6400 రూపాయలు నగదుతో ఆంధ్ర చంద్రిక గ్రంధమాల ప్రచురణ సంస్థ ఏర్పర్చి దాని ప్రచురణల కోసం వినియోగించారు.

హనుమంత రావు గారు బుద్ధికి బృహస్పతి, పట్టుదలకు భగీరథుడు, తెలంగాణ రాజ్యంలో రాజకీయ ప్రశాంత వాతావరణం నెలకొల్పిన మహానీయుడాయన. ఆయన సేవలను గుర్తించిన భారత ప్రభుత్వం 1955 పద్మభూషన్ తో సత్కరించింది. 1956లో ఉస్మానియా విశ్వ విద్యాలయం గౌరవ డాక్టరేట్‌తో గౌరవించింది. బహుముఖీయమైన సేవలు ఈదించి తెలంగాణ వైతాళికుడిగా కీర్తించబడ్డ మాడపాటి 85వ ఏట 1970 నవంబర్ 11న స్వగృహం ఆంధ్రకుటీరంలో అమరుడయ్యాడు. తెలుగు నేల నలుదిశల తన చైతన్య కాంతులు పంచిన మాడపాటి మన అందరిహృదయాల్లో నిత్యం నిలిచేవుంటారు.

డా॥ అమ్మిన శ్రీనివాసరాజు

మనిషి - సామాజిక విలువలు

మానవ సామాజంలో సామాజిక విలువలకు ఎనలేని ప్రాముఖ్యత ఉంది. వాటిని విస్మరిస్తే వ్యక్తిగా సమాజ గౌరవం పొందలేడు. అపజయాలు తోడై మానసికంగా నలిగిపోతాడు. ఈ సామాజిక విలువలనేవి ఇరుగుపొరుగు వారితో, ప్రజలతో, సమాజంతో, దేశంతో, ప్రపంచంతో ముడిపడి ఉంటాయి. సామాజిక విపులను గుర్తించి వాటిని పాటిస్తే ఈ ప్రపంచంలో ఆయిగా, ఉన్నతంగా బ్రతకగల్గుతారు.

– జవాబుదారిగా ఉండడం, సహోదరత్వము, పర్యావరణము పట్ల శ్రద్ధ, మర్యాద, మాటతీరు, కర్తవ్య పరాయణత, క్షమాశీలతో, స్వేచ్ఛ, స్నేహము, కృతజ్ఞత, ఆతిథ్యం, న్యాయం, ప్రేమ, ఉదారత, ఓర్పు, బాధ్యత, సేవ, పంచుకోవడం క్రీడాస్ఫూర్తి, సహనం – ఇవన్నీ సామాజిక విలువలు.

– జవాబుదారిగా ఉండేవారు వైఫల్యాలను అంగీక రిస్తారు. కారణాలుగా ఇతరులను బాద్యులను చేయరు. తప్పులను ఒప్పుకునే సాహసం వీరికి ఉంటుంది. క్షమాపణలు అడగరు.

– జవాబుదారి స్వీకరించిన వారికి భయం, అను మానాలు, సందేహాలు ఉండవు. చేపట్టిన పనులు చాలా జాగ్రత్తగా నిర్వహిస్తారు. వివేకంగా పని నిర్వహణకు ఖర్చు చేస్తారు.

ఒక సంఘటన

ఒక వ్యక్తి విదేశాలకు వెళుతూ తన వద్ద పని చేసే ముగ్గురు ఉద్యోగులను పిలిచి ఒకరికి 50 వేలు రెండవ వానికి 25 వేలు మూడవ వానికి 10 వేలు ఇచ్చాడు. ఆరు నెలల తరువాత అతడు స్వదేశానికి తిరిగి వచ్చాడు. మొదటి ఉద్యోగి తనకు ఇచ్చిన 50 వేలు చిన్న వ్యాపారంలో పెట్టి లక్ష రూపాయలు చేశాడు. రెండవ ఉద్యోగి తనకిచ్చిన డబ్బును బ్యాంకులో వేసి, మరికొందరికి అప్పులు ఇచ్చి మొత్తం 30 వేలు చేశాడు.

యజమాని మూడవ ఉద్యోగికేసి చూశాడు. అతడు తనకిచ్చిన 10 వేలు బ్యాంకు లాకరులో పెట్టి దానిని ఆ విధంగానే తీసుకువచ్చాడు. యజమాని మొదటి ఇద్దరు ఉద్యోగుల జవాబుదారితనాన్ని అభినందించాడు. మూడవ ఉద్యోగికేసి చూసి 'నువ్వు పరమబద్ధకస్తుడవు. నా వద్ద నీకు పని లేదు' అన్నాడు. నీకిచ్చిన డబ్బు బ్యాంకులో వేసిన కనీసం కొంత వడ్డీ అయినా వచ్చి ఉండేది' అన్నాడు.

సహోదరత్వం

సమాజంలో అందరూ అన్నదమ్ములు, అక్కచెలెళ్ళు మాదిరిగా ఉండాలి. మనమంతా మానవ కుటుంబంలోని సభ్యులము. మనం బ్రతికేందుకు, ఉనికిని చాటుకునేందుకు

ఒకరి మీద మరొకరు ఆధారపడి ఉంటాము.

సహోదరత్వం అలవరుచుకుంటే సాటి మనుషుల పట్ల ప్రేమ, అభిమానం, గౌరవం పెరుగుతాయి. దీని వల్ల సమాజం అభివృద్ధి చెందుతుంది. అందరికి సమాన అవకాశాలు లభిస్తాయి.

ఆపద, విచారం, నిస్పృహలతో వున్న వారికి సహోదరత్వం వలన ఓదార్పు లభిస్తుంది. దీని వల్ల మనుషుల్లో ఐక్యత, సానుభూతి, ఒకరినొకరు అర్థం చేసుకోవడం అభివృద్ధి చెందుతాయి.

పర్యావరణం పట్ల శ్రద్ధ

మను చుట్టూ వున్న ప్రతీది పర్యావరణమే. మన చుట్టూ జీవ, నిర్జీవ రాశులు వున్నాయి. గాలి, నీరు, నేల, జంతువులు, మొక్కలు, సూక్ష్మ జీవకణాలు ఇంకా అనేక మూలకాలు ఇవన్నీ పర్యావరణంలోకి వస్తాయి.

పర్యావరణం పట్ల శ్రద్ధ కారణంగా దానిని గౌరవించడం, అభినందించడం, కాపాడుకోవడం, తిరిగి పునరుత్పత్తి చేయడం వంటివి చేయగల్గుతాం. ప్రకృతి వనరులను విచక్షణారహితంగా దుర్వినియోగం చేయడం అదుపు చేయగల్గుతాం.

జరిగిన కథ

ఒక బాటసారి ఎండలో వెడుతూ సేద తీర్చుకునేందుకు మార్గంలో గల ఒక చెట్టు నీడన కూర్చున్నాడు. చెట్టు అతనికి నీడను ప్రసాదించింది. చెట్టు సమీపంలో ఇల్లు కట్టుకోవాలను కున్నాడు. ఆ ఇంటి నిర్మాణానికి కర్ర కావలసి వచ్చింది. బాటసారి కళ్ళు చెట్టు మీద పడ్డాయి. గొడ్డలి కోసం చూశాడు. అయితే గొడ్డలి ఉపయోగించేందుకు 'కామ' కావలసి వచ్చింది. చెట్టును అడిగాడు గొడ్డలి ఉపయోగించేందుకు చెట్టు 'కామ'ను ఇచ్చింది.

గొడ్డలి సహాయంతో చెట్టును నరికాడు. ఇల్లు కట్టడం పూర్తి చేసుకున్నాడు. అయితే ఇంట్లో వేడి ఎక్కువఅయ్యింది. ఒంటరిగా, వేడిలిలో ఉండలేక ఆ ఇంటిని వదిలాడు. మరొక ప్రాంతానికి వెళ్లిపోయాడు.

మర్యాద

మర్యాద మనం కనబడే రీతికి హుందాతనం తెచ్చిపెడుతుంది. ఇతరుల పట్ల ప్రవర్తనలో సభ్యత దయమిళితమై ఉంటాయి. మర్యాద వల్ల మనిషి మృదువుగా మాట్లాడడమే గాక, ఇతరులకు సహాయం చేసే నైజం అలవరచుకోగల్గుతాడు. దీని వల్ల వ్యక్తికి స్నేహితుల పరిధి పెరగడమే గాక వారి చేత ప్రేమించబడతాడు.

చిరునవ్వుతో అందరిని పలకరించడం ఒకొకప్పుడు సాధ్యం కాకపోవచ్చు. దానిని సాధ్యం చేసుకోగలిగితే ఆనంద భరితమైన, ఉల్లాసమైన, ఉన్నత జీవితాన్ని జీవించ గల్గుతారు.

మాటతీరు

మన అభిప్రాయాలను, ఆలోచనలను, ఉద్దేశ్యాలను ఇతరులకు చెప్పేందుకు లేదా పరస్పరం చర్చించుకునేందుకు 'మాటలే' మార్గం. ఈ మాటలు ఎన్నో సమస్యలకు పరిష్కారాలు, సంబంధాలు మెరుగుపరచేందుకు, పరస్పర అవగాహన, అభిమానం వృద్ధి చెందేందుకు ఉపయోగపడాలి.

మాటలకారణంగా మనిషి తన అంతరంగాన్ని ఆవిష్క రింపజేయాలి. నమ్మకాన్ని పెంచుకోగల్గుతాడు. అనుమానాలను పటాపంచలు చేయగలవు. మాటలు మనసును తాకుతాయి. మాటలతో మానవ సమాజం అంతా ఒక పెద్ద కుటుంబంగా అవతరించగలదు.

మరువలేని సంఘటన

ఒక గ్రామంలో రోడ్డు ఇరువైపులా ఎదురెదుగా రెండు దుకాణాలు గలవు. పోటీ కారణంగా ఈ దుకాణాలు యజమానుల మధ్య రోజురోజుకీ విరోధం పెరిగి తారాస్థాయికి వెళ్లిపోయింది. ఒక యజమాని ఆలోచించాడు. వైరం వల్ల నష్టమే గాని మానసిక ప్రశాంతత లేదని గ్రహించాడు.

గ్రామంలో వున్న ఒక బుద్ధిశాలి అయిన గురువు గారిని ఈ యజమాని ఆశ్రయించాడు. వైరం పోయే మార్గం చెప్పమని అగిగాడు. మీ దుకాణంలో లేని వస్తువుల కోసం ఎదురు దుకాణంలో కొనుగోలు చేసుకోండి అని వాడకందారులకు చెప్పమని సలహా ఇచ్చాడు.

రెండో దుకాణం యజమాని మార్పునకు సంతోషించి వైరం మరచి మొదటి దుకాణం యజమానికి స్నేహితుడయ్యాడు. మాటల వల్ల చేతలు మారుతాయి. చేతలు మారితే మనుషులు చేరువ అవుతారు.

కర్తవ్యపరాయణత

విధి నిర్వహణలో ఆరోగ్యాన్ని, జీవితాన్ని అవసరమైతే త్యాగం చేసే సంసిద్ధత కలిగి ఉండాలి. విధి నిర్వహణలో కర్తవ్య పరాయణత ఉండడం వల్ల ఎటువంటి ఆపదనైన ధైర్య, సాహసాలతో ఎదుర్కొనగల్గుతారు. ఇటువంటి నైజం గలవారు ఎటువంటి అవార్డులు, రివార్డులు ఆశించకుండా విధి నిర్వహణ చేస్తారు.

భయపడని వాచ్‌మెన్

రైల్వే క్రాసింగ్ వద్ద రైలు కారును గుద్దింది. కారులో పలువురికి గాయాలు అయ్యాయి. కేసు కోర్టుకువెళ్లింది. కారు గల వ్యక్తి బాగా పలుకుబడి గల ఆసామి. నైట్ వాచ్‌మన్ కోర్టులో నిర్భయంగా సాక్ష్యం చెప్పాడు. రైలు వస్తోందని కారుకు తాను లైటు ఊపి సంకేతాలు పంపినా కారు డ్రైవరు ఖాతరు

చేయకుండా క్రాసింగ్ దాటాడని వాచ్‌మెన్ కోర్టులో చెప్పాడు. వాచ్‌మెన్ ధైర్యంగా సాహసంగా సాక్ష్యం చెప్పడం చాలా మందికి ఆశ్చర్యం కల్గించింది. కర్తవ్య పరాయణత అతనికి ఆ సాహసం తెచ్చిపెట్టింది.

క్షమాశీలత

అపరాధం చేసిన వారిని క్షమించగల్గిన మనసు కల్గి ఉండడం క్షమాశీలత. దయ, సానుభూతితో ఇతరులను చూడగలిగే సమర్థత దీనికి కావాలి. దీని వలన చెడిపోయిన బంధాలు తిరిగి నెలకొంటాయి. గాయపడ్డ అపరాధి మనసు తిరిగి పూడుకోవడం, ఆత్మగౌరవం విలువను పెంచుకునే ప్రయత్నం చేసే అవకాశం కల్పిస్తాయి.

చిన్న వివరణ

ఒక ఆర్టిస్టు బ్రష్ సహాయంతో ఒక చిత్రం గీస్తున్నాడు. పని మనిషి టేబుల్ మీద పెట్టిన కాఫీ పొరపాటున కింద ఒలికింది. ఆర్టిస్టు పనిమనిషిని భరించలేని తిట్లు తిట్టి కొట్టినంత పని చేశాడు. మళ్లీ చిత్రం గీయబోయాడు ఏమీ గీయలేక పోయాడు. తన తప్పు తెలుసుకున్నాడు. పనిమనిషికి తన దురుసు ప్రవర్తనకు క్షమాపణలు చెప్పుకున్నాడు. ఆ తరువాత బొమ్మ గీయగలిగాడు. ముందే క్షమాగుణం కల్గి ఉంటే ఇంత అవస్థ తప్పేది కదా అని చాలా ఆలోచించసాగాడు.

స్వేచ్ఛ

కావలసిన పనిని ఎన్నుకోగల సమర్థతే స్వేచ్ఛ. ఇది అన్ని రూపాల్లో బానిసత్వాన్ని వ్యతిరేకిస్తుంది. తన అంతరాత్మ చెప్పింది పాటిస్తూ, నిర్భయంగా తాను అనుకున్నది ఎంతమంది వ్యతిరేకించినా స్వేచ్ఛ చేయించగల్గుతుంది. దీనికి పనికి సంబంధించిన పూర్తి అవగాహన, విజ్ఞానము దాని మీద అధీకృతతతో పాటు సరైన కారణాలు ఎంపిక చేసుకునే స్వేచ్ఛకు కేంద్ర బిందువులవుతాయి.

స్వేచ్ఛ వలన మనిషికి ఉత్సాహం, ప్రశాంతత, సంతోషం, ఆనందం, విముక్తి, విడుదల భావాలు కలుగుతాయి.

స్నేహము

ఇద్దరి మనుషుల మధ్య ప్రేమైకతత్వంతో అంకిత భావం కల్గి ఉండడమే స్నేహము. ఇది వారిద్దరి మధ్య అంతర్గత వాత్సల్యానికి ప్రతిరూపంగా ఉంటుంది. మనిషిలోని ఒంటరి తనాన్ని తరిమివస్తుంది. సంక్షోభ పరిస్థితులలో మనిషి చిక్కుకున్నప్పుడు సంతోషాన్ని ప్రసాదించగల్గుతుంది ఈ స్నేహము.

ప్రతి ఒక్కరికి స్నేహితులు కావాలి. మంచి స్నేహితులు లభిస్తే జీవితం వికసిస్తుంది. మీ స్నేహితులెవరో చెబితే మీరెవరో చెబుతామంటారు చాలా మంది. స్నేహం వల్ల మనిషి ప్రేమ, పరస్పర అభిమానం, ఆమోదం, స్వేచ్ఛ పొందగల్గుతాడు. నిజమైన స్నేహానికి షరతులు ఉండవు. మనలను మనలుగా అంగీకరిస్తారు. పరస్పర నమ్మకం మీద స్నేహం అభివృద్ధి చెందుతుంది.

కృతజ్ఞత

ఎవరో చేసిన సహాయాలకు ప్రతిస్పందనగా కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తాం. సమాజం, మనిషి, కుటుంబం లేదా మరెవరయిన చేసిన చిన్న సహాయానికి లేదా సేవకు ఈ కృతజ్ఞత మనలో వారి పట్ల గౌరవం, అభినందన రాత్పత్తి అయ్యేటట్లు చేస్తుంది. కృతజ్ఞతకు స్వార్థం తెలియదు. ఇతరులకు రుణం తీర్చుకునే విధానంగా ఉంటుంది.

కృతజ్ఞత వల్ల మనిషిలో స్వార్థ, సంకుచిత భావాలు దూరం అవుతాయి. స్నేహితుల దయ, సానుభూతి మనిషిలో ఒక కొత్త భావాన్ని పుట్టేటట్లు చేసి వారికి, శ్రేయోభిలాషులకు కట్టుబడి రాండేటట్లు చేస్తుంది. ఇతరులకు మంచి చేసేందుకు మనల్ని ఉద్యుక్తుల్ని చేస్తుంది. మన కాలం, సేవ ఇతరుల కూచితంగా వెచ్చించేటట్లు మనలను ప్రేరేపిస్తుంది.

ఆతిథ్యం

పరిచయం లేని వారిని కూడా ఆత్మీయంగా ఆదరించడం, వారి నుండి ఎటువంటి ప్రతిఫలం ఆశించకుండా సేవలు అందించడం వంటివి ఆతిథ్యం వల్ల మనిషికి అలవడతాయి. ముఖ్యంగా అవసరంలో వున్న అపరిచితులకు కూడా ఆత్మీయ స్వాగతం పలుకగల్గుతారు. ఇక్కడ ధనవంతులు, పేదవారు అనే భేదభావం మనసులో తలెత్తదు.

బాటసారులకు ఆశ్రయం ఇవ్వడం, దాహం వేసిన వారి దాహం తీర్చడం, ఆకలివేసిన వారికి ఆహారం అందించడం వంటి విశేషాలు ఎన్నో ఈ ఆతిథ్యంలో కన్పిస్తాయి. అవసరమైన వారి అవసరాలు తీర్చడానికి ముందుకువస్తారు. అతిథులను ఎంతో గౌరవంగా, ఆప్యాయంగా చూస్తారు. దీని వల్ల అతిథి ఎంతో ఆనందానికి లోనవుతాడు. కృతజ్ఞతా భావంతో ఉండిపోతాడు.

న్యాయం

మనుషుల హక్కులను పరిరక్షించేందుకు న్యాయం రాంది. మనిషి స్వేచ్ఛని వినియోగించుకోవడం, అందరికి సమాన అవకాశాలు కల్పించడం, ఎవరి ఆస్తులను వాళ్లు అనుభవించ గల్గడం వంటివి న్యాయం కాపాడుతూ ఉంటుంది.

మనిషి జీవన పరిస్థితులను మెరుగుపరచే ఈ న్యాయం మనుషుల్ని ప్రపంచాన్ని ఒకటిగా చేయడంలో సహకరిస్తుంది. అందరి మంచికి ఉపయోగపడుతుంది. ఇది నిస్పాక్షికంగా ఉంటుంది. యదార్థ విషయాలను బట్టి ఇది ప్రవర్తిస్తుంది.

న్యాయం ప్రతి ఒక్కరికి కూడు, గుడ్డ, నీడ లభించడం కోసం కృషి చేస్తుంది. నిజాయితీ, నమ్మకం, నీతి వంటి వాటికి ఆయువు పట్టుగా నిలుస్తుంది. ఉద్యోగాలు, స్కాలర్‌షిప్స్, సంక్షేమ లాభాలు వంటివి కులం, జాతి, లేదా రంగుల మధ్య తేడాలు లేకుండా అందరికి సమానంగా లభించేటట్లుగా కాపాడుతుంది. శాంతి, సామరస్యాలను అభివృద్ధి పరచేందుకు ఉపయోగ పడుతుంది.

ప్రేమ

ప్రేమ అనేది ఒక గొప్ప లక్షణం ఎంతో విలువైనది. దీని సుగంధాలు ఇతరుల మీద బాగా వెదజల్లగల్గుతుంది. ఇది ఒక భావావేశాన్ని రెచ్చగొట్టి చర్యలకు దారి తీయిస్తుంది. మనుషులు, సమాజాలు, జట్లు, సంఘాల మధ్య చోటుచేసుకుని వారిలో పరస్పరం అభినందించుకునేటట్లు, గౌరవించుకునేటట్లు చేస్తుంది.

నిజమైన ప్రేమ స్వార్థరహితంగా, నిర్భయంగా ఉంటుంది. ప్రేమించిన వారి పట్ల గౌరవభావం కలిగేటట్లు చేస్తూ ప్రతిఫలంగా ఏమీ కోరదు. నొప్పి, అసూయ, అసహ్యించుకోవడం వంటి వాటికి అతీతంగా ఉంటుంది. ఇలా చెప్పుకోవచ్చు!

ఒక యువకుడు జైల్లో శిక్ష అనుభవిస్తున్నాడు. ఒక ప్రభోదకుడు జైలు సందర్శించడానికి వచ్చాడు. ఎందరో కరుడుగట్టిన నేరగాళ్ళ నడుమ వున్న ఆ యువకుడి భుజంపై చేయివేసిన ప్రభోదకుడు 'నువ్వు కూడా ఈ నేరగాళ్ళ మధ్యన ఉన్నావేమిటి?' అని అడిగాడు.

దానికి కన్నీరుపెట్టుకున్న ఆ యువకుడు నెమ్మదిగా తక్కువ స్వరంలో జవాబు ఇచ్చాడు. 'నేను జైలుకు రాకపూర్వం ఇలా ఎవరూ నా భుజం మీద చెయ్యివేసి ప్రేమగా నన్ను పలకరించలేదు. నన్ను ఎవ్వరూ పట్టించుకోలేదు. ఎవ్వరూ నన్ను ప్రేమించలేదు' ప్రేమ విలువ అదన్నమాట.

ఉదారత:

మనిషి తన శక్తికి మించి స్థితిని దాటి విశాల హృదయంతో ఇతరులకు సహాయం చేసే నైజమే ఉదారత. అది వ్యక్తిత్వంలో కన్పించే అత్యుత్తమ లక్షణం. ఇతరుల అవసరాలను గుర్తించి ఆపన్నహస్తాన్ని అందించడం ఉదారత గల వారి ప్రత్యేకత. ఉదారత అంటే దానం చేసి సంతృప్తి పొందడం కాదు. మనిషి స్వేచ్ఛగా తన సమయం, శక్తి, ఊహ, ప్రతిభలను ప్రేమ, సానుభూతులు కారణంగా నిస్వార్థంగా విరాళంగా ఇవ్వగల్గుతాడు. ఇందులో జాలి అనేది ఉండదు. అవమానాలను, గాయాలను కూడా పట్టించుకోరు.

చిన్న కథ

ఒక రాజు తన ప్రజలను ఎంతగానో ప్రేమించేవాడు. వారి మంచిచెడ్డలను తానే పర్యవేక్షించేవాడు. ఒకసారి మారువేషంలో రాజు రాజ్యంలో తిరుగుతూ ఉండగా బహిరంగ స్నానశాలల వద్ద వేడినీరు కాచి సరఫరా చేసే ఒక చిరుద్యోగి వద్దకు వెళ్లాడు. ఆ రాత్రి సమయం అంతా అతనితో గడిపి, అతను తింటున్న ముతక ఆహారాన్ని కూడా తిన్నాడు. ఇలా రెండుమూడుసార్లు రాజు ఆ చిరుద్యోగితో గడిపాడు.

ఒక రోజున రాజు తన అసలు రూపం ఏమిటో ఆ చిరుద్యోగికి చెప్పాడు. ఆ చిరుద్యోగి ఏదైనా బహుమతి కోరతాడని రాజు అనుకున్నాడు. కాని ఆ చిరుద్యోగి ఎంతో ప్రేమతో ఆశ్చర్యం ప్రకటిస్తూ 'మీ రాజభవనాన్ని, మీ ఉన్నతిని వదలి రాత్రిపూట నాతో చీకటిలో కూర్చుని, నేనుపెట్టిన ముతక ఆహారం తిని నాకు ఏమి అవుతుందోనని అతి జాగ్రత్తగా నన్ను కనిపెట్టుకుని వున్న మీ ఉదారతకు నా ధన్యవాదములు' అన్నాడు.

ఓర్పు

ఓర్పు మనిషిలో ఎటువంటి అలజడులకు, చికాకులకు లొంగిపోక, స్వయం అదుపు నేర్పుతుంది. పరిస్థితులను నిదానంగా పరిశీలించగలగడం, హేతుబద్ధంగా న్యాయ నిర్ణయం చేయగల్గడం ఎటువంటి ఉద్రేకాలకు లోనుకాకుండా ప్రవర్తించేలా చేస్తుంది.

ఎడిసన్ ఫోనోగ్రాఫ్‌ను పరిపూర్ణంగా రూపొందించే సమయంలో అతని వద్ద పనిచేసే జార్జి అనే సహాయకుడు ఎడిసన్ వద్దకు వెళ్లి 'రెండు సంవత్సరాలుగా ఎన్నో వేల డాలర్లు ఖర్చుపెట్టి ఫోనోగ్రాఫ్ పరిపూర్ణత ప్రయత్నించాము. ఏమీ సాధించలేకపోయాము. సమస్యకు పరిష్కారం ఉంటే ఈ పాటికి తెలిసి ఉండేది. అందువల్ల నేను ఈ పని చెయ్యలేను. రాజీనామా చేస్తాను' అన్నాడు.

ఎడిసన్ జవాబుగా చెప్పాడు 'మన ముందు నిలచే సమస్యలన్నింటికి ప్రకృతి పరిష్కార మార్గాలు నిర్ణయించి ఉంచుతుంది. మనకు ఈ రోజున లభించకపోవచ్చు. తప్పక ఎవరికో ఏదో రోజున పరిష్కారం దొరుకుతుంది. అందుచేత మళ్లీ ప్రయత్నించు' అని ఓర్పుగా చెప్పాడు.

బాధ్యత

ఇచ్చిన సమయంలో చేయాల్సిన పని చేయగల్గినంత సమర్థతతో పూర్తి చేయడంపై దృష్టి నిలపడమే బాధ్యత. పని పూర్తి అయ్యేందుకు దృష్టిని ప్రతి చిన్న విషయంపై కూడా కేంద్రీకరించడం జరుగుతుంది. చేయాల్సిన పనులపై చాలా జాగ్రత్తలు తీసుకోవడం ఇందలి ఒక ప్రధాన అంశం.

అలసట ఎరగని విధంగా నిస్వార్థంగా నిబద్ధతతో పని

చేయడం దీనిలో కన్పించే మరొక విశేషం. బాధ్యత మనిషిలో పద్ధతి, సమయ పాలన, విశ్వాసము వంటి లక్షణాలను సృష్టిస్తుంది. మనిషిని నమ్మకస్తునిగా, జాగ్రత్తపరునిగా, సమర్ధునిగా తయారు చేస్తుంది.

చిన్న అనుభవము:

అమలాపురంలో మా ఇంటిని ఆనుకుని వాన్న రోడ్డుపై ఒక పెద్ద రాయి అడ్డంగా పడి ఉంది. నేను మా ఇంటిపై అంతస్థు మీద నుండి చూస్తున్నాను. చాలా మంది ఆ రాయిని చూస్తూ పక్కకు తప్పుకుని వెడుతున్నారు. ఏ ఒక్కరూ ఆ రాయిని తొలగించే ప్రయత్నం చేయలేదు. ఇద్దరు తలచుకుంటే ఆ రాయిని తొలగించి రోడ్డు పక్కకు దొర్లించవచ్చు. కాని ఎవరూ ఆ బాధ్యత చేపట్టలేదు. చివరకు ఒక ట్రాక్టరు డ్రైవరు దానిని పక్కకు మరొకరి సహాయంతో దొర్లించాడు. కారణం అది అడ్డుగా ఉంటే అతని ట్రాక్టరు ఆ రోడ్డు మీద ముందుకు వెళ్లలేదు. ఆ దారిన వెళ్లిన చాలా మంది ఆ రాయిని తొలగించే బాధ్యత తమది కాదనుకోవడం కొసమెరుపు.

సేవ

మనసా, వాచా ఎటువంటి ప్రతిఫలాపేక్ష లేకుండా ఇతరుల సంక్షేమం కోసం తమ స్థాయి, కులం, మతంలను మరిచి పనిచేయడమే సేవ. ఇందులో శారీరక శ్రమ కూడా వాంటుంది. సేవ చేయడం వల్ల మనిషి వ్యక్తిత్వం, నడవడిక చాలా ఉన్నతంగా తయారవుతాయి.

సేవంటే?

ఒకసారి ఒక వ్యక్తి ప్రయాణం చేస్తూ ఉంటే అతనిని దొంగలు దోచుకుని చావుదెబ్బలు కొట్టి మార్గంలో పడేశారు. ఎందరో అతని చూసి తమకు సంబంధం లేనట్లు వెళ్లిపోయారు. ఒక పేదవాడు ఆ మార్గంలో వెడుతూ దెబ్బలు తిన్న వ్యక్తిని చూసి అతడిని సమీపంలో ఉన్న నర్సింగ్ హోమ్‌లో చేర్పించి గాయాలకు కట్లు కట్టించి వైద్యుడికి కొంత డబ్బు ముట్టజెప్పి తగ్గిన తరువాత అతడిని విడుదల చేయమని ఇంకా డబ్బు కట్టవలసి వస్తే తాను కడతానని చెప్పాడు. సేవ ముఖచిత్రం ఇలా ఉంటుంది. పబ్లిసిటి కోసం చేయరు!

పంచుకోవడం

మనకున్నది ఇతరులకు ఇవ్వడం అనే చర్య పంచుకోవడం అవుతుంది. మన ఆలోచనలు కూడా ఇలా పంచుకోవాలి. పంచుకోవడంలో ప్రతిఫలం ఆశ ఉద్భవించదు. పంచుకునే ధోరణి మనిషిలో ఉదారతను పెంచుతుంది.

ఏమి జరిగిందంటే!

ఒక ఆసామీ బాగా డబ్బు సంపాదించడంతో గుండెరాయిగా మార్చేసుకున్నాడు. తన చిన్ననాటి ఆనందం, సంతోషం పొందాలని బాల్యమిత్రుడి వద్దకు వెళ్లాడు. బాల్యమిత్రుడు ఈ ఆసామీ రాతి గుండెను పసిగట్టాడు. కిటికీ దగ్గర నుంచుని వున్న ఆసామీనడిగాడు ‘కిటీ గుండా చూస్తే ఏమీ కనిపిస్తోందని? రోడ్డున పోయే జనం కన్పిస్తున్నారని చెప్పాడు. బాల్యమిత్రుడు అతడి చేతికి ఒక అద్దం (సమతల దర్పణం) ఇచ్చి ఏమి కన్పిస్తోందని? అడిగాడు. తన ముఖం కన్పిస్తోందని ఆసామీ జవాబు చెప్పాడు.

కిటికీకి ఉన్నది గాజు తలుపు. నీవు చూస్తున్నది కూడా గాజు పలక మాత్రమే. దాని వెనుక పూత ఉండడం వల్ల నీకు నువ్వు తప్ప ఇంకెవ్వరు కనపడడం లేదు. గాజు పలక గుండా చూస్తుంటే జనం కన్పిస్తారు. అందువల్ల నువ్వు చూసే దర్పణం వెనుక పూత తొలగించి చూడు. నీకు ఆనందం, సంతోషం కలుగుతాయి అని చెప్పాడు బాల్యమిత్రుడు.

క్రీడాస్ఫూర్తి – సహనం

క్రీడల్లోనే కాదు, నిత్య జీవితంలోని అన్ని సంఘటన లలోను మనిషి క్రీడాస్ఫూర్తి అలవరచుకోవాలి. దీని వల్ల మనిషి జయాపజయాలను సమంగా స్వీకరించగల్గుతాడు. తప్పుడు ఆటలను క్రీడాస్ఫూర్తి వ్యతిరేకిస్తుంది. అదెప్పుడు న్యాయబద్ధంగా ఉంటుంది. అంతేకాదు కోపం, అసహనం, నిస్పృహలను క్రీడాస్ఫూర్తి దూరంగా వాంచుతుంది.

క్రీడాస్ఫూర్తి స్నేహాన్ని వృద్ధి చేస్తుంది. ఐకమత్యాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది. జట్టు పనికి ప్రాముఖ్యత ఇస్తుంది. ఇచ్చిపుచ్చుకునే ధోరణి కల్గిస్తుంది. ఇతరులను గౌరవించడం నేర్పుతుంది. ఇతరుల నమ్మకాలను, ప్రవర్తనలను మనకు భిన్నంగా వున్నా ఆమోదించి, గౌరవించే సమర్థతనే సహనం అంటారు. దీని వల్ల ఒక ఉమ్మడి పని సాధనకు ఇతరులతో కలిసి పనిచేయగల శక్తి పొందగల్గుతారు. బంధాలు, అనుబంధాలు ఇతరులతో పెంచుకోగల్గుతారు. మనుషుల మధ్య ఉండే అంతర సంబంధాలను మెరుగు పరుచుకోగల్గుతారు. మత, సామాజిక, సాంస్కృతికపరమైన జనజీవనంలో విజయవంతంగా జీవించడానికి సహనం ముఖ్య భూమిక అవుతుంది.

సహనం ఉంటే అపార్థలు, హింస, వైరుధ్యాలు సమసిపోతాయి. వదంతులను వ్యాప్తిచెందించడం, మతపరమైన సంఘర్షణలు రెచ్చగొట్టడం, ఇతరులను ఆమోదించకపోవడం, ఇతరులను చెడుగా చిత్రీకరించి మాట్లాడడం వంటి అవలక్షణాలు సహనం వల్ల కనుమరుగైపోతాయి.

శత్రువులను మిత్రులుగా మార్చగల ఆయుధం సహనం అని ప్రతిఒక్కరూ గుర్తుంచుకోవాలి!

సి.వి. సర్వేశ్వర శర్మ
వ్యక్తిత్వ నిపుణులు

పాఠశాల అభివృద్ధి

విద్యా వ్యవస్థలో వెనుకబడిన పాలమూరు జిల్లాలో ఒక మారుమూల తాండాలో విద్యా కుసుమాలను పూయించిన ఆదర్శ ఉపాధ్యాయుడు నరేందర్, మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలో జడ్చర్ల మండలంలో ప్రయాణించడానికి సైతం ఇబ్బంది కల్గించే ప్రాంతంలో ఉన్నదే చౌటగడ్డ తాండ. ఊరు మరియు పాఠశాల అక్షరాస్యత అత్యంత తక్కువగా ఉన్న తాండ. తాండలో ఎక్కువగా వ్యవసాయ కూలీలుగా మరియు వలస వెళ్లే కులీలుగా జీవనం సాగిస్తారు. నరేందర్ గారు 2010వ సంవత్సరంలో ఉపాధ్యాయునిగా ఈ పాఠశాలలో చేరడైనది. తెలుగు భాష సరిగ్గా రాని విద్యార్థులు చాలా మంది విద్యార్థులు ప్రైవేటు పాఠశాలకు వెళ్లేవారు. ఇది గమనించిన నరేందర్ గారు పాఠశాలను, విద్యార్థులను గ్రామాన్ని మార్చాలని నడుంబిగించాడు.

పాఠశాలకు విద్యార్థులను ఆకర్షించడానికి మరియు బోధించే అంశాలు బాగా అర్థం చేసుకుని తొందరగా మరచిపోకుండా ఉండటానికి నరేందర్ గారు ప్రవేశపెట్టిన నూతన విద్యావిధానం "బోధన అభ్యసన పరికరాలు (TLM)". TLM జిల్లా, రాష్ట్ర స్థాయిలో విశేష ఆదరణ పొందింది. ఎక్కువగా ప్రకృతిలోని అంశాలతో బోధన ప్రక్రియ చేయడం విశేషం.

ఉపాధ్యాయుడు నరేందర్ గారు కృషి ద్వారా విద్యార్థుల సంఖ్య గణనీయంగా పెరగడంతో అదనపు తరగతి గది అందుబాటులోకి వచ్చింది. అంతే కాకుండా తక్కువ సమయంలో ప్రహరీగోడ, విద్యార్థులకు టాయలేట్స్ సమకూర్చనైనది. అంతే కాకుండా 25000/- రూపాయలు సొంత ఖర్చుతో పాఠశాలకు అదనంగా ఆట స్థలాన్ని సమకూర్చడం విశేషంగా చెప్పవచ్చు. పాఠశాల, తరగతి గదిని విద్యార్థులకు విద్యానిధిగా మార్చడం జరిగింది.

SMC సమావేశాల నిర్వహణ

పాఠశాల అభివృద్ధిలో సమాజ భాగస్వామ్యం అత్యంత కీలకమని గ్రహించిన నరేందర్ గారు విద్యార్థుల తల్లిదండ్రులను ఒక్కొక్కరిని ప్రత్యక్షంగా ఇంటింటికి వెళ్లి కలిసి ముందుగా పాఠశాలకు వచ్చేటట్లు చేయనైనది. ఆ తదుపరి విద్య యొక్క ఆవశ్యకత గురించి, ప్రభుత్వం సర్వశిక్షా అభియాన్ వారు విద్యార్థులకు అందిస్తున్న వివిధ కార్యక్రమాలు, పథకాల గురించి వివరించి పదే పదే తెలియజేసి వారి పిల్లలను ఇదే పాఠశాలలో చేర్పించేటట్లు చేయనైనది. మా బడిలో మంచి ఉపాధ్యాయుడు ఉన్నాడు. మా పిల్లల భవిష్యత్తుకు ఏమీ డోకాలేదనే భావనను నమ్మకాన్ని కల్పించడమైనది. ఇందు మూలంగా తల్లిదండ్రులు ప్రతి SMC సమావేశానికి హాజరై పాఠశాల అభివృద్ధికి తోడ్పడినారు.

పాఠశాల కాదు ప్రయోగశాల

నరేందర్ గారు పాఠశాల విద్యార్థులపై చేసిన అనేక ప్రయోగాల ఫలితంగా అతని యొక్క ఏకాగ్రత, ప్రయోగ మనస్తత్వం ఏదైనా సాధించాలనే తపన కనిపిస్తాయి. పలకా బలపం చదువులకు బట్టీ పట్టే విధానాలకు స్వస్థిపలికి చేయడం ద్వారా నేర్చుకోవడం అనే విధానానికి ఎక్కువ ప్రాముఖ్యత నివ్వనైనది. ప్రాజెక్టు పద్ధతిలో బోధన గూర్చి మనం ఉపాధ్యాయ శిక్షణలో మాత్రమే చదువుకుంటాం. అలాంటివి దాన్ని ప్రాథమిక పాఠశాలలో ప్రవేశపెట్టి దానికి మార్పులు చేర్పులు చేసి అనేక విజయాలు సాధించనైనది.

ఎ నరేందర్ గారు విద్యార్థులలో ఆలోచనా శక్తి పెంచటం ప్రత్యేకత, విద్యార్థులచే కొత్త కథలు సృష్టించి చెప్పించడం పలు రకాల అంశాలపై చర్చలు జరపడం, విద్యార్థిని ఒక శాస్త్రవేత్త, ఒక చిన్న రచయిత స్థానంలో ఉంచడం వల్ల విద్యార్థుల్లో నూతన ఆలోచనలు, భావ ప్రకటనా స్వేచ్ఛా, విశ్లేషణ సామర్థ్యం పెంచడానికి కారణమయ్యాయి.

చిన్నారుల కలల ప్రపంచము

1. చిన్నారులు మొట్టమొదటి సారిగ బాహ్య ప్రపంచంలోకి అడుగుపెట్టే కొత్త బంగారులోకం పాఠశాల.
2. జీవితంలో తొలిపాఠాలు నేర్పే ఈ పాఠశాల ఎలా ఉండాలి?
3. ఒక మారుమూలతండాకు చెందిన ఈ పాఠశాల మాత్రం కొత్తదనంతో విద్యాబోధన చేస్తుంది. ఆ చిన్నారుల కలల ప్రపంచంలోకి మనం వెళ్లాం, అక్కడి సంగతులేవో చూద్దాం.
4. మహబూబ్ నగర్ జిల్లా జడ్చర్ల మండలము, చౌటగడ్డ తాండలోని ప్రభుత్వ ప్రాథమిక పాఠశాల. బైట బోర్డు చూసి ప్రభుత్వ పాఠశాల ఎలా వుంటుందో అంచనా వేసుకుని లోపలికి అడుగుపెడితే మొదటి అడుగుపడుతూనే వారి అంచనాలు తప్పుతాయి. లోపలికి వెళ్లగానే పచ్చని చెట్లు స్వాగతం పలుకుతాయి. వానాకాలం కదా పచ్చగానే వుంటుందనుకుంటే పొరపాటు. ఏ కాలం అయినసరే ఆ పాఠశాలలో పచ్చదనం అలాగే వుంటుంది.
5. పాఠశాల ఆవరణలో పండ్లు, పూలు, కూరగాయలు, ఆకు కూరగాయలు అన్ని రకాలు అందుబాటులో ఉంటాయి. రంగులపూలు కనువిందు చేస్తే కాంక్రీటు అరణ్యంలో తలదాచుకోలేని పిచ్చుకలు, అందమైన పక్షుల కిలకిలరావాలు వీనులవిందు చేస్తాయి.
6. గోడలపై ఉన్న చిత్రాలు కేవలం పాఠాలు మాత్రమే చెప్పవు నేటి విద్యా విధానంతో మచ్చుకైన కానరాని నైతిక విద్యను అప్రయత్నంగానే పిల్లలకు నేర్పుతాయి. తరగతి గదిలో దేశం కోసం జీవితాలను త్యాగం చేసిన ఎందరో మహానుభావులు, వివిధ రంగాల్లో మానవాళికి సేవలందించిన ప్రముఖుల చిత్రపటాలు ఉంటాయి.
7. పిల్లలకు చెప్పాల్సిన పాఠాలకు సంబంధించిన బోధనాభ్యసన సామాగ్రిని ఉపాధ్యాయులే తయారు చేస్తారు. వాటి ఆధారంగానే పాఠాలు చెప్తారు.
8. అక్కడి ఉపాధ్యాయులు కేవలం విద్యనందించే వాడు మాత్రమే నేర్చుకోవాల్సింది విద్యార్థులే. బట్టి విధానానికి జై కొట్టి ప్రభుత్వ, ప్రైవేటు విద్యాబోధనలకు ఇది పూర్తి విభిన్నం. అక్షరాలు, అంకెలు, గుణింతాలు, సైన్స్ పాఠాలు బోధనాభ్యసన సామాగ్రి, ద్వారానే నేర్చుకుంటారు.
9. పాఠాశాలలో క్రమశిక్షణ పరిశుభ్రతకు అత్యంత ప్రాధాన్యమిస్తారు. వేళకు బడికి రావడం, గైర్హాజరు కాకుండా తరగతులకు రావడం, పెద్దలను గౌరవించడం,

విద్యార్థినీ, విద్యార్థులకు వేర్వేరుగా ఏర్పాటు చేసిన మరుగుదొడ్లు

తోటి వారి పట్ల గౌరవ మర్యాదలతో వ్యవహరించడం నేర్పిస్తారు. అన్ని పాఠశాలలో లాగా కాకుండా చౌటిగడ్డ తాండలో బాలికలు, ఉపాధ్యాయులకు ప్రత్యేక మూత్రశాలలు, మరుగుదొడ్లు ఏర్పాటు చేశారు. స్వచ్ఛ భారత స్ఫూర్తిని అక్షరాల పాటిస్తారు. ఆ విద్యార్థులు, మూత్రశాలలు, మరుగుదొడ్లు వినియోగించడం వాటిని పరిశుభ్రంగా ఉంచుకోవడం విద్యార్థుల బాధ్యతే. మరుగుదొడ్డి వినియోగించిన తర్వాత చేతులు సబ్బుతో కడుక్కొని తువాలుతో తుడుచుకోవడం నేర్పించారు. మధ్యాహ్న భోజనానికి ముందు, తర్వాతో సబ్బుతో చేతులను కడుక్కొంటారు. భోజనం చేసే ప్లేటును సైతం శుభ్రంగా ఉంచుకుంటారు.

10. పాఠశాలలో ఎక్కడ పడితే అక్కడ చెత్త పాడేయడం నిషిద్ధం, ప్లాస్టిక్ పేపర్ల కోసం పొడి చెత్త బుట్ట, ఆహార వ్యర్థాలు ఇతర అవసరాల కోసం తడి చెత్త బుట్టలు అందుబాటులో పెట్టారు. పొడి చెత్తను వారానికి ఒక సారి కాల్చి వేస్తారు. తడి చెత్తను ఎరువుగా మార్చి మొక్కలకు వేస్తారు. నిత్యం స్నానం చేయడం, ఉతికిన దుస్తులు ధరించడం, తలదువ్వుకోవడం, నిత్యం తనిఖీ చేస్తారు. అలా లేని వారిని గుర్తించి కౌన్సిలింగ్ యిస్తారు. వారానికి ఒకసారి గోర్లు కత్తిరించే కార్యక్రమం తప్పనిసరిగా చేస్తారు.

11. నీటి పొదుపులోను చౌటగడ్డ తాండ అన్ని పాఠశాలలకు ఆదర్శంగా నిలుస్తుంది. పాఠశాల భవనంపై పడ్డ వాన నీటిని శుభ్రపరిచి మొక్కలకు, మూత్రశాలలకు, మరుగుదొడ్లు చేతులు శుభ్రం చేసుకునేందుకు వినియోగిస్తారు. ఎక్కువగా వర్షం పడితే ఆ నీళ్లను సంపులో నిల్వ వుంచుకుని తర్వాత వాడుతారు. బోరు బావిలో నీటిని శుద్ధి చేసి తాగేందుకు ఉపయోగిస్తారు. ఆఖరికి చేతులు, ప్లేట్లు కడిగే నీటిని సైతం వృథాగా పోనివ్వరు. వాటిని చెట్లకు నీరందించేందుకు ఉపయోగిస్తారు. ఇక పాఠశాల ఆవరణలో కురిసిన వర్షపు నీటికోసం రెండు ఇంకుడు గుంతలు నిర్మించారు. నీటి ఆవశ్యకత, పొదుపుపై విద్యార్థులకు అవగాహన కల్పించడమే ప్రాధాన్యం.

12. పిల్లల్లో నాయకత్వ లక్షణాలు పెంపొందిస్తూ వారిలో బాధ్యతలు నిర్వర్తించే సామర్థ్యాలను పెంపొందించేందుకు బడిలో బాలల కమిటీలు పని చేస్తుంటాయి. విద్యా, పర్యావరణ కమిటీ ఆహార ఆరోగ్య కమిటీ ఇలా 5 కమిటీలు వేసి చురుకైన పిల్లల్ని వాటికి మంత్రులుగా నియమిస్తారు. వారి పనికి పర్యవేక్షించి సలహాలు, సూచనలు ఇచ్చేందుకు ప్రధానమంత్రి కూడా ఉంటారు అక్కడ. వారానికి ఒకసారి ప్రధాని మంత్రులతో సమావేశం అవుతుంటారు.

13. పిల్లలు సమయానికి పాఠశాలకు రావడం, పరిశుభ్రత పాటిస్తున్నారా లేదా చూడటం, వారి అవసరాలను గుర్తించి తీర్చడం, గ్రంథాలయాల ద్వారా పుస్తకాలను అందించడం చేస్తారు. గ్రంథాలయాన్ని నిర్వహించడం, పచ్చదనం, పారిశుధ్యం, క్రీడా సామాగ్రి నిర్వహణ బాధ్యతలన్నీ అక్కడి పాఠశాల విద్యార్థులే చూసుకుంటారు. అందుకే జిల్లా, రాష్ట్ర, జాతీయ స్థాయిలో ఈ పాఠశాల “స్వచ్ఛ పాఠశాల పురస్కారం 2016” అందుకుంది. భావి భారత పౌరుల్ని బాల్యంలోనే ఉత్తమ పౌరులుగా తీర్చిదిద్దడంలో, చదువులోనూ వారిని రాణించేలా చేయడంలో చౌటగడ్డ తాండ ప్రాథమిక పాఠశాల దేశానికే ఆదర్శంగా నిలుస్తుంది. 2004లో అక్కడ ప్రభుత్వ పాఠశాలను ఏర్పాటు చేశారు. 2009లో ఆ పాఠశాలకు ప్రధానోపాధ్యాయులుగా నియమితులైయ్యారు నరేంద్రగారు. అప్పుడు అక్కడ వున్నది ప్రహరీగోడ లేని ఒకే ఒక గది. పాఠశాలలో విద్యార్థుల సంఖ్య కూడా నామమాత్రమే. అంతా ప్రైవేటు పాఠశాలలకు వెళ్లిపోయేవారు స్తోమత లేని వాళ్లు ఈ పాఠశాలలో చదివే వాళ్లు.

14. పాఠశాల రూపు రేఖలను మార్చాలని భావించిన నరేందర్ గారు స్వంతంగా సుమారు లక్షన్నర రూపాయలు పాఠశాల కోసం వెచ్చించారు. ప్రభుత్వమే అదనపు తరగతి గది, ప్రహరీ గోడ మంజూరు చేయగా, దాతల సహకారంతో బాలికలకు, బాలురకు ప్రత్యేకంగా, మరుగుదొడ్లు మూత్రశాలలు నిర్మించారు. మొక్కలు పెరిగేందుకు అనువుగాని చోట నేలలో ఎరువులు వేస్తూ ఉద్యానవనాన్ని పెంచారు. తోటి ఉపాధ్యాయుడు జగదీశ్వర్ రెడ్డి,

గ్రామంలోని యువత, తల్లిదండ్రులు ఆయన ప్రయత్నానికి సహకరించారు. ప్రస్తుతం చౌటగడ్డ తాండ నుంచి ఎవరు ప్రైవేటు పాఠశాలకు వెళ్లరు. చుట్టూ ప్రక్కల తాండా నుంచి సైతం అక్కడకు వచ్చి చేరుతున్నారు. చిన్నారుల కోసం కొత్త కలల ప్రపంచాన్ని అందించడానికి ఇంతకంటే మంచి స్ఫూర్తి ఉదాహరణలు.

హరిత హారం

మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రతిష్టాత్మకంగా ప్రవేశపెట్టిన "హరితహారం" కార్యక్రమంలో భాగంగా మొదటి విడత హరిత హారం 2015 – 16, రెండవ విడత హరిత హారం కార్యక్రమం 2016 – 17 మరియు మూడవ విడత హరిత హారం కార్యక్రమం 2017 – 18 సంవత్సరాలకుగాను హరిత హారంలో భాగంగా MPPS చౌటిగడ్డ తాండ పాఠశాల ఆవరణలో స్థానిక సర్పంచ్ సమక్షంలో మొత్తం 300 మొక్కలు నాటారు. ఈ విధంగా నాటిన మొక్కల సంరక్షణకు పాఠశాల విద్యార్థుల చేత " హరిత సైన్యం" ను ఏర్పాటు చేసారు. 3, 4, 5 తరగతుల విద్యార్థులకు ప్రతి ఒక్కరికి మొక్కలను దత్తత ఇవ్వడం జరిగింది. ప్రతి పదిహేను రోజులకు ఒకసారి విద్యార్థులు చెట్లకు మల్చింగ్ చేసి ఏరువులు వేయడం జరిగింది.

విద్యార్థులు "రాఖీ పండుగ" (రక్షాబంధన్) రోజున మొక్కలకు "రాఖీలు" కట్టి "వృక్షా రక్షా బంధన్" గా మొక్కల సంరక్షణ బాధ్యతను ప్రతి ఒక్కరికి చాటి చెబుతున్నారు.

ప్రధానోపాధ్యాయులు బి.నరేందర్ గారు, విద్యార్థుల తల్లిదండ్రులు మరియు గ్రామస్థులకు సమావేశం ఏర్పాటు చేసి హరితహారంపై అవగాహన కల్పించబడినది. "వృక్షోరక్షతి రక్షితః" అనే నినాదాలతో ర్యాలీ తీసి జీవనవైవిధ్యం కాపాడటానికి కృషి చేయడం జరిగింది హరిత హారం కార్యక్రమంలో భాగంగా నాటిన మొక్కలన్నింటిని విద్యార్థులు, స్కావెంజర్ సహాయంతో "నూటికి నూరు శాతం" సంరక్షించనైనది. అందువలన పాఠశాల వాతావరణం పచ్చని చెట్లతో ఆహ్లాదకరంగా మరియు పరిశుభ్రంగా ఉంచడం జరిగింది.

ప్రత్యేక వినూత్న కార్యక్రమాలు అమలు

పాఠశాల విద్యార్థులందరికి నాణ్యమైన విద్యనందించడం జరిగింది. రోజువారి పాఠశాల కార్యక్రమాలే కాకుండా వినూత్న కార్యక్రమాలను అమలు చేయడం జరిగింది.

– రాఖీ పండుగ రక్షా బంధన్ ను వృక్ష రక్షా బంధన్‌గా జరుపుకోవడం జరిగింది. – ప్రపంచ పర్యావరణ దినోత్సవం జూన్ 5న ప్రత్యేక అవగాహన కార్యక్రమాలను నిర్వహించనైనది.

– అక్టోబర్ 15 రోజున ప్రపంచ చేతుల పరిశుభ్రత దినోత్సవంను పురస్కరించుకుని ఆరోగ్య కార్యకర్తలచే విద్యార్థులకు అవగాహన కార్యక్రమాలు జరపనైనది.

– ప్రపంచ నీటి పొదుపు దినోత్సవం మార్చి 22న నీటి ఆవశ్యకత, పొదుపుపై అవగాహన కల్పించనైనది. . ధరిత్రి దినోతత్సవం ఏప్రిల్ 22న అనేక జీవవైవిధ్య కార్యక్రమాలు చేపట్టనైనది.

– విద్యార్థులు అభ్యాసనాన్ని మరింత పెంచేందుకుగాను ప్రత్యేకమైన బోధన, అభ్యసన సామాగ్రిని (TLM) స్వంతంగా తయారు చేసి వినియోగించనైనది.

పర్యావరణ అంశం

– పర్యావరణ అంశంలో గత పది సంవత్సరాలుగా ఉపాధ్యాయులను, విద్యార్థులను, గ్రామీణులను, పట్టణాలలోని ప్రజలను పూర్తి స్థాయిలో చైతన్యపరిచి పర్యావరణానికి లబ్దిచేకూర్చే విధంగా వారిని మార్చడం జరిగింది.

– ధరిత్రీ దినోత్సవం, ప్రపంచ అటవీ దినోత్సవం, ఎర్త్ అవర్, యాంటి ప్లాస్టిక్, గ్రీన్ బెల్ట్, టైగర్ ఫారెస్ట్ మొదలైన అంశాలను ప్రభుత్వం, ప్రైవేట్ భాగస్వామ్యంతో నిర్వహించే వివిధ కార్యక్రమాలను ముందుండి సహకరించడం జరిగింది.

– గ్రీన్ బెల్టులో భాగంగా లక్ష మొక్కలు పెంచడంలో భాగంగా చౌటగడ్డ తాండ, గొల్లపల్లి గ్రామాలలో రోడ్డు పక్కల 5000లకు పైగా మొక్కలను నాటడంతో వ్యక్తిగతంగా ఎంతో కృషి చేసారు.

– పర్యావరణ అంశంలో జిల్లాలో ముందుంటూ జిల్లా సైన్స్ మ్యూజియం ఏర్పాటులో ఆయుర్వేద మొక్కలు, అలంకరణ మొక్కలను హార్టికల్చర్ డిపార్ట్ మెంట్ హైదరాబాద్ వారి నుండి తెప్పించి 100కు పైగా మొక్కలను మ్యూజియంలో ఏర్పాటు చేసేందుకు పిల్లల మరి సైన్స్ ఫోరంలో ఒక మెంబర్‌గా ఉంటూ పనిచేయనైనది.

– జిలా సోషల్ ఫారెస్. అటవీ శాఖల దగర సని్హిత

సంబంధాలు కలిగి వారి నుండి 2000 మొక్కలకు పైగా మయూరి నర్సరి మహబూబ్ నగర్ నుండి, పెద్దాయపల్లి నర్సరి నుండి పండ్ల మొక్కలు, నీడ నిచ్చే మొక్కలు, అలంకరణ మొక్కల్ని మహబూబ్‌నగర్ పట్టణంలోని 200 కుటుంబాలకు (ఇండ్లకు) పైగా చేరవేసినారు. కూరగాయలు, పండ్ల మొక్కలు, ధరలను అధిగమించేందుకు ప్రజలకు తోడ్పాటు అందించే విషయంలో ఎరువులు, క్రిమిసంహారక మందులులేకుండా ప్రజలు తమ ఇళ్లలో మొక్కలు పెంచుకునేందుకు సహకారం అందించి కూరగాయలు, పండ్లు ప్రజలకు అందుబాటులో ఉండేటట్లు కృషి చేశారు.

– ప్రజలకు పర్యావరణంపై అవగాహన కల్పించే సరస్సులు, సెమినార్లు, ర్యాలీలు, 10 కెరన్, మార్నింగ్ వాక్, సైకిల్ క్లబ్లను ప్రోత్సహించడంలో నరేందర్ గారు ముందుండి జిల్లాలోని ప్రజలకు పర్యావరణం పట్ల అవగాహన కల్పించడం జరిగింది.

– ప్లాస్టిక్ లేకుండా, ధర్మకోల్ లేకుండా ప్రక ృతిలో లభించే వనరులతో బోధన అభ్యసన సామాగ్రి తయారు చేసి తాను పాఠశాలలో వాడడమే కాకుండా ప్రదర్శనల ద్వారా రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా ప్రక ృతిని వాడుకుంటూ పాఠ్యాంశాలను బోధించే పద్ధతులను ఉపాధ్యాయుల ద్వారా రాష్ట్రవ్యాప్తం చేశారు.

– పర్యావరణానికి అనుకూలమైన గో గ్రీన్ గణేష్ ఉద్యమంలో ముందుండి పాఠశాలలో ఇండ్లలో గణేష్ ఉత్సవ కమిటీలలో మట్టి వినాయకులను నెలకొల్పడంలో క్రియాశీలక పాత్ర వహించారు.

– రంగుల పండుగ హెూళీలో వాడే రసాయనిక రంగుల స్థానంలో మొక్కల నుండి రంగులను తయారు చేసే పద్దతులను విద్యార్థులు, ప్రజలకు వివరించి పర్యావరణానికి ప్రజలకు ఆరోగ్యపరంగా మేలు చేయడంలో నరేందర్ గారు ఉపాధ్యాయుడిగా ముందున్నారు.

– కృత్రిమ ఎరువుల స్థానంలో వర్మీకంపోస్టు తయారు చేయడంలో రైతులకు అవగాహన కల్పించడంలో ప్రయోగాత్మకంగా గ్రామాలలో అధిక దిగుబడి సాధించడంలో నిరూపించి చూపించారు.

జాతీయ స్థాయి స్వచ్ఛ పాఠశాల పురస్కారం పొందిన పాఠశాల

స్వచ్ఛభారత్ – స్వచ్ఛ పాఠశాల కార్యక్రమంలో భాగంగా పాఠశాల విద్యార్థులందరూ పరిశుభ్రత పాటిస్తూ "బడి మనదే పాఠశాల పరిశుభ్రత మనదే" అనే సూక్తిని గుర్తించి తరగతి గదులలో మరియు పాఠశాల ఆవరణలోని చెత్తా చెదారాన్ని వివిధ చెత్త బుట్టలలో వేస్తారు. విద్యార్థులందరూ పాఠశాలలోని మూత్రశాలలు, శౌచాలయాలను మాత్రమే ఉపాయోగిస్తారు. తర్వాత విద్యార్థులు సబ్బుతో చేతులను పరిశుభ్రంగా కడుక్కుంటారు. గ్రామ సర్పంచ్ సహాయంతో రన్నింగ్ వాటర్ సప్లై సౌకర్యాన్ని కల్పించనైనది. NTPC రామగుండం వారి సహాయంతో బాలురు, బాలికలకు వేర్వేరుగా శౌచాలయాలను నిర్మించనైనది.

పాఠశాలలో ఏర్పడుతున్న చెత్తను తడి పొడి చెత్తను వేరు చేసి కంపోస్టు ఎరువుగా తయారు చేసి హరితహారంలో నాటిన మొక్కలకు ఎరువుగా వాడుతున్నారు. స్కావెంజర్ సహాయంతో పాఠశాల పరిసరాలను పరిశుభ్రంగా పెట్టడంతో పాటు టాయిలెట్స్ను ప్రతి రోజు రెండు సార్లు శుభ్రపరచనైనది. విద్యార్థులు మధ్యాహ్న భోజనం తర్వాత మిగిలిన వ్యర్థాలను తడి చెత్త బుట్టలలో మాత్రమే వేస్తారు. విద్యార్థులు త్రాగడానికి సంరక్షితమైన త్రాగునీటిని శ్రీమతి హేమలత Dy.EE సహాయంతో అందిస్తున్నాము. వీటినన్నింటిని పర్యవేక్షించడానికి విద్యార్థులచే మంత్రి మండలి CHILD CABINETS ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది.

ఈ సేవలను గుర్తించి 2016 సంవత్సరానికి జిల్లా, రాష్ట్ర, జాతీయ స్థాయిలో స్వచ్ఛ పాఠశాల పురస్కారము లభించినది.

నరేందర్ గారు లాంటి ప్రభుత్వ ఉపాధ్యాయుడు ప్రతి బడికి ఉండాలి. చౌటగడ్డ తండాలో అమలు అవుతున్నటువంటి విద్యాబోధన పద్ధతులు ప్రతి సర్కారు బళ్లలో అమలు అవ్వాలి.

కె.రాజేష్ కుమార్
డి.ఎస్.బి.ఎమ్.ఎమ్.సి. కోఆర్డినేటర్
మహబూబ్‌నగర్

తెలంగాణ విద్యాకాశంలో 'గిరిజన స్టార్స్'

పొలం పనులు,పశువుల పెంపకం లో తల మునకలయ్యే అడవి బిడ్డలకు చదువు పై అవగాహన తక్కువే... తెలంగాణ రాష్ట్ర జనాభాలో 3177940 మంది గిరిజనులే. విద్యతోనే గిరిజన బతుకులు మారతాయని భావించిన ఉట్నూరు ఐటిడిఏ ప్రాజెక్టుఆఫీసర్ ఆర్వీ కర్ణన్ బతుకు తెరువునిచ్చే ఉన్నత విద్యను గిరిజనులకు పంచడానికి పూనుకున్నారు. వీరి జీవితాలను మార్చే ఒక ఆలోచన ఇది.

ఇతర విద్యార్థులతో ధీటుగా గిరిజన విద్యార్థులు ఉన్నత విద్యలో ముందుకు దూసుకు పోయేలా' స్టార్30 ' ని రూపకల్పన చేసి చదువులో చైతన్యం పెంచారు... ఆలోచనలో ఆదర్శం ఉంటే ఫలితం విజయం వైపే అని ఈ ప్రాజెక్టు నిరూపించింది. రెండేళ్ల క్రితం మొదలైన ఈ కార్యక్రమం వల్ల వందలాది గిరిజన విద్యార్థులు ఉన్నత విద్యలో మెరికల్లా తయారయ్యారు...

'స్టార్ - 30' అంటే ...?

గిరిజన సంక్షేమశాఖ ఆధ్వర్యంలోని గిరిజన గురుకుల, ఆశ్రమ పాఠశాలల్లో చదివే విద్యార్థులు గతంలో ఉన్నత చదువుల గురించి అవగాహన లేకపోవడం వల్ల ఇంటర్మీడియట్ తర్వాత చదువులలో వెనకబడిపోయేవారు. అయితే ఆయా పాఠశాలల్లో ఎం.పి.సి., బైపీసీ గ్రూపుల్లో ఇంటర్మీడియట్ పూర్తి చేసిన విద్యార్థులలో గ్రూపునకు 30 మంది చొప్పున మొత్తం 60 మంది విద్యార్థులను ఎంపిక చేస్తారు. ప్రతీ గ్రూప్‌లో 30 మంది విద్యార్థులను ఎంపిక చేస్తారు కాబట్టి ఈ కార్యక్రమానికి 'స్టార్ - 30' అని పేరు పెట్టారు.

ఈ 60 మంది విద్యార్థులకు ఐ.ఐ.టి., ఎన్.ఐ.టి., ఎంసెట్ శిక్షణ ఇస్తారు. ప్రత్యేక శ్రద్ధతో శిక్షణ ఇవ్వడం వల్ల విద్యార్థుల ప్రతిభాపాటవాలు మరింత వికసించి విద్యలో వారు మరింత ముందడుగు వేస్తారు.

ఈ ప్రాజెక్టు ఎలా మొదలైంది?

ఈ కార్యక్రమాన్ని 2015లో రూపకల్పన చేశారు. ఐటిడీఏ పాఠశాలల్లో విద్యార్థులకు కావాల్సిన మౌలిక వసతులు కల్పించి, వారి కోసం ప్రత్యేకంగా టైం టేబుల్ తయారు చేయించారు.విద్యార్థుల నుండి ఒక్క పైసా వసూలు చేయరు.పుస్తకాలు,భోజన వసతి అంతా ఉచితం.గిరిజన ఆణిముత్యాలను తయారు చేయడమే లక్ష్యంగా ముందుకు సాగుతున్నారు. టీచర్లకు కూడా కావాల్సిన మెలకువలు నేర్పించారు. గురుకులం సీనియర్ అధ్యాపకులు డాక్టర్ శ్రీనివాస స్వామిని ఈ కార్యక్రమానికి సమన్వయ కర్తగా నియమించి, నిష్ణాతులైన టీచర్లతో గిరిజన విద్యార్థులకు ఎంసెట్ ఐఐటీతో పాటు ఇతర కోర్సులకు అవసరమైన ప్రత్యేక శిక్షణ ఇచ్చారు.

ఫలితాలు ఇవి...

1. 2015లో 'స్టార్-30' లో ప్రత్యేక శిక్షణ పొందిన విద్యార్థులు అద్భుతమైన అవకాశాలు అందుకున్నారు. ఇద్దరు విద్యార్థులు ఐఐటీకి, ఒకరు నిట్‌కి ఎంపికయ్యారు. ఎనిమిది మంది జేఎన్‌టియు క్యాంపస్‌లో ప్రవేశం పొందారు.
2. 2016 - 2017 విద్యా సంవత్సరంలో 'స్టార్- 30' కోచింగ్ తీసుకున్న విద్యార్థులలో ఒకరు ఐఐటీకి, ఒకరు ట్రిపుల్ఐటీకి, ఇద్దరు నిట్‌కి, 12 మంది విద్యార్థులు జేఎన్‌టీయులో, ఆరుగురు విద్యార్థులు తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని టాప్ 10 ఇంజనీరింగ్ కళాశాలల్లో సీట్లు సంపాదించారు.
3. ఆదిమ గిరిజన తెగకు చెందిన ముగ్గురు విద్యార్థులు తొలిసారి జేఇఇ మెయిన్స్, అడ్వాన్స్.డ్ పరీక్షల్లో మంచి ర్యాంకులు సాధించారు. మరో 18 మంది విద్యార్థులు జేఇఇ మెయిన్స్ లో అర్హత సంపాదించారు.

సమష్టి కృషితో...

స్టార్-30' కార్యక్రమం విజయం వెనుక నలుగురు సూపర్ స్టార్‌లున్నారు. గతంలో ఐటీడీఏ పీవోగా పనిచేసి, ప్రస్తుతం మంచిర్యాల జిల్లా కలెక్టర్ ఆర్వీ కర్ణన్ ఈ కార్యక్రమానికి రూపకల్పన చేశారు. అలాగే జాయింట్ కలెక్టర్ అనురాగ్ జయంతి కూడా దీని పై ప్రత్యేక శ్రద్ధ పెట్టి ఆర్థికంగా ఎలాంటి ఆటంకం రాకుండా చూశారు. ఆదిలాబాద్ కలెక్టర్ బుద్ధ ప్రకాష్ విద్యార్థుల్లో ఆత్మ విశ్వాసం నింపుతూ ప్రోత్సహిస్తున్నారు. ఈ కార్యక్రమ సమన్వయకర్తగా పనిచేస్తున్న డాక్టర్ శ్రీనివాస స్వామి విద్యార్థుల అభ్యున్నతి కోసం నిరంతరం కృషి చేస్తున్నారు.

శ్యాంమోహన్ రావు

వృధా అదుపే పొదుపు- అందరము పాటిస్తే- ప్రగతికి మదుపు

పొదుపు అంటే పిసినారితనం కాదు. నిత్య జీవితంలో మాట, మనీ, నీరు, విద్యుత్, గ్యాస్, పంటలు, ఎరువులు, పురుగు మందులు వంట నూనెలు, సంతానము మొదలగు అనేక అంశాలలో వివేకంతో అవసరము మేరకు వినియోగించుకోవాలి. అంతగా అవసరము లేనివి కొనకుండా ఆర్థిక పొదుపు పాటిస్తూ నిత్యం శక్తి, ఇంధనం, వనరులు వినియోగంలో అదుపు- పొదుపు-మదుపు అందరం పాటిస్తే ఉత్పత్తి చేసినట్లే కాకుండా వ్యక్తి, కుటుంబ, దేశ, జాతీయ ఆదాయం పెంచుటలో భాగస్వాములు అవుతారు. మన భారతదేశం అక్టోబర్ 30 తేదిని "సేవింగ్స్ డే" (పొదుపు దినము)గా జరుపుకొంటున్నాము. పేదవారు, మహిళలు, పురుషులు, పిల్లలు, ఉద్యోగులు అందరూ స్వశక్తి సంఘాలుగా, సహకార సంఘాలుగా పోస్టాఫీసుల్లో, బ్యాంకుల్లో చిన్న మొత్తాల పొదుపులు, సమిష్టి పొదుపులు చేసి అట్టి సమిష్టి మొత్తాలను మదుపు (ఆదాయ అభివృద్ధి కార్యక్రమాల్లో, వివిధ బ్రతుకుదెరువుల్లో) చేసి సంపాదన పెంచుకుంటూ పేదవారు తమ ఆదాయాలు పెంచుకుంటూ పెట్టుబడిదారులుగా మారుతున్నారు.

తెలుగు రాష్ట్రాల్లో మహిళామణులు స్వశక్తి సంఘాలుగా, గ్రామైఖ్య సంఘాలుగా గ్రామ స్థాయిలో స్వావలంభన పునాదిగా గల పేదప్రజల సంస్థలను ఏర్పాటు చేసి వ్యక్తిగత కుటుంబాల ఆదాయాల అభివృద్ధి, సామాజిక సమీకరణతో సుస్థిర జీవనోపాధులు పెంపుదల చేసుకొంటూ పొదుపులను మదుపులు చేస్తూ ఇతరులపై ఆధారపడకుండా సుస్థిర అభివృద్ధికి బాటలు వేస్తూ ఎందరికో మార్గదర్శకులు అవుతున్నారు.

చిన్న చీమలు, తేనె టీగలు పొదుపు చేస్తూ అవసరాలకు భవిష్యత్ అవసరాల కోసం తమ శక్తి కొలది దాస్తాయి. కాని మనం మన పిల్లల నుండి గృహిణులు, ఉద్యోగులు, పాలకులు, అందరు దినసరి, నెలసరి ఆదాయంలో కొంత పొదుపు అనవసర ఖర్చులు అదుపు నిత్య అలవాటుగా మారితే... చినుకు చినుకు కలిసి జడివాన, వాన వరదలు అటు చెరువు నిండి సముద్రంలోకి వెళ్ళినట్లు పెద్ద మొత్తాలు అయ్యి అవసరాలు తీరుస్తాయి. అందరి ఆదాయాలు పెరుగుతాయి.

మొదటగా మన ఇండ్లలోకి పిల్లలకు పొదుపు పాఠాలు ప్రతి తల్లిదండ్రులు చిన్నతనం నుండి ఆచరణలో చూపిస్తూ ఎలా పొదుపు చేయాలో నేర్పిస్తూవారిని ప్రత్యక్షంగా పోస్టాఫీసులకు, బ్యాంకులకు నగరాలు అయితే స్టాక్ మార్కెలకు తీసుకొని వెళ్ళి వాటిలో గల పొదుపు ఖాతాల ఏర్పాటు, జమ. విడుదల. లావాదేవీలు వారితో ప్రాక్టికల్‌గా నేర్పించాలి. స్వయంగా చేసుకునేలా స్వేచ్ఛా ఇవ్వాలి. ఆ డబ్బుతో వారి అవసరాలు, పుస్తకాలు, ఆటవస్తువులు కొనేలా చూడాలి. కష్టం విలువ నిజమైన డబ్బు విలువ గూర్చి స్పష్టంగా తెలుపుతూ సోమరితనం, ఏ పనిలో అయినా ప్రావీణ్యం అత్యుత్తమ నైపుణ్యం, జ్ఞానం పొందనట్లైతే జీవితంలో వచ్చే కష్టాలు, నష్టాలు వివరించాలి.

ప్రతి రోజు ఫ్యాన్ అవసరం లేకపోయిన (చలికాలంలో) వినియోగించి విద్యుత్ బిల్లులు పెంచడం, టి.వి. సెల్‌ఫోన్,

ఏసి, వంటగ్యాస్ వినియోగం, ఇంటిలో వంటలు ఉండగా బయటి ఫిజ్జాలు, ఐస్‌క్రీమ్‌లు, వృధాఖర్చులు, ఓబేసిటి, ఉబకాయంతో ఆరోగ్యం పాగు చేసుకొని ఆర్థికంగా ఎంత నష్టమో ఆచరణలో నిత్యం సమయ సందర్భాలను బట్టి తగు తర్ఫీదు ఇవ్వాలి.

మనం ఎవ్వరము అయిన శక్తికి మించి అప్పు చేయడం ఎప్పటికీ ముప్పు, ఎవ్వరూ చూడటం లేదని తప్పులు, తిరిగి ఇచ్చేది లేదని అప్పు చేస్తే చాలా ప్రయాధాలు ఆర్థిక నష్టం తిరిగి పేదరిక విషవలయంలో చిక్కుకొని పోయి జీవితం దుర్భరం అవుతాయి. స్నేహితులు, బంధువులు, దూరం అయ్యి బ్రతుకు దుర్భరమై పోతుంది.

మహాత్మ గాంధీ గారి మాట “ఈ భూమి మీద ప్రతి ఒక్కరి అవసరాలకు తగిన మేరకు వనరులు వాన్నాయి. కాని దురాశకు సరిపడేటట్లు లేవు” అవసరాలు, కోరికలు అనంతము చాలడం అనేది ఓ హద్దు, పద్దు లేకుండ పోయింది. “దురాశ దుఃఖమునకు చేటు”

సంపాదించక ముందే, ఆదాయాలు పెరుగక ముందే, కార్లు, బార్లు, దుబార ఖర్చులు, హైపర్చేజెస్, వాయిదా పద్దతుల్లో వస్తువుల కొనుగోళ్ళతో వాటికి చాలక, ఇంకో పొదుపు దాచుకునే పాట్లు, అంటూ బాదలు పడుతున్నారు చాలా మంది. నేటి సమాజంలో జాగ్రత్త పడాలి.

మన దేశంలో పాఠశాలల్లో ఆచరణాత్మక, ఆర్థిక, విద్య గురించి బోధించడం తక్కువగా ఉంది. పొదుపు చేయడం, పొదుపు డబ్బును ఎక్కడ ఎలా సక్రమంగా పెట్టుబడి పెట్టడం అనే నైపుణ్యం తెలియక పేదరిక విషవలయంలో చిక్కుకొని పోతున్నారు. నేడు మనం ఎదురుకొంటున్న ప్రధాన సమస్యల్లో నిరుద్యోగం ఒక్కటి. నిరుద్యోగ యువతకు సకాలంలో ఉపాధి

ఉద్యోగ అవకాశాలు అందుకోలేక దురాలవాట్లు, అనేక పెడదారులు, సంఘ విద్రోహులుగా మారుతున్నారు. తల్లిదండ్రులకు భారంగా మారుతున్నారు.

కరీంనగర్ జిల్లాలో చాలా మండలాల్లో సైదాపూర్. భీమదేవర పల్లి, హుస్నాబాద్ ప్రాంతాలలో పురుషులు పొదుపు సంఘాలు, సహకార సంఘాలుగా ఏర్పర్చుకొని ఆర్థిక అభివృద్ధి వైపు ప్రయాణిస్తున్నారు. ములుకనూరు సహకార గ్రామీణ బ్యాంక్ మరియు మార్కెటింగ్ సొసైటీలు వారి 31-03-2016 నాటి ఆర్థిక వ్యవహారాలు పరిశీలిస్తే పొదుపులు సభ్యులవి 2.461 లక్షల ఇరత సంఘాలవి 2.219 లక్షలు ఇట్టి పొదుపులను గ్రామీణ ప్రాంతాలలో వ్యాపారాలలో, ఉత్పదక సేవలు రైతు సేవా విక్రయ కేంద్రం ఏర్పాటు చేసి ఎరువులు, విత్తనాలు, డీజిల్, పెట్రోల్ మొదలగు సేవలు అట్లే మార్కెటింగ్ సేవలు వరి విత్తనాలు తయారీ కేంద్రం పత్తి జిన్నింగ్, ప్రొసిడింగ్ యంత్రాలు, వినియోగించి అధిక ధరలకు అమ్మడం, రైస్ మిల్లులు ఏర్పాటు చేసి వాపాధి గిట్టుబాటు ధరలు కల్పించడం మొదలగు వ్యాపారాలలో నికర లాభము రూ.427.55 లక్షలు ఆర్జించడం జరిగినది.

డబ్బు పొదుపు చేసి పెట్టుబడిగా మారిన తరువాత డబ్బు కోసం నీవు పని చేసే బదులు డబ్బులు నీ కోసం పని చేసే విధానం నైపుణ్యాలు నేర్చుకో లేదా ఆర్థిక నిపుణుల ద్వారా తెలుసుకొని “ఆదాయ అభివృద్ధి” కార్యక్రమాలపై పెట్టుబడి పెట్టి పేదలు ధనవంతులుగా ఎదుగుతున్నారు.

ములకనూర్, గట్టుదుద్దనపల్లి, పోలస, భీమదేవరపల్లి గ్రామాల పొదుపు పంఘాలను పరిశీలిస్తే వారు ఈ క్రింది విధముగా వృదా అదుపు చేస్తూ రవాణా ఖర్చులు తగిస్తూ, చిల్లర వర్తకంకు బదులు వారే డిస్ట్రిబ్యూటర్స్‌గా మారి తక్కువ ధరకు అన్ని వస్తువులు పొంది అధిక ఖర్చులు తగ్గించుకొని

పొదుపులు పెంచుకొని తమ తమ జీవనోపాధులు పెంచుకుంటున్నారు. గ్రామంలోని ట్రైడ్ ఇన్– ట్రేడ్ అవుట్ పట్టికలు రూపొందించి ప్రజలకు అవసరమైన అన్ని సేవలు ఒకే చోట అందిస్తూ బహుళ ప్రయోజనాలు పొందుతున్నారు

పొదుపు ఉద్యమంలో అందరం భాగస్వాములము అవుతాం వృదాను అరికట్టుటకు అందరి భాద్యతగా నిత్యం ఆచరిస్తాము. అందుకు కొన్ని ఆచరణ సాధ్యం అయ్యే వాటిని అనుకరిస్తాము.

- మన కుటుంబంలోని చిన్న పిల్లల పెద్దవారి వరకు వృదా నష్టాలు– పొదుపు ప్రయోజనాలు తెలియజేయాలి.
- ప్రతి మహిళ ఆడంబరాలకు అధిక ఖర్చులు (పెళ్ళి వేడుకలు) అవసరం మేరకు, గృహంలో వంట గ్యాస్, విద్యుత్, నీరు, ఆహారం పారవేయకుండా వృదా తగ్గించు కొని ఇంధనం డబ్బు పొదుపుకు ప్రయత్నించాలి.
- ఉద్యోగులు టిఫిన్, భోజనము బయటి హోటల్స్‌లో చేసి ఆరోగ్యం, ఆర్థిక భారం నుండి పొదుపుగా తమ ఇంటి నుండి టిఫిన్ తీసుకెళ్ళి, వీలైనంత వరకు దగ్గరి ప్రాంతాలకు నడక 2 కిలో మీటర్లు దాటితే వాహనం వాడి ఇంధన పొదుపు చేయాలి. లేదా ఆర్‌టిసీ బస్సులు బైక్‌ను బదులుగా వాడుకోవచ్చు.

- ఆఫీస్ పని ప్రదేశాలలో విద్యుత్ బల్బులకు బదులు కొత్త ఫ్లోరోసెంట్ బల్బులు వాడవచ్చును. కంప్యూటర్ డెస్క్‌టాప్, ఫ్యాన్, ఏసీ లను అవసరం లేనప్పుడు నిలుపుదలకు అందరం బాధ్యత తీసుకొని వృదాను అరికట్టాలి.
- ప్రతి ఒక్కరం కూరగాయలు, మాంసం కోసం మార్కెట్‌కు వెళ్ళే ముందు ఇంటి నుండి గోనె సంచితో, వివిధ డబ్బాలతో వెళ్ళి ప్లాస్టిక్ కవర్స్ వినియోగం తగ్గించ వచ్చును. పర్యావరణ పరిరక్షణకు చేయుతనివ్వవచ్చును.
- గ్రామీణ ప్రాంత రైతులు సాగు నీటి పొదుపులో సూక్ష్మ, సేద్య పద్ధతి, బిందు సేద్యం, తుంపర సేద్యంతో నీటి ఆదా అట్లే విద్యుత్ ఖర్చులు, పంట కలుపు ఖర్చులు ఆదా చేసుకోవాలి.
- ఎరువులు, పురుగుల మందులు మోతాదుకు మించి వాడి పెట్టుబడి ఖర్చు పెంచుకుంటున్నారు. వాయు, జల కాలుష్యంతో రోగాల బారిన పడి తీవ్రంగా నష్టపోతున్నారు. అందుకే వృదాను తగ్గించుకోవాలి.
- గృహంలో తప్పసరిగా తడి చెత్త, పొడి చెత్త వేరు పరిచి కంపోస్ట్ ఎరువుతో ఆదాయము, పొడి చెత్త అమ్మకంతో కొంత ఆదాయంతో పాటు పారిశుధ్యం, ఆరోగ్యం రెండు మెరుగు అవుతాయి.
- మద్యం, దుమపానం క్రమంగా అలవాటు యున్నవారు తగ్గిస్తే వారికి ఆదాయం పొదుపుతో పాటు, ఆరోగ్యం లభిస్తుంది.

పై విషయాలతో పాటు అవసరాన్ని బట్టి, ఒక చక్కటి ప్రణాళికతో వృదాను తగ్గిస్తూ పొదుపును పాటిస్తూ వ్యక్తిగత కుటుంబ ఆదాయంతో పాటు జాతీయ ఆదాయం పెంపులో మన వంతు బాధ్యత, అందరి బాధ్యతగా అమలుకు ఆచరణకు సమిష్టి కృషి చేస్తే దేశ ప్రగతికి బాటలు వేసినవారవుతాం

వినయ పూర్వక నమస్కారములతో.......

కోట సురేందర్ (డి.టి.ఎం.)
జిల్లా ప్రజా పరిష్యత్, కరీంనగర్

ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల సెలవు నియమాలు-3

ఆర్జిత సెలవు వివరాలు:

- ఆర్జిత సెలవుకు తాత్కాలిక మరియు శాశ్వత ఉద్యోగులందరు అర్హులు.
- అసాధారణ సెలవు కాలము మినహా మిగతా కాలము అనగా విధులకు హాజరైన కాలము మరియు ఇతర సెలవు కాలము కూడా ఆర్జిత సెలవుకొరకు లెక్కలోకి తీసుకుంటారు.
- తేది. 01.01.1978 నుండి సెలవు నిబంధనలను సరళీకృతము చేసారు.
- వేసవి సెలవులు తీసుకోని శాఖల శాశ్వత ఉద్యోగులకు ఆర్జిత సెలవును ముందుగానే ఖాతాలో జనవరి 1న 15రోజులు మరియు జూలై 1న 15 రోజులు సెలవు ఖాతాలో జమచేస్తారు.
- వేసవి సెలవులు తీసుకోని శాఖల శాశ్వత ఉద్యోగులందరు ప్రతి నెల 2.5 రోజులు ఆర్జిత సెలవులు ఆర్జిస్తారు.
- సర్వీసు క్రమబద్ధీకరణ (రెగ్యులరైజు) కాని వారికి అంటె తాత్కాలిక ఉద్యోగులకు ఆరునెలలకు 8 రోజులు, సంవత్సరానికి 16 రోజులు, ఆర్జిత సెలవును వారిఖాతాలో జమచేస్తారు.
- తాత్కాలిక ఉద్యోగులు సంవత్సరము మధ్యలో ఉద్యోగములో చేరిన వారికి మొదటి రెండు నెలలకు నెల ఒక్కంటికి 1 రోజు, మూడవ నెలనుండి రెండు రోజులు ఆర్జిత సెలవులు ఖాతాలో జమచేస్తారు. 30రోజుల కు తక్కువ ఉన్నచో ఆ సెలను విడిచిపెడ్తారు.
- ముందు తాత్కాలికముగా నియమితులైన ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల తరువాతి కాలములో వారి సర్వీసును క్రమబద్ధీకరణ జరిగినచో, ముందుగా తాత్కాలిక ఉద్యోగులకు ఆర్జిత సెలవను జమచేసిన ఆర్జిత సెలవును ఖాతాను సవరించి, ఎప్పటినుండి క్రమబద్ధీకణ జరిగినదో అప్పటి నుండి తిరిగి శాశ్వత ఉద్యోగులకు ఆర్జిత సెలవు జమచేసినట్లుగా వీరికి కూడా ఆర్జిత సెలవులను జమచేయాలి.
- సెలవు ఖాతాను సవరించిన తరువాత అదనపు సెలవు జమచేయబడుతుంది కావున క్రమబద్ధీకరణ జరిగిన తేదినుండి, క్రమబద్ధీకరణ ఉత్తర్వులు జారీ చేయు వరకు గల మధ్యకాలములో ఉద్యోగి తీసుకున్న సెలవును మార్చకూడదు.
- ఒక వేళ ఉద్యోగి సర్వీసునుండి కాంపెన్షేను పై గాని ఇన్‌వాలిడ్ పెన్షను పైన గాని వెళ్లిపోయి. తిరిగి వచ్చినచో, గ్రాట్యుటి తిరిగి చెల్లించినచో, పెన్షనును ఆపి ఉంచినచో సెలవు ఖాతాలో నిలువ ఉన్న సెలవును కలుపుకోవాలి.
- ముందుగానే ఆర్జిత సెలవులు ఖాతాలో జమచేస్తారు కావున ఆ తరువాత ఆరు సెలల వ్యవధిలో ఉద్యోగి అసాధారణ సెలవు పై వెళ్లినచో సెలవులో వెళ్లిన కాలానికి (1/10) అంటె 10 రోజుల సెలవు కాలానికి ఒక రోజు చొప్పున గరిష్ఠంగా 15 రోజులు, శాశ్వత ఉద్యోగికి / 8 రోజులు తాత్కాలిక ఉద్యోగికి, ప్రస్తుత అర్ధ సంవత్సరానికి తక్కువచేసి ఉద్యోగి ఖాతాలో జమచేయాలి. (జి.వో.ఎమ్. ఎస్.నెం.384. ఎఫ్& ఆపి. డిపార్టుమెంటు. తేది. 05.11.1977)
- గతంలో ఆర్జిత సెలవు గరిష్ఠంగా నిలువ ఉంచుకొనే రోజులు ఉన్నత శ్రేణి శాశ్వత ఉద్యోగికి తేది. 1.06.1964 నుండి 30.06.1983 వరకు 180 రోజులు, 1.07.1983 నుండి 15.09.2005 వరకు 240 రోజులు, తేది 16.09.2005 నుండి మరియు ప్రస్థుతం 300 రోజుల వరకు ఆర్జిత సెలవులు నిలువ ఉంచుకో వచ్చును. (జి.వో.ఎమ్.ఎస్.నెం.232 (ఎఫ్.ఆర్.1)ఆర్థిక శాఖ.తేది. 16.09.2005)
- కార్యాలయమునకు సెలవు ప్రకటించిన తిరిగి తెరుచు తెరుచు మధ్య కాలము 15 రోజులకు మించినచో దానిని సెలవురోజులు(వేకేషను) అని అంటారు. (ఎఫ్.ఆర్.82, ఎస్.ఆర్.2)
- ఎవరైతే 15 రోజులకు మించకుండా సెలవులు అనుభవించుతారో వారు సెలవులు అనుభవించినట్లు భావించరాదు. (ఎఫ్.ఆర్.82, ఎస్.ఆర్.6)
- సెలవుల శాఖ లోని ఉద్యోగి సెలవుల సమయములో పని చేసినను దానికి తగ్గ ప్రతిఫలమును పొందినచో వేసవి సెలవులను కోల్పోయినట్లు భావించరాదు. (ఎఫ్.ఆర్.82, ఎస్.ఆర్.15)
- ఉన్నత శ్రేణి శాశ్వత ఉద్యోగి ఒకే 180 రోజుల వరకు మరియు లాస్ట్ గ్రేడు ఉద్యోగి 120 వరకు ఆర్జిత సెలవు వాడుకోవచ్చును. (ఎల్.ఆర్.11, ఎల్.ఆర్.17) (జి.వో.ఎమ్.ఎస్.నెం.153 (ఎఫ్.ఆర్.1)ఆర్థిక శాఖ.తేది. 04.05.2010)

- ఇతరులు అనగా తాత్కాలిక ఉద్యోగులు 30 రోజుల వరకు నిలువ ఉంచుకోవచ్చును అలాగె ఒకే సారి 30 రోజుల వరకు ఆర్జిత సెలవు తీసుకొవచ్చును.
- ప్రభుత్వ ఉద్యోగి వైద్య కారణాలపై సెలవు పై వెళ్ళినచో విధులకు చేరునపుడు, విధులు నిర్వర్థించుటకు ఆరోగ్యముగా ఉన్నాడని, తగిన వైద్యుల నుండి తీసుకొన్న ధృవీకరణ పత్రము జతచేయాలి, (ఎఫ్.ఆర్.71)
- నాన్ గెజిటెడ్ ఉద్యోగులకు, అసిస్టెంట్ సివిల్ సర్జన్ మరియు గెజిటెడ్ అధికారులకు సివిల్ సర్జన్ హెూదా గల వైద్యులు ధృవీకరణ పత్రము జారీచేయుటకు అధికారము కలదు.(ఎఫ్.ఆర్.71 అనెగ్జరు రెండు లోని ఎస్.ఆర్.10)
- క్రమశిక్షణ చర్యలు తీసుకొనుటలో భాగంగా, తప్పని సరి పదవీవిరమణ, తొలగించుట లేక ఉద్యోగమును రద్దు చేయుటకు నిర్ణయించినచో ఎలాంటి సెలవు మంజూరి చేయరాదు.(ఎఫ్.ఆర్.74 రూల్.25.అనెగ్జరు.)
- ఇంతకుముందే అనుమితించిన లేక మంజూరీ చేసిన సెలవు రకమును మార్చుటకు సెలవు మంజూరీ అదికారికి అధికారము లేదు.
- సెలవు పై వెళ్ళిన వారు సెలవు ముగియకముందే విధులకు హాజరు కావాలి అనుకొంటె ముగియని సెలవును రద్దు చేయుటకు గాను సెలవు మంజూరి చేయు అధికారి అనుమతించితేనే తప్ప ముందుగా సెలవునుండి తిరిగి విధులలోకి చేరరాదు.(ఎఫ్.ఆర్.72)
- సెలవులో వెళ్ళిన వారిని సెలవు ముగియకముందే విధులకు హాజరు కావాలి అని అధికారి కోరినచో ఆ ఉద్యోగి ప్రయాణ భత్యమునకు అర్హుడౌతాడు. (ఎఫ్.ఆర్.70 రూల్.44.మరియు ప్రయాణ బత్తెముల నియమావళి. 76)
- సెలవులో వెళ్ళు ఉద్యోగి తన సెలవు ధరఖాస్తులో అతని చిరునామా (అడ్రసు)ను తప్పకుండా తెలియజేయాలి.
- వైద్య కారణాలపై సెలవులో వెళ్ళువారు తప్పకుండా తగిన వైద్యుల నుండి తీసుకొన్న ధృవీకరణ పత్రము జతచేయాలి.
- ఆర్జిత వేతనము లేక అర్థవేతనముతో కూడిన సెలవులను మంజూరి చేయునపుడు, ఏ సెలవు మంజూరు చేయుచున్నారో దాని ఖాతాలో మిగులు దినములు కూడా ఉత్తర్వులలో పేర్కొనాలి.
- ఆర్జిత సెలవు అర్హత ఉన్నప్పటికి, అర్థవేతన సెలవు తీసుకొమ్మని ఒత్తిడి చేయరాదు.
- దీర్ఘకాలిక సెలవు తీసుకొన్న ఉద్యోగి ఆ రోజులలో ఇతర ఉద్యోగము చేయరాదు.
- ఉద్యోగికి వైద్యకారణాలపై అర్థవేతన సెలవును పూర్తివేతన (కమ్యూటెడ్) సెలవు మంజూరి చేయునపుడు, సదరు ఉద్యోగి ఇంతకుముందు తీసుకున్న అర్థవేతన సెలవును పూర్తివేతన(కమ్యూటెడ్) సెలవు వివరాలు ఉత్తర్వులలో నమోదుచేయాలి.
- పౌర సేవల తీవ్రత దృష్ట్యా సెలవు మంజూరి చేయు అధికారి సెలవును తిరస్కరించవచ్చు లేదా మంజూరి చేసిన సెలవును రద్దు చేయవచ్చును (ఎఫ్.ఆర్.70)
- సెలవు దరఖాస్తులో సెలవు రకము, సెలవు వ్యవధి, సెలవు సమయములో చిరునామా తప్పకుండా పేర్కొనాలి మరియు వైద్య కారణాలపై సెలవు అయితే వైద్యుల ధృవీకరణ పత్రము జతచేయాలి.(ఎఫ్.ఆర్.71)
- అధికారి అనుమిస్తేనే తప్ప ఒక సారి సెలవు పై వెళ్లిన వారు సెలవు కాలము పూర్తి కానంతవరకు విధులకు హాజరు కారాదు.(ఎఫ్.ఆర్.72)
- ప్రభుత్వ ఉద్యోగి సెలవు కాలము పూర్తి అయిన తరువాత, విధులకు గైరు హాజరు అయితే, అట్టి గైరు హాజరు కాలానికి సెలవు వేతనము చెల్లించరు. ఆ కాలమును అర్థ వేతన సెలవుగా పరిగణించవచ్చు. (ఎఫ్.ఆర్.73)
- ప్రభుత్వ ఉద్యోగి ఒకే సారి 5 సంవత్సరములు కంటె ఎక్కువరోజులు సెలవు పై వెళ్ళరాదు. (ఎఫ్.ఆర్.18)
- అనుమతి లేని గైరు హాజరు 1 సంవత్సరము కంటె ఎక్కువ ఉంటె ఉద్యోగమునుండి తొలగించవచ్చును. (జి.వో.ఎమ్.ఎస్.నెం. 260 (సర్వీసు.3) సాధారణ పరిపాలన శాఖ. తేది. 4.09.2003)
- క్యాలెండరు సంవత్సరము లో అను నియమమును 2009 సంవత్సరమ ంనుండి తీసివేసారు. గత సరెండరు నుండి 12 నెలల తరువవాత ఎప్పుడైనను సరెండరు లీవు తీసుకోవచ్చును.
- 1 జూలై నాటికి గాని, 1 జనవరి నాటికి గాని సెలవు ఖాతాలో 285 రోజులు నిలువ ఉన్న వారు 12 నెలలు పూర్తికాకుండానే సరెండరు లీవు పొందవచ్చును.
- సరెండరు సెలవుకు చెల్లించే దానిలో ఎలాంటి మినహాయింపులు చేయరాదు.

మిగతా వచ్చే సంచికలో

శ్రీ యస్.శంకరయ్య.
సీనియర్ రిసోర్స్ పర్సన్, టి.ఎస్.ఐ.ఆర్.డి.

దేశ ఉన్నతికి యువత పాటుపడాలి

జనవరి 12 యువజన దినోత్సవం సందర్భంగా

గత చరిత్రను మన పూర్వీకుల అనుభవాలను నెమరు వేసుకుంటూ ఆనందంగా జీవితం గడపడానికి ఉత్సవాలు జరుపుకుంటాము. అలాగే సమాజానికి ఒక నిర్దేశిత సందేశము ఇవ్వడానికి దినోత్సవాలు జరుపుకుంటాము. సాంప్రదాయాలు కాపాడుకోవడానికి పండుగలు చేస్తాము. ఏం చేసిన ఎక్కడ చేసిన ప్రపంచ మానవాళి శ్రేయస్సు కోసమే నిర్దేశించబడింది. పుట్టిన రోజు, పెళ్ళి రోజు, అమ్మల రోజు, నాన్నల రోజు మరియు ప్రేమికుల రోజు ఇలా ఎన్నో రోజులను మనం జరుపుకొని ఆ రోజుల యొక్క ప్రత్యేకతను కొనియాడమని భాధ్యతను గుర్తు చేసుకుంటాము. అలాగే జనవరి 12న జాతీయ యువజన దినోత్సవం యొక్క ప్రత్యేకతను ఆలోచించి యువత యొక్క బాధ్యతలు ఏమిటి తెలుసుకుందాం. భారత దేశ ఔన్యాత్వాన్ని ప్రపంచ దశ దిశలా చాటిన స్వామి వివేకానంద జన్మించిన జనవరి 12న భారతీయులు ప్రతి సంవత్సరం జాతీయ యువజన దినోత్సవంగా జరుపుకుంటారు. భారత దేశ యువతకు దిశానిర్దేశం చేసినందుకు ఆయన చేసిన సేవలకు గాను భారత ప్రభుత్వం ఆయన జన్మదినాన్ని జాతీయ యువజన దినోత్సవంగా ప్రకటించింది.

స్వామి వివేకానంద జయంతి, జాతీయ యువజన దినోత్సవాన్ని పురస్కరించుకొని స్వామి వివేకానంద ఆశయసాధనలో గత దశాబ్ద కాలంగా సంఘ సేవ సామాజిక కార్యక్రమాలే పరమావదిగా భావించి సమాజం పట్ల గౌరవం అంకిత భావంతో పని చేస్తూ పర్యావరణ పరిరక్షణ, యువజన సదస్సులు, పల్స్ పోలియో, ఎయిడ్స్ నిర్మూలన, రక్తదాన వైద్య శిబిరాలు వంటి అనేక కార్యక్రమాలు యువత చేస్తుంటారు. ఈ విధమైన కార్యక్రమాలతో పాటు యువత కొన్ని అలవాట్లను అలవార్చు కోవాలి. నేటి యువత రేపటి భవిత అంటారు. యువతకు గల శక్తి అంతులేనిది అపారమైనది దేశ ఉన్నతికి ఔన్యత్వానికి ఈ శక్తిని ఘనంగా పడితే అన్ని తిరుగులేని విజయాలు యువతకు కనబడుతాయి. వారి విజయాలు వ్యక్తి గతంగానే కాకుండా సామాజికమైనవి కూడా. తద్వారా జాతీయం, అంతర్జాతీయం కూడా ఈ శక్తి ఎప్పుడు అనుకూల పథం సాగాల్సి ఉంది. యువ శక్తి దేశానికి ఎంత మేలు చేస్తుంది గతి తప్పితే అంతకు రెట్టింపు కీడు చేస్తుంది. అందుకు యువతరం తమ ధోరణిని మంచి మార్గంలో నడిచేలా చూసుకోవాలి. అందులో ముఖ్యమైనవి. చెడు అలవాట్లను దూరం చేసుకోవాలి, యవ్వనంలో ఉన్నప్పుడే జీవితానికి ముందు పునాది వేసుకోవాలి, అలాంటి జీవిత లక్ష్యం పెట్టుకున్న వారు చెడు అలవాట్లను, చెడు వ్యసనాలకు బానిసలు కాకూడదు. ఈ మధ్య కాలంలో ఎక్కువగా యువత మధ్యం మత్తులోపడి

నేటి సరదాలు రేపటి విషాదాలుగా మార్చుకుంటారు. కాబట్టి స్మోకింగ్, డ్రింకింగ్ వంటి చెడు అలవాట్లను దూరం చేసుకోవాలి. మంచి భవిష్యత్ కోసం గట్టి పునాది వేసుకోవాలి. డబ్బు సంపాదించాలి, మంచి ప్రేమను పొందాలి. అదేవిధంగా మంచి ప్రేమను పంచాలి. ముఖ్యంగా మంచి స్నేహితుల్ని కలిగి ఉండటం కూడా గొప్ప విషయమే. కొత్త విషయాల గూర్చి తెలుసుకోవడం కూడా ముఖ్యం. జీవితంలో మీరు సంతోషంగా దేని ద్వారా అయితే గడపగలరో దాన్ని వెతుక్కోగా అది యవ్వనంలో ఉన్నప్పుడు మాత్రమే సాధ్యం అవుతుంది. అది తరువాత జీవిత విధానముకు ఇది సహాయపడుతుంది. యవ్వనం ఒక్క సారే జీవితంలో వస్తుంది. దానిని వృదా చేయకుండా మీకు నచ్చిన విధంగా ఉపయోగించుకోవాలి. మీకు నచ్చిన ఇతర ప్రదేశాలను చుట్టి రావాలి. పుస్తకాలు చదవడం అలవాటు చేసుకోవాలి.

ఆత్మ విశ్వాసానికి, నిజాయితీకి యువత ప్రతీకలు అలాంటి యువత దేశం కోసం పాటుపడాలి. చెక్కు చెదరని ఆత్మవిశ్వాసానికి ప్రతీకగా ఉండే యువత చేతుల్లో దేశ భవిష్యత్తు ఉంది. ఆత్మవిశ్వాసం, నిజాయితీ, కష్టపడే తత్వం సత్తువ వున్న యువత దేశాభివృద్ధిలో భాగస్వాములు కావాలి. ప్రభుత్వ కార్యక్రమాలు ప్రజల్లోకి తీసుకెళ్ళాలి. గ్రామాభివృద్ధికి కృషి చేయాలి. తిరుగులేని తమ శక్తితో వ్యక్తిగతంగాను, సామాజికంగాను, జాతి పరంగాను ఎదగాలి. ప్రజా సామ్యంలో యువత కీలకపాత్ర వహించాలి. ప్రజా సామ్య మూల సూత్రాలైన స్వేచ్ఛా, సమానత్వం, సౌభ్రతృత్వం, న్యాయం ఆచరణలో విజయవంతమవ్వాలంటే యువత రాజకీయాల్లో కీలక పాత్ర పోషించాలి. విద్యావంతులైన యువకులు రాజకీయాల్లో ప్రతేశించినప్పుడే దేశాభివృద్ధి సాధ్యపడుతుంది. ప్రజాసామ్యానికి ఊపిరిపోసే

ఎన్నికలలో ధనం, బలం, కులం, మతం, పేరుతో అక్రమాలు జరగకుండా యువత అప్రమత్తంగా ఉండాలి.

ప్రపంచానికి గొప్ప సందేశాన్ని ఇచ్చేవారు సమాజాభ్యున్నతి కోసం నూతన ఆవిష్కరణలు చేసిన వారు, చరిత్ర గతిని మార్చిన వారు అంతా నాలుగు పదుల లోపు వారే చెక్కు చెదరని ఆత్మవిశ్వాసానికి ప్రతీకగా యువత ఉన్నప్పుడే ఏ జాతి భవిష్యత్ అయినా ఉజ్వలంగా ఉంటుంది. ఇవాలా యువశక్తి గాలివాటానికి కొట్టుకుపోతున్నది. ఒక మంచి ఆశయాన్ని ఏర్పర్చుకోవాలన్నా సృహ లేకుండాపోతున్నది. ఒకరు చేసే మంచి బోధ, ఒక మంచి పుస్తకం కలిగించే జ్ఞానం యువత మస్తిష్కం నుండి ఆవిరైపోతున్నది.

మనిషి మనుగడకు చరిత్ర ఉత్తేజమగుటకు సమాజాభివృద్ధికి యువతరం చాలా అవసరం సమాజం నిరంతరం ప్రవహించే నది లాంటిది. నదిలోకి వచ్చిన కొత్త నీరు పొలాల్లోని ప్రవేశించి శస్యశామలం చేస్తుంది. సమాజం పాత కొత్తల మేలు కలయిక శరీరంలోకి కొత్త రక్తం ఎక్కినప్పుడు అది ఎలా పనిచేస్తుందో అలాగే ప్రతి యుగంలో జరిగే మార్పులకు యువత నవ్యత్వానికి భవ్యత్వానికి తోడ్పడుతుంది. భారతదేశ భవిష్యత్తుకు వెన్నుముకగా నిల్వాల్సిన యువత నేడు వెన్న ముద్దలా కరిగిపోతున్నారు. అన్యాయాన్ని, అవినీతిని, రౌడియిజాన్ని ఫ్యాక్షనిజాన్ని, తీవ్రవాదాన్ని తిప్పికొట్ట గల సమర్ధత వున్న యువత ఈ రోజు అదే బాట పడుతున్నారు. దేశ భవిష్యత్తు యువత చేతుల్లోనే ఉంది. ఈ దేశాన్ని మార్చే శక్తి సామర్థ్యాలు యువతలోనే వున్నా యి. యువత తలచుకుంటే సాధించలేనిది ఏదీ లేదు. అన్న స్వామి వివేకానందుడి మాటలు విద్యార్థులకు ఎప్పటికీ శిరోధార్యం. అయితే టెక్నాలజీని తమ చదువు, కెరీర్ కోసం కాకుండా కేవలం కాలక్షేపానికి వినియోగిస్తూ ఎందరో విద్యార్థులు తమ భవిష్యత్తును, ప్రశ్నార్థకం చేసుకుంటున్నారు. సెల్ఫోన్లపై విపరీతైమెన వ్యామోహమే ఇందుకు ప్రత్యక్ష నిదర్శనం. ఫేస్ బుక్, వాట్సాఫ్, యూట్యూబ్, ట్విట్టర్ వివిధ యా ప్ల సోషల్ మీడియాలో అనునిత్యం విహరిస్తూ చాలామంది యువతీ యువకులు పాశ్చాత్య సంస్కృతి మోజులో పడి పెడదారి పడుతున్నారు. ఉన్నత చదువులకు మంచి ఉద్యోగాలకు గతంలో కంటే ఇప్పుడు అవకాశాలు దండిగా పెరిగాయి. ప్ర భుత్వ, ప్రైవేటు విద్యాసంస్థలనే తేడా లేకుండా చాలాచోట్ల విద్యార్థులలో వింత పోకడలు చోటు చేసుకుంటున్నాయి. కొంతమంది విద్యార్థులు

తరగతులకు గైర్హాజరు అవుతూ సినిమాలు, షికార్లు, బైక్ రైడింగ్లు, పార్టీల పేరుతో చదువును నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నారు.

ఈ బాట నుండి యువత మారాలి. ఇప్పుడు దేశానికి జనాభా పెరుగుదల వరంగా మారింది. దేశ జనాభాలో 65% మంది 35 ఏళ్ళ లోపువారే ఇంతట యువశక్తిని కలిగిన భారత్‌ను సవ్యదిశలో నడిపే పాలకులు లేకపోవడం వల్లే యువశక్తి నిర్వీర్యమైపోతుంది.

అందుకు ప్రభుత్వం తగు చర్యలు తీసుకోవాలి. పాఠశాలలు, కళాశాలలు, విశ్వవిద్యాలయాలను మన కార్యశాలలకు వేదికలుగా, కేంద్రాలుగా మార్చుకోవాలి. మేధావులు, ఉపాధ్యాయులు, విద్యార్థులు, యువత పట్ల తాము మరిచిన బాధ్యతలను కనీసం ఇప్పుడయినా నిర్వర్తించాలి. వారికి సిద్దాంతాలు, రాజకీయాలపట్ల అవగాహన పెంచాలి. సామాజిక స్పృహను కలిగించి, సరైన దిశ, నిర్దేశాలను ఏర్పాటు చేయాలి. అప్పుడే సామాజిక బాధ్యత తెలిసిన యువత తయారై తమ భవితను స్వర్ణమయం చేసుకోగల సామర్థ్యం కలిగిన భావిపౌరులు తయారవుతారు.

యువ భాగసామ్య విధానాలపై ప్రభుత్వం చూపు సారించాలి. క్షేత్రస్థాయి పరిస్థితులకు అవసరాలకు అనుకూలంగా సమగ్ర ప్రణాళికలు రూపొందించి సమర్ధవంతంగా అమలు జరపాలి. స్వచ్ఛంద సేవా సంస్థల అధ్యాయాలన్ని పరిగణలోకి తీసుకోవడం అన్నింటికన్నా ముఖ్యం. ప్రభుత్వ, ప్రైవేటు భాగసామ్యం ఎంత విస్తరిస్తే అంత ఉపయోగం ఉంటుంది. యువత సాధికారత అనేది అసాధ్యమేమి కాదు ఏ పథకం రూపకల్పన అయినా యువజనుల సార్వత్రిక అవసరాలు తీర్చే విధంగా వుండాలి. యువత గ్రామాలు వీడి పట్టణాలు బాట పడుతున్నారు. వేతనాలు ఎక్కువగా ఇచ్చే కొలువులు చదువులను చదివి ఉద్యోగాలు సంపాదిస్తున్నారు. ఈ దేశం వ్యవసాయక దేశం కాదా ! యువకులు వ్యవసాయం చేయకూడదా !! అది గిట్టుబాటు కాదు, మోటు పనన్న తప్పుడు భ్రమల్ని యువత మనస్సు నుంచి తొలగించాలి. వ్యవసాయం కూడా మంచి వృత్తే అన్న భరోసా పాలకులు యువతకు కలిగించాలి. ఈ రంగంలో యువశక్తి వినియోగం జరిగితేనే ఈ దేశానికి భవిష్యత్ వుంటుంది. దేశంలో వస్తు సేవల విపణి కూడా బృహత్తరమైనది దానిలో పాలకులు మంచి విధాన్ని రూపొందిస్తే ఉపాధి అవకాశాలు పెరుగుతాయి. మానవ వనరుల్ని సమర్థవంతంగా వినియోగించుకునే రాష్ట్ర, కేంద్ర ప్రభుత్వాలు ఆలోచనల్ని చేయాలి. అప్పుడే యువత జీవితం సార్ధకమవుతుంది.

ఏదేశ నిర్మాణానికైనా యువతరమే కీలకం. కానీ మన దేశంలో యువత పరిస్థితేమిటి? అభివృద్ధిలో వారి పాత్ర ఏమిటి..? నిజానికి అపారమైన మానవ వనరులకు నిలయం మన దేశం. 130 కోట్లకు పైగా జనాభాతో చైనా తరువాత అత్యధిక జనాభా కలిగిన దేశంగా ప్రపంచంలో రెండవ స్థానంలో ఉన్నది. అయినప్పటికీ మానవ వనరులలో భారతదేశమే నెంబర్ వన్...! ఎందుకంటే మన దేశ జనాభాలో 50శాతానికి పైగా యువజనులే..! ప్రపంచంలో మరేదేశానికి ఇంతటి యువసంపత్తి లేదంటే అతిశయోక్తి కాదు. కానీ విషాదమేమిటంటే మానవ వనరుల అభివృద్ధిలో మాత్రం ఈ దేశానిది అట్టడుగు స్థానం ఒకవైపు చదువుకు తగిన ఉపాధిలేక, ఉపాధికి అవసరమైన చదువు అందక నిరుద్యోగం దిన దిన ప్రవర్ధమానమవు తుంటే, మరోవైపు దేశంలో ప్రబలుతున్న అసహనం, అరాచకం, మతోన్మాదం, దిగజారుతున్న విలువలు యువతరం భవిష్యత్తును ప్రశ్నార్ధకం చేస్తున్నాయి. "యువతరానికి అన్ని వేళలా బంగారు భవిష్యత్తును మనం నిర్మించలేకపోవచ్చు. కానీ భవిష్యత్ లక్ష్యాలకు దీటుగా వారిని మనం సిద్ధం చెయ్యగలం" ఆత్మహత్యల్లో సగానికిపైగా యువత దేశాన్ని నిర్మించడానికి అవసరమైన రాజకీయ చైతన్యాన్ని అందిపుచ్చుకోవాలి. తమ భవిష్యత్తును, దేశ భవిష్యత్తును నిర్దేశించే చట్టసభల్లో భాగస్వామ్యం కోసం పోరాడాలి. అందుకు యువత రాజకీయాల్లోకి రావాలి. దేశ ప్రగతిలో భాగసామ్యం కావాలి.

ఎం.ప్రదీప్‌కుమార్
రిసెర్చ్ అసోసియేట్, టి.ఎస్.ఐ.ఆర్.డి

స్ఫూర్తి ప్రదాత- స్వామి వివేకానంద

ప్రస్తుతం మన భారతదేశంలో ఉన్న పరిస్థితులను పరిశీలిస్తే ప్రాశ్చ్యాత సంస్కృతి, నాగరికత అనుకరిస్తూ యువత జీవిత లక్ష్యం ఏమిటో తెలియక తమ శక్తి యుక్తులను నిరూపయోగం చేసుకుంటూ నిరాశ నిస్పృహలకు గురి అవుతున్నారు. ఈ పరిస్థితిని చక్కదిద్దాలంటే వారికి ఒక మార్గదర్శక సందేశాన్నివ్వాలి. ఒక స్ఫూర్తిదాయక జీవితాన్ని వారికి పరిచయం చేయాలి. ఆయనే ఒక స్ఫూర్తి మంత్రం దేశ యువతలో ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ఆత్మస్థైర్యాన్ని నింపి వారిని ప్రగతి పథంలో ముందుకు నడిపించి నవజాతి నిర్మాణానికి గట్టి పునాది వేయగల అశాజ్యోతి ఆయన ఒక వ్యక్తి కాదు.... మహాశక్తి మహోన్నత అద్యాత్మిక నాయకుడు స్వామి వివేకానంద

వివేకానంద జీవితం :-

స్వామి వివేకానంద అసలు పేరు నరేంద్రనాద్ దత్తా, ఈయన 1863 జనవరి 12న కలకత్త నగరంలో విశ్వనాథ్ దత్తా భువనేశ్వరీ దంపతులకు జన్మించాడు. నరేంద్రుడు చిన్ననాటి నుండే ఆద్యాత్మికత అంటే ఎంతో ఇష్టం. చదువుల్లో, ఆటల్లో, సంగీతంలో ఎంతో నిష్టాతుడిగా ఎదగసాగాడు.

నరేంద్రుడు యోగుల పట్ల, సన్యాసుల పట్ల అమితమైన ప్రేమను కలిగి ఉండేవాడు. రామకృష్ణ పరమహంస గారితో పరిచయం తరువాత నరేంద్రుడు ఆద్యాత్మిక ప్రపంచంలో లీనమైపోయాడు. ఆయనకు ప్రియ శిశ్యుడిగా మారిపోయాడు. తన మాటల మంత్రంతో ఎంతో మందిని ప్రభావితం చేశాడు. తన వాగ్ధాటితో అందరి హృదయాల్లో చెరగని స్థానం సంపాదించు కున్నారు. 1893వ సం॥లో చికాగో నగరంలో జరిగిన విశ్వమత మహాసభలలో నా అమెరికా ప్రజల సోదర సోదరీమనులారా అంటూ అమెరికా దేశ ప్రజలను తన ప్రసంగంతో మంత్ర ముగ్దులను చేశాడు. భారతదేశంపై వారికి గల అభిప్రాయాన్ని మార్చి వారి మనస్సులో భారతదేశాన్ని గొప్పగా భావించేలా చేశాడు.

భారతదేశానికి తిరిగి వచ్చిన తరువాత తన అద్భుతమైన వాగ్ధాటితో ప్రసంగాలతో భారతదేశ సంస్కృతి, వారసత్వ సంపదను గూర్చి ప్రజలకు తెలియ జేసి వారిలో చైతన్యాన్ని నింపాడు. ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ఆశవాహ దృక్పథాన్ని పెపొందించి అణగావరిన ప్రజలను ఉద్ధరించాల్సిన తక్షణ అవసరాన్ని తెలియజేశారు. ఆధునిక భారతంలో పేదల అభ్యున్నతికై పాటుపడమని బోధించిన విశ్వ జనని ఆదర్శ పురుషుడే వివేకానందా. ఆయన జీవిత కాలం 39 స॥రాల ఆరునెలలు. ఇంతటి స్వల్ప జీవితంలోనే ఆయన ఎంతో సాధించారు. మానవాళి సంక్షేమానికి, అభ్యున్నతికి, ఆద్యాత్మికోన్నతికి కృషి చేసి భారతదేశం గర్వించదగ్గా ఆద్యాత్మికవేత్తగా చరిత్రలో తన స్థానాన్ని చిరస్థాయిగా నిలుపుకున్నారు.

యువతకు సందేశం :-

మొదట మన యువకులు బలిష్టులు కావాలి ! ముఖ్యంగా నా యువసోదరులకు చేసే విజ్ఞప్తి ఇదే. మనకు కావల్సింది బలం ఆత్మ విశ్వాసం కాబట్టి మీ నరాలను దృడపరుచుకోండి మనకు ఇనుప కండలు, ఉక్కు నరాలు ఉన్నప్పుడే భగవద్గీత పారాయణం కన్నా "ఫుట్‌బాల్" అంటేనే మిమ్మల్ని మోక్ష మార్గానికి తాసుకెళుతుంది. పట్టువదలకుండా చేసే ప్రయత్నం చివరకు విజయాన్ని చేకూరుస్తుంది. ఒక్క రోజులో దేనిని సాధించలేము వెనక్కు చూడాల్సిన పనిలేదు. పురోగమించండి మనకు కావల్సిన శక్తి, పట్టుదల, దైర్యం మరియు మరింత సహనం ఉన్నప్పుడే మహాకార్యాలు సాదించబడతాయి. లేచి నిలబడు దైర్యంగా బలిష్టంగా ఉండూ మొత్తం భాద్యతనంతా నీ భుజ స్కందాల మీదనే వేసుకో నీ భవిష్యత్‌కు నీవే బాధ్యువని తెలుసుకో నీకు కావల్సిన బలం, శక్తి అన్ని నీలోనే దాగి ఉన్నాయి. మిమ్మల్ని బలవంతులుగా చేసే ప్రతి ఆశయాన్ని స్వీకరించండి. బలహీనపరిచే ప్రతి ఆలోచనను తిరస్కరించండి.

అపజయాలను అక్క్య పట్టకండి. అవి వాటిల్లడం సహజం అపజయాలు జీవితానికి అలంకార ప్రాయాలు. ఇవి లేని జీవితం ఒక జీవితమేనా? పోరాటానికి సంసిద్ధం చేసేవి ఈ అపజయాలే కదా! ఇవి మీ జీవిత సౌరభాలు. కాబట్టి ఈ పొరపాట్లను పోరాటాలను లక్షించవద్దు అపజయాలచే నిరుత్సాహపడకండి లక్ష్య సిద్ధికై వెయ్యి సార్లు ఓటమి వాటిల్లిన ఇంకొసారి మళ్ళి ప్రయత్నించండి.

మీరు నిజంగా ఒక లక్ష్యసాధన కోసం జీవిస్తే మీరు దేనికి బయపడరు. ఎక్కడ ఆగిపోరు మీరు సింహంలా ఉంటారు. మనం భారతదేశాన్ని ప్రపంచాన్ని జాగృతం చేయాల్సి ఉంది. నాయకులారా మీ లక్ష్యసిద్ధి కోసం అవసరమైతే అగ్నిలో దూకడానికి సంసిద్దులు కండి లేవండి ! మేల్కొండి! గమ్యం చేరే వరకు విశ్రమించకండి

"జనవరి 12 జాతీయ యువజన దినోత్సవం"

(స్వామి వివేకానంద 156వ జయంతి)

దొడ్డి కుమార్

జూకల్, శంషాబాద్, రంగారెడ్డి జిల్లా

చిరుధాన్యాలు - వాటిప్రాముఖ్యత

మన దేశంలో వాడుకలో వున్న చిరుధాన్యాలలో జొన్నలు, రాగులు, సజ్జలు, మొక్కజొన్నలు, వరిగలు, కొర్రలు చాలా ముఖ్యమైనవిగా చెప్పుకోవచ్చు. చిరుధాన్యాలు ముఖ్యంగా నీటి ఎద్దటి అంటే తక్కువ వర్షపాతం, తక్కువ భూసారం వున్న నేలల్లో మెట్ట సేద్యంగా పండిస్తారు. మనలో చాలా మందికి చిరు ధాన్యాలు బియ్యమంత రుచిగా వుండవన్న భావన కలగడం కూడా సహజమే! ఏ ఆహారమైనా రుచికరంగా వుండడం లేకపోవడమన్నది మన అలవాట్లమీదే ఆధారపడి ఉంటుంది. పోషక విలువల రీత్యా శ్రేష్టమైన ఈ చిరుధాన్యాలను విభిన్న రీతులలో మనం ఉపయోగించుకోవచ్చు. అంచేత చిరుధాన్యాలని చిన్నచూపు చూడకుండా ప్రతినిత్యం మన ఆహారంలో చేర్చుకుంటే ఎంతో ఆరోగ్యదాయకం. మనం చిరుధాన్యాలు తినడం అలవాటు చేసుకుంటే కొద్ది రోజులకు బియ్యం, గోధుమల కంటే కూడా ఇవి రుచిరకంగా అనిపిస్తాయి. పూర్వం వరి అన్నంరాక ముందు ప్రజలు కొర్రలు, అండు కొర్రలు, అరికెలు మొదలగు అత్యధిక పీచు పదార్థం కల చిరుధాన్యాలను తినడం వల్ల మధుమేహం, క్యాన్సర్ వంటి జీవనశైలి వ్యాధులు రాకుండా ఆరోగ్యంగా జీవించారు. ఇప్పుడు మళ్లీ వాటి విలువ తెలుసుకుని చాలా మంది చిరుధాన్యాలను వారి ఆహారంలో చేర్చుకుని ఎన్నో వ్యాధులు దరి చేరకుండా చూసుకుంటున్నారు. ప్రస్తుత సమయంలో విపరీతంగా పెరిగిపోయిన ఊబకాయ సమస్య నుండి బయటపడటానికి చిరుధాన్యాల వినియోగం క్రమంగా పెరుగుతూ వస్తుంది.

మన రాష్ట్రంలో వాడుకలో వున్న చిరుధాన్యాలలో జొన్నలు ముఖ్యమైనవి. జొన్నలలో 10% మాంసకృత్తులు, 72% పిండి పదార్థాలే కాకుండా మన శరీరానికి అవసరమయ్యే కాల్షియం, మెగ్నీషియం, పొటాషియం, ఇనుము కూడా మంచి మొత్తాలలో వున్నాయి. బియ్యంతో పోల్చి చూస్తే జొన్నలలో ఎక్కువ మొత్తంలో థయామిన్, రైబోఫ్లేవిన్ అనే **బి** విటమిన్లు కూడా వున్నాయి.

జొన్నలను పండించే ప్రాంతాలలో జొన్న అన్నం, సంగటి, రొట్టెల రూపంలో వాడుతుంటారు. పొట్టు తీసిన జొన్నలతో జొన్న అన్నం, మాల్ట్, పేలాలు, చుడువా మొదలైన వంటకాలు చేసుకోవచ్చు. పొట్టు తీసిన జొన్న రవ్వతో కిచిడి, ఉప్మా, సాంబారు బాత్, పాయసం ఇడ్లీ, టొమాటో బాత్, బిరియాని మొదలైన వంటకాలు చేసుకోవచ్చు. ఇక నాణ్యమైన జొన్న పిండితో మురుకులు, లడ్డూలు, కారప్పూస, పకోడి, చేగోడీలు మొదలైన వంటలన్నీ చేసుకోవచ్చు. ఈ జొన్న పిండితో సాంప్రదాయక వంటలేకాక అధునాతన వంటలు కూడా చేసుకోవచ్చు. ముఖ్యంగా బేకరీ వంటలు చేసుకోవచ్చు. అంటే

బిస్కట్లు, కేకులు, కుక్కీలు లాంటివి చేసుకోవచ్చు. జొన్న ఆరోగ్య వంతులే కాక, డయాబెటీస్‌తో బాధపడుతున్న వారికి కూడా మేలు చేస్తుంది.

మన తెలుగు రాష్ట్రాల్లో ముఖ్యంగా రాయలసీమ ప్రాంతంలో రాగుల వాడకం ఎక్కువగానే వుంది. రాగులలో 7-8% మాంసకృత్తులు, 76% పిండి పదార్థాలు ఉన్నాయి. కాల్షియం అనబడే ఖనిజలవణం రాగులలో ఎక్కువ మొత్తంలో వుంది. మరి ఏ చిరుధాన్యంలో కూడా రాగులలో వున్నంత కాల్షియం వుండదు. మిగతా ధాన్యాలలో కాల్షియం మోతాదు తక్కువ వున్నందున ప్రతిరోజు మిగతా ధాన్యాలతో బాటు మనం రాగులను ఏదో ఒక రూపంలో తీసుకుంటే, మన శరీరానికి అవసరమయ్యే కాల్షియం లభ్యమవుతుంది. రాగి పిండి, బియ్యం పిండి కలిపి రాగి సంగటి తయారు చేస్తారు. రాయలసీమ ప్రాంతంలో చాలా ఇష్టంగా తినే వంటకం ఇది. చేపల పులుసుతో గాని, మజ్జిగతో గాని తింటుంటారు. ఇక రాగి పిండితో రాగి పిట్టు, రాగి లీఫ్ కేకు, రాగి అరిశెలు, పకోడీలు మొదలైన వంటకాలు కూడా తయారు చేసుకోవచ్చు. అంతే కాకుండా రాగులను మొలకెత్తించి పుష్టికరమైన రాగి మాల్టు తయారు చేసుకోవచ్చు. ఈ రాగి మాల్టు పసిపిల్లలకు, ముసలి వారికి చాలా అనువైన ఆహారం. రాగి జావ వాడకం వేసవి కాలంలో చాలా ఎక్కువ. రాగులతో చేసిన రకరకాల పిండివంటలకున్న క్రేజ్ అంతా ఇంతా కాదు. ఇవి శరీరానికి కావాల్సిన శక్తిని, ఆరోగ్యాన్ని అందిస్తాయి. చిన్న పిల్లల నుంచి పెద్దల వరకు అందరికీ ఎంతో బలవర్ధకమైన ఆహారం రాగులు. విభిన్న రూపాల్లో రాగులను ఆహారంగా తీసుకోవడం వల్ల ఎన్నో ఆరోగ్య ప్రయోజనాలున్నాయి. రాగులు ఇతర ధాన్యాల కంటే బలవర్ధకమైనవి. ఇందులో ప్రొటీన్స్, మినరల్స్, ఫైబర్ అధికంగా ఉంటాయి. రాగులలో కొవ్వులు తక్కువగా ఉండటం వల్ల ఇవి త్వరగా జీర్ణమవుతాయి. బరువు తగ్గడానికి ఉపయోగపడే అమినోయాసిడ్స్, ట్రిఫ్టోఫాన్ అనే అమినో ఆమ్లం ఉంటాయి. ఇవి ఆకలిని తగ్గిస్తాయి. కాబట్టి బరువు నియంత్రణలో ఉంటుంది. రాగిపిండితో తయారు చేసే ఆహారాలు తీసుకోవడం వల్ల అదనపు క్యాలరీలు గ్రహించకుండా చూస్తుంది. రాగుల్లో ఫైబర్ ఎక్కువగా ఉంటడం వల్ల కడుపు నిండినట్లు అనిపిస్తుంది. రాగుల్లో క్యాల్షియం పుష్కలంగా ఉండటం వల్ల ఎముకలు బలానికి తోడ్పడతాయి. పిల్లల ఎదుగుదలకు సహకరిస్తాయి వయస్సు పెరుగుతున్న వారికి సరైన మోతాదులో కాల్షియం అందించడానికి రాగులు సహాయపడతాయి. మహిళల ఎములక పటుత్వానికి రాగులతో తయారు చేసిన రాగి మాల్ట్ తాగడం మంచిది. మధుమేహ వ్యాధికి రాగులతో చేసిన ఆహార పదార్థాలు, రాగి గంజి, పాలల్లో కలిపిన రాగుల పానీయం చక్కటి ఔషధంగా పనిచేస్తుంది. రాగుల్లో ఉండే ఫైటోకెమికల్స్ మధుమేహ వ్యాధిగ్రస్తుల్లో చక్కర స్థాయిలు నియంత్రించడానికి సహాయపడుతుంది. హై కొలెస్ట్రాల్ స్థాయిలు తగ్గించడానికి రాగుల్లో అమినో యాసిడ్ లెసిథిన్ మరియు మేథినోన్ కలిగి ఉండి, కాలేయంలోని అదనపు కొవ్వు తొలగించడం ద్వారా కొలెస్ట్రాల్ స్థాయి తక్కువ చేయడానికి సహాయపడతాయి. రాగులు తరచుగా తీసుకోవడం వల్ల రక్తహీనతను అరికట్టవచ్చు.

Kodo Millet

Bamyard Millet

రాగులను క్రమం తప్పకుండా తీసుకోవడం వల్ల పోషకాహార లోపం, ప్రమాదకరమైన వ్యాధులు వంటి సమస్యలకు దూరంగా ఉండవచ్చు. హై బ్లడ్ ప్రెజర్‌తో బాధపడేవాళ్లు, గుండె జబ్బుతో బాధపడేవాళ్లు పీచు పుష్కలంగా ఉన్న రాగులు తీసుకుంటే మంచి ఫలితం ఉంటుంది. రాగి జావ తీసుకోవడం వల్ల అధిక రక్తపోటుతో బాధపడేవారికి టానిక్‌లా పనిచేస్తుంది. వృద్ధాప్యంలో వున్న వారు రాగులతో తయారు చేసిన ఆహార పదార్థాలు తీసుకోవడం వల్ల శరీరానికి బలం, శక్తి అందుతాయి. కిడ్నీల్లో రాళ్లు మూత్రపిండాలలో రాళ్లు ఏర్పడకుండా నిరోధించే శక్తి రాగులకు ఉంది. కిడ్నీల్లో రాళ్లు వేధిస్తుంటే రాగులతో తయారు చేసిన ఆహారం తీసుకోవడం మంచిది. రాగులు కడుపులో మంటను తగ్గించి పైత్యాన్ని తగ్గిస్తుంది. రాగుల్లోని ట్రిప్టోఫాన్ అమైనో ఆమ్లం శారీరక, మానసిక ప్రశాంతతకు దోహదం చేస్తుంది. అందువల్ల ఆందోళన, కుంగుబాటు, నిద్రలేమి వంటి సమస్యల నివారణకు రాగులు మంచిది.

చిరుధాన్యాలలో ముఖ్యమైన మూడో చిరుధాన్యం సజ్జలు, సజ్జలు కూడా కాలక్రమేణా కనుమరుగయ్యే దశకు చేరుకొని మళ్ళీ ఈ మధ్య కాలంలో వినియోగంలోకి వచ్చింది. ముఖ్యంగా మహారాష్ట్ర, గుజరాత్, మధ్యప్రదేశ్ ప్రాంతాలలో సజ్జ పిండితో రొట్టెగాక, వడలు, బూరెలు లాంటి వంటకాలు కూడా చేసుకుంటారు. సజ్జలలో మాంసకృత్తులు 12% వరకు వున్నాయి. అంటే రాగులు, బియ్యం వంటి ధాన్యాల కంటే, ఇందులో ఎక్కువ మాంసకృత్తులు వున్నాయి. హైబ్రీడ్ సజ్జ రకాలలో 16% వరకు మాంసకృత్తులున్నాయి. ఖనిజ లవణాల దృష్ట్యా కూడా, సజ్జలు బియ్యం కంటే ఎక్కువ విలువ కలిగినవి. వీటిలో కాల్షియం ఇంచుమించు గోధుమలు, జొన్నలలో వున్నంత వున్నట్లు చెప్పవచ్చు. ఐరన్ రాగులలో వున్నంత ఎక్కువగా సజ్జలలో లేకపోయినా మిగిలిన గింజ ధాన్యాల కంటే ఎక్కువే. సజ్జలలో థయామిన్, రైబోఫ్లేవిన్, నయాసిన్ వంటి బి విటమిన్లు తగు మోతాదులో వున్న కారణంగా దీనిని తీసుకున్నప్పుడు మనకు కావలసిన మోతాదులో బి విటమిన్‌లు లభిస్తాయి.

మొక్కజొన్నలు అన్ని వయసుల వారికి అత్యంత ప్రియమైన ధాన్యం. ఇందులో 11% మాంసకృత్తులు, 66% పిండి పదార్థాలు వున్నాయి. మన కంటి ఆరోగ్యానికి అవసరమయ్యే కెరోటిన్ మొక్కజొన్నలలో ఎక్కువగా వుంది. బి విటమిన్లు అంతగా లేవు. కాని ఫోలిక్ ఆసిడ్ శాతం మటుకు ఎక్కువగా వుంది. ఇక ఖనిజ లవణాలలో మెగ్నీషియం, పొటాషియం మోతాదు ఎక్కువగానే వుంది. ఈ మొక్కజొన్న కండెలు మామూలుగా వుడకబెట్టి లేక కాల్చి తింటుంటారు. అంతేగాక మొక్కజొన్నలతో అన్ని వయసుల వారికి నచ్చే పేలాలు చేసుకోవచ్చు. మొక్కజొన్నలతో వడలేగాక పిండితో చపాతీలు కూడా చేసుకోవచ్చు.మొక్కజొన్న పిండి, పప్పుల నుండి కలిపి పౌష్టికరోటీ మిశ్రమాలు చేసుకోవచ్చు.

పైన పేర్కొన్న చిరుధాన్యాలతో పాటు ఈ మధ్యకాలంలో విరివిగా వాడుకలోకి వచ్చిన పంచరత్న సిరిధాన్యాల గురించి, ధాన్యాలు మరియు చిరుధాన్యాలలో ఉండే పోషకాల పట్టిక గురించి వివరంగా వచ్చే సంచికలో తెలుసుకుందాం.

కె.విద్యుల్లత

టి.ఎస్.ఐ.ఆర్.డి

అభినందనలతో రాణించే జీవితం

అభినంధించడమంటే మీ గుర్తింపును వ్యక్తం చేయడం మాత్రమే! కానీ మనం ప్రతిసారి వ్యక్తం చేయము. మనం అసుయపడుతున్నామని, ఎదుటి వారిలా వుండాలని కోరుతున్నామని, ఇతరులకు ఎక్కడ తెలిసిపోతుందోనని భయపడుతాము. ఒక రకమైన పనులలో, మునిగి ఉన్న వ్యక్తులలో ఎప్పుడైనా ఏ మాత్రం సామర్థ్యం వ్యక్తమయినా, దానిని గుర్తించి వారిని అభినందించడం ఎంతో అద్భుతమయిన పలితాలను కలిగిస్తుంది. ఈ రకమైన గుర్తింపు ప్రభావం ఎంతటి తీవ్రతరంగా ఉంటుందంటే అది కొందరి జీవనగతినే మార్చవచ్చు. ఎవరితోనయినా మనం ఇష్టపడే అంశాన్ని దేన్ని గమనించినా వెంటనే మనం గుర్తించినట్లు వారికి తెలియ పరచాలి.

అభిలాష్ స్కూల్లో ఎప్పుడు పరీక్షలు తప్పుతుండేవాడు. అతన్ని అందరు దూరంగా ఉంచడానికి ప్రయత్నిస్తూ ఉండేవారు.. అతనోక్కసారి, ఏదో బొమ్మవేస్తుంటే డ్రాయింగు టీచరు అతని ప్రక్కకు వచ్చి నిల్చుంది, నీ చేతి వ్రేళ్ళు ఎంతో సున్నితంగా, పొడవుగా వున్నాయి. నువ్వు మంచి డాక్టర్ అవుతావు" అని అంది. ఆ అభినందన అతని జీవితంపై పెద్ద ప్రభావం కలిగించింది. తరువాత పెద్ద సర్జన్ అయ్యాడు. ఇప్పటికీ ఆమె అభినందన తన చెవిలో మార్మోగుతుందని అంటాడు.

చిన్నపిల్లలు తప్పును తాము సరిదిద్దుకోవడానికి, ఉన్నతంగా తీర్చిదిద్దుకోవడానికి అనువుగా వారిని అభినందించాలి.

ఎవరైనా మీకు సహాయం చేసినప్పుడు ఎలాగైతే 'థాంక్స్' చెప్తామో అలాగే వారిలోని సహాయం చేసే గుణాన్ని అభినందించాలి.

అభినందన అలసటను పోగొడుతుంది. ఒకరోజు కరీంనగర్ నుండి హుజురాబాద్ వెళ్లే బస్సు నిండా ప్రయాణికులు వున్నారు. జోరున వర్షం కురుస్తోంది. డ్రైవరు ఎంతో చాకచక్యంగా బస్సును నడుపుతున్నాడు కానీ, తీవ్రమైన ఆలసటకు లోనయినట్లు కనిపిస్తున్నాడు. మధ్యలో ఒకచోట బస్సు ఆపాల్సి వచ్చింది. ముందు వరుసలో కూర్చున్న ప్రయాణికుడు ఒకరు డ్రైవరు దగ్గరికి వెళ్లి బస్సును ఎంతో చాకచక్యంగా డ్రైవ్ చేస్తున్నందుకు అతడ్ని అభినందించాడు. అనుకోకుండా అందిన అభినందనకి అతను మొదట్లో నివ్వెరపోయాడు. ఆ తర్వాత తన సంతోషాన్ని, కృతజ్ఞతను ఎలా వేల్లడించాలో తెలియక తికమక పడ్డాడు. ఆ తర్వాత అతనికి డ్రైవ్ చేయడం ఏ మాత్రం ఆలసట అనిపించలేదు.

శ్యాం కొత్త బట్టలు వేసుకొని,అందంగా దువ్వుకొని కాలేజికి బయలుదేరాడు. రోడ్డుమీద బస్సుగాని, ఆటోగాని దొరుకుతుందేమోనని ఎదురు చూడసాగాడు. ఇంకా ఎండా తీవ్రంగానే వుంది. చెమటపట్టి చీరాకనిపించసాగింది. ఇంతలో అతని స్నేహితుడు కనిపించాడు. ఇద్దరు కాసేపు మాట్లాడుకున్నారు. ఆ తరువాత అతని స్నేహితుడు ఈ డ్రెస్ లో నువ్వెంతో అందంగా వున్నావు. అందంగా దువ్వుకున్నావు. అంటూ వెళ్ళిపోయాడు. ఆ అభినందన లభించిన తరువాత శ్యాం తానింతసేపు భరించిన విసుగునంతటినీ మరిచిపోయి ఉత్సాహంగా బస్సుకోసం వెయిట్ చేయటం మొదలు పెట్టాడు.

ఒక్కోసారి మీకు మరొకరికి మధ్య పోట్లాట తలెత్తుతుంది. తీవ్రంగా నిందించుకుంటారు. అలాంటప్పుడు ఉద్రేకానికి లోను కాకుండా, ఎదుటివ్యక్తిలో తాము అభినందించతగిన అంశాన్ని

పేర్కొంటే ఆ కలహం నిమిషంలో సద్దుమనిగిపోతుంది. ఇద్దరూ సంతోషంగా నవ్వుకుంటారు.

ఎదుటివారు ఎంత చెడ్డవారైనా వారిలో ఒకటైనా మంచిగుణం ఉంటుంది. ఆ మంచి గుణన్నే మీరు అభినందించండి. వారిలోని చెడును ఎంత మాత్రం అభినందించకండి. చెడును అభినందిస్తే వాళ్ళు ఇంకా చెడిపోయే ప్రమాదం వుంది. ఎదుటివారు మిమ్మల్ని ఎలా అభినందించాలని ఆశపడుతుంటారో అలాగే ఇతరులు కూడా మీ అభిమానాన్ని పొందాలని చూస్తారని తెలుసుకోండి. మీరు రోజుకు కనీసం ఇద్దరినైనా అభినందించడం ఇప్పటినుండే అలవాటు చేసుకోండి. మీ అభినందనతో వారు మరింత పైకి ఎదిగేలా చేయండి.

ప్రతిరోజు మీకేదురయ్యే వ్యక్తుల్ని గమనిస్తూ వారిలో అభినందించదగ్గ క్వాలిటీస్ ఏమున్నాయో గ్రహించి వొన్తరిఆ లేదా పదిమంది సమక్షంలోనైనా వారిని అభినందించే ప్రయత్నం చేయండి.

మీరు అభినందించగానే ఎదుటివారిలో గర్వం పెరుగుతుందని ఏ మాత్రం ఆలోచించకండి. వాళ్ళ సామర్థ్యం ఏమిటో వారికి తెలుసు కనుక ఏ మాత్రం గర్వం వారిలో ఉ ండదు. ఒకవేళ ఉన్నా తాత్కాలికమే. కాబట్టి ఎదుటివారిని అభినందించడంలో ఏమాత్రం ఆలోచించకండి.

చక్కగా అభినందించేవారు, మంచి ప్రోత్సాహకంగా మాట్లాడేవారు...ఎదుటివారి అభిమానానికి పాత్రులు అవుతారు. ఇలాంటి వారి చెలిమిని అందరూ అభిలాషిస్తారు.

ఎదుతివ్యక్తులు మీకంటే ఉన్నతమైన స్థీతిలో ఉన్నారని ఈర్ష్య పడడం సముచితం కాదు. ఎదుటివారి అభిమానానికి పాత్రులవుతారు. ఎదుటివారి ప్రతిభా సామర్థ్యాలను గుర్తించి వారిని అభినందించడం మీరు అలవరుచుకోవాలి.

ఎవరయినా విజయం సాధించగానే వారిని మనస్పూర్తిగా పొగడండి. స్దువల్ల అవతలి వ్యక్తి గొప్ప అనుభూతి చెందుతాడు. అది మీ నిర్మల హృదయాన్ని సైతం తెలుపుతుంది. విజయం సాధించిన వ్యక్తి జీవితంలో ఎన్నో ఎత్తు పల్లాలను ఎదుర్కొని ఉంటారు. తుదకు విజయం సాధించి ఉంటారు. అలాంటి వ్యక్తిని మనస్పూర్తిగా అభినందిస్తే ఆ వ్యక్తి తను పడ్డ కష్టానికి పలితం దక్కిందనుకుంటాడు. అంతేకాని జెలసీతో ముడుచుకుపోతే అది మీ అసూయబుద్ధిని తెలుపుతుంది.

అవి, బాపూజీ సౌత్ ఆఫ్రికాలో ఉంటున్న రోజులు. ఒకరోజు గాంధిజీ హొటల్ కు వెళ్ళారు. భోజనం పూర్తయ్యాక తనకి సర్వు చేసిన వెయిటర్ని పిలిచి "థాంక్స్ ఫర్ యువర్ సర్వీస్' అంటూ అభినందిస్తూ వీపు తట్టారు.

ఆ అభినంధనకు ఆ వెయిటర్ వుబ్బితబ్బిబై పోయి 'సార్ ఇరవై అయిదు సంవత్సరాలుగా ఈ హొటల్లో నేను వేయితర్గా చేస్తున్నాను. నా సర్వీసులో అభినందిస్తూ భుజం తట్టి అభినంధించింది మీరు ఒక్కరే సార్' అంటూ గాంధీ గారి రెండు చేతులు పట్టుకొని కళ్ళకి అద్దుకున్నాడు.

నిజాయితితో కూడిన అభినందన అవసరం!

కొంతమంది తాము ముఖ్యమ్రైమనే గుర్తింపుకోసం తపన పడుతూ దానిని పొందడానికి పిచ్చివాల్లవుతారు. ఈ తరహా

పిచ్చికి నిజాయితితో కూడిన పొగడ్తనిస్తే మనం అద్భుతాలు చేయవచ్చు.

ఎదుటివారి మనసులో చోచ్చుకోవడంలో రాక్ ఫెల్లర్ విజయ రహస్యాలలో నిజమైన పొగడ్త ఒకటి. ఉదాహరణగా ఓ సంఘటనను చెప్పుకోవచ్చు. ఒకసారి అతడి భాగస్వాములలో ఒకరు ఎడ్వర్డ్ టి.జెడ్ ఫోర్డ్ ఓ వివాదం రేపి దక్షిణ అమెరికాలో ఓ తగనిదాన్ని కొని ఆ సంస్థను మిలియన్ డాలర్ ల నష్టాలతో పోగొట్టుకున్నాడు. అదే మరొకరైతే జెడ్ ఫోర్డ్ను తీవ్రంగా విమర్శించేవారు. కానీ జేడ్ఫోర్డ్ తను చేయగలిగినదంతా చేశాడని తనకు తెలుసు. పైగా సంఘటన కూడా ముగిసిపోయింది. అందువల్ల రాక్ ఫెల్లర్ ఏదో ఒక విధంగా జెడ్ ఫోర్డ్ను పొగడాలని నిచ్చయిన్చుకున్నాడు. తను పెట్టుబడి పెట్టిన మొత్తంలో అరవై శాతం మొత్తాన్ని కాపాడగలిగినందుకు ఆయన జెడ్ ఫోర్డ్ను ప్రశంసించాడు.

ప్రపంచంలోనే ప్రఖ్యాతిగాంచిన ఆండ్రూ కార్నిజి తన సహచరులను అంతరంగికంగానే కాదు, బహిరంగంగానూ పోగిడేవాడు. సమాధిలో వుండి కుడా కార్నిజీ తన క్రింది వారిని పొగడడానికే ఇష్టపడతాడు. ఆయన తన సమాధి రాతి మీద చేక్కేందుకు ఇలా రాసుకున్నాడు. 'ఇదిగో, తనకంటే తెలివైన వారిని తన చుట్టూ తిప్పుకోగల చాతుర్యం తెలిసిన వ్యక్తి ఇక్కడ పరుండి ఉన్నాడు' అని.

ఆండ్రూ కార్నిజి దగ్గర చార్లెస్ స్వాబ్ ఉండేవాడు. ఇతనికి కార్నిజీ మిలియన్ డాలర్లు ఏడాదికి చెల్లించాడు. ఎందుకంటే స్వాబ్ గొప్ప మేధావని కానేకాదు. స్వాబ్ కు ప్రజలతో వ్యవహరించడం బాగా తెలిసి ఉండటమే. స్వాబ్ స్వయంగా చెప్పిన మాటలు జీవితాలను మార్చగల విలువైనవి. ఎల్లపుడూ గుర్తుంచుకోవలసినవి.

'పురుషులలో, వీరావేశము రేకేతించగల సామార్థ్యాన్ని నేను పరిగణిస్తాను. అదే నాకున్న గొప్ప ఆస్తి. పురుషుడిలో దానిని రేకెత్తించడానికి పొగడ్త, ప్రోత్సాహం అధ్భుతంగా పనిచేస్తాయి. ఒక మనిషిలోని కోరికలను అధికారుల విమర్శలు చంపివేసినట్టుగా అరేవి చేయలేవు. నేనెప్పుడూ ఎవరిని విమర్శించాను. ఒక మనిషికి ప్రోత్సాహం ఇవ్వడాన్ని నేను విశ్వసిస్తాను. అందుకే పోగిడేందుకు ఆసక్తి చుపిస్తుంటాను. తప్పులేన్నడానికి విచారిస్తాను. నేను దేనినైనా ఇష్టపడితే హృదయపూర్వకంగా మెచ్చుకుంటాను. ధారాళంగా పోగాడుతాను.

స్వాబ్ చేసింది అక్షరాల అదే! మరి సగటు మనిషి ఏం చేస్తాడు? ఖచ్చితంగా దానికి వ్యతిరేకంగా చేస్తాడు. అతడికి ఏదైనా నచ్చకపోతే అల్లరి చేస్తాడు. నచ్చితే ఏమి మాట్లాడడు!

పొగడ్తకు ముఖస్తుతికి తేడా ఏమిటి ?

అసలు నిజమైన పొగడ్తకు, ముఖస్తుతికి తేడా ఏంటి? అంటే చెప్పడం చాలా సులభం. ఒకటి హృదయం నుంచి వస్తుంది. మరొకటి నోటినుంచి మాత్రం వెలువడుతుంది. ఒకటి నిస్వార్థమైంది. మరొకటి స్వార్థంతో కూడుకున్నది. ఒకటి ప్రపంచమంతటా అంగీకరింపబడేది. మరొకటి ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ఖండించబడేది.

అందరికీ అన్ని విషయాలు తెలియవు. అందరూ పుడుతూనే మేధావులుగా పుట్టరు. ఒకరినుండి ఒకరు నేర్చుకోకుండా ఏదీరాదు . కానీ నేర్పేవారు, నేర్చుకోనేవారిని వెక్కిరించకుండా చక్కగా ప్రోత్సహిస్తూ నేర్పించాలి. వారిని అభినందిస్తూ ఉత్సాహాన్ని పెంపొందిస్తే వారు జీవితంలో రాణిస్తారు. ఎన్నో విజయాలు సాధిస్తారు.

శ్రుతిమించే అభినందనలు ఇబ్బందిపెడితే !

అభినందనల స్వభావం ఎప్పుడూ మనం తీసుకునే విధానం బట్టే ఉంటుంది. పూర్తిగా అతిశయోక్తితో ఉండి, పొందుతున్న వారికి వాటివల్ల సమాజంలో మరింత ఒత్తిడి కలుగజేసే పొగడ్తలు కొన్ని ఉంటాయి. వీటినుంచి దూరంగా ఉండేందుకు ప్రయత్నించాలి. ఇటువంటివి అభివృద్ధి చెందుతున్న దశలో ఉన్నవారికి చాలా హాని చేస్తాయి.

అభినందన చాలా తీయగా ఉంటుంది. ఒక పొగడ్త, మెచ్చుకోలు మనిషికి ఇచ్చే స్ఫూర్తి ఇంతా అంతా అని చెప్పలేము. మనుషుల మధ్య అనుబంధ మాలికలు అలవోకగా అల్లగలిగే చాతుర్యం, శక్తి పొగడ్తకి ఉన్నాయి. మనకున్న ఆప్తుల లిస్టులో తప్పకుండా మనల్ని వెన్నుతట్టి అభినందించిన ఉన్నత హృదయాలు తప్పకుండా ఉంటాయి. ఒక రకంగా ఇది కొన్ని సార్లు ప్రాణవాయువులా పని చేస్తుంది. అయితే ఇన్ని మంచి లక్షణాలు ఉన్న పొగడ్తని పొందినపుడు దానిని యథాతథంగా తీసుకోవటం కొంచెం కష్టంగానే ఉంటుంది. అంత పొగడ్తకి అర్హులమా? అనే అనుమానం, సిగ్గు, బిడియాలు మనసులో దూరి నసపెడుతుంటాయి. అపుడు అభినందనని అందుకోవటం కూడా పెద్ద బరువుగానే ఉంటుంది. అటువంటపుడే పొగడ్తలకు

ప్రతిస్పందన, పొగిడిన వారిని చిన్నబుచ్చేదిలా కూడాఉంటుంది. ఎవరినుంచైనా అభినందనని పొందినపుడు ముందు చేయ వలసిన పని వారికి 'థాంక్స్ అంటూ కృతజ్ఞత చెప్పడం. ఆ అభినందనని మీరు వ్యతిరేకించదలుచుకున్నా సరే ముందు వారికి కృతజ్ఞతలు తెలపండి.

ఎదుటివారు చేసిన అభినందన పట్ల మనసులోనే ఒక నిర్ణయానికి రండి. మీరు చేస్తున్న క ృషికి, సాధిస్తున్న విజయాలకు అది నిజంగా తగినది అనిపిస్తే ఆ ఆనందాన్ని వ్యక్తం చేయండి. 'నేను సాధించిన ఈ చిన్న విజయాన్ని మీరు గుర్తించినందుకు నాకు నిజంగా ఆనందంగా ఉంది అని కాని లేదా 'మీ ప్రోత్సాహం నాకు ఇంకా ఉత్సాహాన్ని ఇస్తోంది అని కాని వారికి మనస్ఫూర్తిగా కృతజ్ఞతలు చెప్పండి.

ఒకవేళ అవతలి వారి అభినందన చాలా ఎక్కువగా ఉన్నట్టు మీకు అనిపిస్తే, అంటే మీకు అంత అర్హత లేదు అనిపిస్తే ముందు కృతజ్ఞతలు చెప్పి తరువాత మీ మనసులో ఉన్నది రెండు రకాలుగా వ్యక్తం చేయవచ్చు. మొదటిది, అవతలివారు మీపై ఉదారంగా పెద్ద మనసుతో పొగడ్తలు కురిపించినట్టు చెప్పండి. అంటే అంతటి అభినందనకి 'నేను తగను అని పరోక్షంగా చెప్పండి. అలాగే అవతలివారు చేసిన అభినందన స్థాయిని అందుకునేందుకు తప్పకుండా కృషి చేస్తానని వారికి మాట ఇవ్వండి. అలా పరోక్షంగా వారికి మీరు, అంతటి పొగడ్తలు మిమ్మల్ని కొంత బిడియానికి గురి చేస్తున్నట్టు చెప్పినట్టే అవుతుంది. అవతలి వారి పొగడ్తలు మరీ శ్రుతిమించితే, అంటే అవి బాగా అతిశయోక్తులు అయితే వాటిని మృదువుగా ఖండించవచ్చు.

అసలు పొగడ్తలంటేనే చాలా చిరాకు పడుతుంటారు కొందరు. ఇటువంటి వారు తమని పొగిడేవారంతా తమ నుంచి ఏదో ఆశిస్తున్నారు అనే దురభిప్రాయంతో కూడా ఉంటారు. ఇటువంట పుడు కొన్ని సార్లు తమ ప్రగతిని, అభివృద్ధిని సూచిస్తూ వచ్చే మెచ్చుకోళ్లని కూడా తిరస్కరిస్తుంటారు. ఇది ఏమంత మంచిపని కాదు. ఎందుకంటే వాటిని తిరస్కరించడం అంటే మన పట్ల మనకున్న నమ్మకాన్ని, విశ్వాసాన్ని కూడా కాదనడం అవుతుంది.

పొగడ్తలను ఖండించే నేపథ్యంలో మన కున్న అర్హతలను తగ్గించు కోవలసిన పరిస్థితులు తెచ్చుకోకూడదు. ఇది మన ఆత్మవిశ్వాసాన్ని తగ్గించుకోవడమే అవుతుంది. పొగడ్తలను నిర్దాక్షిణ్యంగా ఖండించడం అంటే అది ఎల్లప్పుడూ మనలో ఉన్న నిగర్వాన్నే సూచించదు. మనపై మనకి కచ్చితమైన అంచనా లేకపోవటం అవుతుంది. మన శక్తి సామర్థ్యాలను చిన్నబుచ్చుకోవటం కూడా అవుతుంది. అందుకే నిజాయితీగా మనల్ని అభినందించిన వారి నుంచి వాటిని స్వీకరించి కృతజ్ఞతలు చెప్పాలి. అభినందనలో ఉన్న గౌరవాన్ని కాదనడం మూర్ఖత్వం అవుతుంది.

పొగడ్తలను ఎప్పుడూ మన విజయాలకు మెట్లుగానే తీసుకోవాలి. అంతేకానీ వాటిని బాగా తలకెక్కించుకుని చేసే పనిపట్ల నిర్లక్ష్యంగా వ్యవహరించడం చేయకూడదు. అంటే పొగడ్తల స్వభావం ఎప్పుడూ మనం తీసుకునే విధానం బట్టే ఉంటుంది. పూర్తిగా అతిశయోక్తితో ఉండి, పొందుతున్న వారికి వాటి వల్ల సమాజంలో మరింత ఒత్తిడి కలుగజేసే పొగడ్తలు కొన్ని ఉంటాయి వీటి నుంచి దూరంగా ఉండేందుకు ప్రయత్నించాలి. గుర్తించకపోతే ఇటువంటివి అభివృద్ధి చెందుతున్న దశలో ఉన్నవారికి చాలా హాని చేస్తాయి.

పొగడ్తలు మనుషుల వ్యక్తిత్వాలను జీవితాలను నిర్మించగలుగుతాయి. వారిచేత ఎన్నో ఘనకార్యాలు చేయిస్తాయి. అయితే ఇదంతా వాటిని స్వీకరించే వారి మనస్తత్వాలను బట్టే ఉంటుంది. కాబట్టి పొందుతున్న మెప్పుతో భవిష్యత్తుకి ముప్పు మాత్రం తెచ్చుకోకూడదు. పొగడ్తలు ఒక్కోసారి మనుషులకు లేని సామర్థ్యాలు కూడా తెచ్చిపెడతాయి. అందమైన ఆ మాటలు, భావాలు, నలుగురిలో ఆపాదించబడే గొప్పదనం ఇవన్నీ పొందిన వారిని నిద్రపోనివ్వవు. ఒకవేళ ఆ అభినందనలకు అప్పుడు అర్హత లేకపోయినా వాటి కోసం తరువాతైనా కష్టపడటం, తపించడం చేస్తారు.

ఇలా కొన్ని సందర్భాల్లో పొందే అర్హతలేని పొగడ్తలు తరువాత కాలంలో ఆ అర్హతని అవే ఇస్తాయి. మొత్తం మీద పొగడటం ఒక కళ అయితే వాటిని సవ్యంగా స్వీకరించడం, వాటినుంచి సరైన ఉత్తేజం, ఉత్సాహం పొందటం, ఆ పొగడ్తలు చేసిన వారిని తృప్తిపరచడం అంతకంటే పెద్ద కళ. మనం పొందిన మెప్పుకి అర్హత ఉన్నవారమైతే వాటిని చక్కని కృతజ్ఞతా భావంతో స్వీకరించడం, లేకపోతే మౌనంగా ఊరుకోవడం ఎంతో మంచి పద్ధతి. వారి మాటలకు అతిగా స్పందించడం మంచిది కాదు.

కోరుకంటి మహేందర్ రావు

భారత రాజ్యాంగం - నేను ప్రతిపాదిస్తున్న ఈ తీర్మానాన్ని చిత్తగించండి

గత సంచిక తరువాయి :

1.భారతదేశము ఒక సర్వసత్తాక, స్వతంత్ర గణతంత్ర రాజ్యముగా ఇకముందు స్వీయపరిపాలన సాగించుటకొరకు ఒక రాజ్యాంగమును తయారు చేసుకోవాలని ఈ రాజ్యాంగసభ ప్రకటించుటకు, ఒక దృఢమైన బలమైన తీర్మానాన్ని ప్రకటిస్తోంది.

2.ఆ స్వతంత్ర సార్వభౌమ్య భారతదేశంలో 1. ఇప్పటి బ్రిటిష్ ఇండియా క్రింద ఉన్న భాగాలు 2. ఈదేశంలోనే దానికి వెలుపల ఉన్న రాజ్యాలు 3.స్వతంత్ర భారతదేశంలో కలిసి పోవడానికి ఇష్టపడుతున్న ప్రత్యేక భాగాలు అన్ని ఒక్కటిగా కలిసిపోతాయని.

3.అలా ఒక్కటైన దానిలోని ఆయా ప్రాదేశిక భాగాలు, ఇప్పటికున్న హద్దుల ప్రకారమేగాని, రాజ్యాంగపరిషత్తు నిర్ణయించిన హద్దులననుసరించిగాని కొనసాగుతాయి. మరియు అవన్నీ రాజ్యాంగ శాసన బద్ధంగా స్వయం నిర్ణయ హోదాకలిగా ఉండి, ప్రభుత్వపాలన, నిర్వహణలకు అవసరమైన అన్ని అధికారాలతో బాటు, నిశ్చితరూపంలో ప్రస్తావింపక మిగిలిన ప్రత్యేక అధికారాలనూ చెలాయించుకునే వెసులుబాటునూ కలిగి ఉంటాయి. అయితే, అవి యూనియన్ మొత్తానికి ఇవ్వబడ్డ అధికారాలకు లోబడే ఉంటాయి.

4.సర్వసత్తాక స్వతంత్ర భారతదేశమునకు, దానిలోని భాగాలకు, అలాగే ప్రభుత్వంలోని వివిధ భాగాలకు,దఖలైన అధికారాలన్నీ వాటివాటికి ప్రజలనుండి సంక్రమించినవే.

5.దేశప్రజలందరికి, సాంఘిక, ఆర్థిక, రాజకీయ న్యాయమును, మరియు అవకాశాలలోను, హోదాలలోనూ శాసన దృష్టిలో సమానత్వమును, సామాజిక నైతికతకు, శాసనాలకు ప్రతికూలంకాని – లోబడి – అభిప్రాయములను కలిగి ఉండే మరియు ప్రకటించే స్వేచ్ఛను, విశ్వాసమును కలిగి యుండుటకు, విశ్వసించిన దానిని ఆరాధించుటకు స్వేచ్ఛకలిగి ఉండుటకు, నచ్చిన వృత్తిని ఎన్నుకొనుటకు, నచ్చిన సంస్థలో సభ్యులగుటకు స్వేచ్ఛకలిగి ఉండడానికి, హామీ ఇవ్వబడుతుంది.

6. వెనుకబడిన తెగలకు, ప్రాంతాలకు మరియు అణచివేతకు గురైన ఇతర వెనుకబడిన తరగతులకు అల్పసంఖ్యాక వర్గాలక తగిన రక్షణ కల్పించేవిధంగా.

7.ప్రపంచంలోని ఇతర నాగరిక దేశాల శాసనాలకు, న్యాయానికి ప్రతికూలంకాని రీతిలో గాలి,నీరు. భూమిలన్న వాటిమీద సర్వసత్తాక హక్కులు, అధికారం కలిగా ఉండి ఒక గణతంత్ర రాజ్యముగ సమగ్రతను కలిగి ఉండేటట్లుగానూ.

8. ప్రపంచంలో ఒక గౌరవనీయమైన మరియు సరైన స్థానాన్ని పొందుతూ, ఈ ప్రాచీన దేశం, ప్రపంచశాంతినీ, మానవజాతి సంక్షేమాన్ని పెంపొందించే కృషిలో పూర్తిస్థాయిలో, మనస్ఫూర్తిగా భాగస్వామి కావడానికి ప్రయత్నించాలి.

అయ్యా! ఈనాటి ఈ మన సమావేశం రాజ్యాంగ నిర్మాణ సభ యొక్క తొలి విడత సమావేశాల్లో ఐదవరోజది. ఇప్పటివరకు మనం కొన్ని తాత్కాలికమైన మరియు విధానపరమైన అత్యవసర విషయాల గురించి శ్రమించాం. మన కార్యక్షేత్రము స్పష్టమే. కనుక అందుకు తగిన పరిస్థితుల్ని సిద్ధం చేసుకోవాలి. కొద్ది రోజులుగా ఆపను చేస్తూవచ్చాము. ఇంకా మనం చేయవలసింది చాలా ఉంది. రాజ్యాంగ నిర్మాణం దిశగా మనం తొలి అడుగు వేసే ముందే, అంటే, భారత జాతి కలలకు, అపేక్షలకు ఒక రూపాన్ని సంతరించి పెట్టే మహాసాహసాన్ని, అక్షరబద్ధం చేయడమన్నదే, అందుకవసరమైన కమిటీలను నియమించడం లాంటి పనులు పూర్తి చేయవలసి ఉంది.

అయితే, ఇప్పటికైనా ఈ దశలో మనం మనకోసం, తమతమ వర్గాల ప్రత్యేక ప్రయోజనాలకోసం ఈ సభపై ఆశలు పెట్టుకున్న వారికోసం, ఇంకా, దేశంలో నివసిస్తున్న కోట్లాది సామాన్య ప్రజలకోసం, అలాగే ప్రపంచానికంతటికి, మనం ఏమి చేయబోతున్నామో, ఏమి సాధించాలనుకుంటున్నామో, ఎటు పోబోతున్నామో సూచన ప్రాయంగానైనా తెలియజేయడం వాంఛనీయం.ఆ ఉద్దేశంతోనే ఈ తీర్మానాన్ని సభముందుచు తున్నాను. ఇదొక తీర్మానమే కాక, అంతకంటే మరి కొంత అధికం కూడా. ఇది ఒక ప్రకటన. ఇది మన దృఢ సంకల్పం. ఇదొక ప్రతిజ్ఞ. ఒక అంగీకార పత్రం. మీరంతా అంకిత భావంతో, ఇది మనందరికి చెందిన విషయంగా భావిస్తారని ఆశిస్తాను.

ఈతీర్మానాన్ని సంకుచితమైన చట్టపరిభాషలోనుండి

చూడకుండా, దీని వెనుక ఉన్న హృదయాకాంక్షను చూసి సానుకూలంగా పరిశీలించమని సభను గౌరవ పూర్వకంగా కోరుతున్నాను. పెక్కు సందర్భాలలో మాటలకెంతో సమ్మోహన శక్తి ఉంటుంది. అయినా, వాటికున్న ఆసమ్మోహనశక్తి కొన్నిసార్లు మానవుని అంతరంగాన్ని, జాతి ఆకాంక్షల్నీ వ్యక్తం చేయలేదు. దేశప్రజల హృదయాలలో, మనసుల్లో దాగి ఉన్న గాఢానురక్తిని ఈ తీర్మానం పూర్తిగా వ్యక్తంచేస్తుందని చెప్పలేను, మనం ఇంతకాలంగా సాగించిన ఆలోచనలను,కన్నకలలను, సమీప భవిష్యత్తులో మనం సాధించదలచుకున్న లక్ష్యాలను, సరిగా ప్రపంచానికి ప్రస్ఫుటం చేయగల శక్తి ఈ తీర్మానంలోని మాటలకు లేదు. ఆరకమైన అవగాహనతోను, ఈతీర్మానాన్ని ఈసభలో ప్రవేశ పెట్టడానికి సాహసిస్తున్నాను. అటువంటి అవగాహనతోనే ఈ సభా దీనిని స్వీకరిస్తుందని, అంగీకరిస్తుందనీ ప్రగాఢంగా విశ్వసిస్తున్నాను.

అయ్యా! మర్యాద పూర్వకంగా మీకూ, ఈ సభకూ నేను చేసే సూచనేమంటే, ఈ తీర్మానానికి ఈ సభ ఆమోదం తెల్పే సమయం వచ్చినప్పుడు కేవలం మొక్కుబడిగా చేతులెత్తడంగాకాక, మరింత గౌరవభావంతో ప్రతిజ్ఞా రూపంగా అంగీకారం తెలుపవలసిందిగా మీకు, ఈ సభకు వినమ్రంగా సూచిస్తున్నాను.

చాలామంది సభకు గైర్హాజరైన విషయం సభకు తెలుసు. ఇక్కడకు రావడానికి వారికి హక్కున్నప్పటికి చాలామంది రాలేదు. ఈవాస్తవం మనల్ని బాదిస్తున్నది. ఎందుకంటే దేశంలోని వివిధ ప్రాంతాల వివిధ వర్గాల ప్రతినిధులు వీలైనంత ఎక్కువమంది మనతో కలిసి పని చేయాలన్నది మన ఆకాంక్షగా ఉండాలి.

మనం చేయతలపెట్టింది ఒక బృహత్తర కార్యము.దానికి అన్ని వర్గాల, అన్ని తరగతుల, అన్ని ప్రాంతాల ప్రజల సహకారాన్నీ ఆశిద్దాం. ఎందుకంటే, మనం ఆశించిన భవిష్యద్భారతం, ఒకవర్గానికో, ఒక ప్రాంతానికో సంబంధించింది కాదు.

అది 40 కోట్ల భారత ప్రజలకు చెందవలసింది. ఇక్కడ కొన్ని కుర్చీలు ఖాళీగా ఉండటం చూస్తే, మనలో ఉండవలసిన సహచరులు ఇక్కడ లేనందుకు మాకెంతో విచారంగా ఉంది. వాళ్ళు త్వరలో సభకు వస్తారని, రాబోయే రోజుల్లో ఈ సభకు వాళ్ళ సహకారం లభిస్తుందని విశ్వసిస్తున్నాను. అంతవరకు మనపై మోపబడ్డ గురుతర బాధ్యతను మనం మరచిపోకూడదు.కొందరు సభ్యులు హాజరుకాలేదన్న వాస్తవాన్ని సహించుకుంటూనే, మనం ఒక పార్టీ కోసమో, ఒక వర్గం కోసమో పనిచేయడం లేదని, దేశం యావత్తు శ్రేయస్సునూ, దేశంలోని 40 కోట్ల ప్రజల శ్రేయస్సును గురించీ ఆలోచించడం మన బాధ్యత అనీ గుర్తుంచుకోవాలి. ప్రస్తుతానికి మనమందరం మనమన పార్టీలకు, వర్గాలకు చెందిన వాళ్ళమే. వాటిలోనే పనిచేస్తున్నాము. ఇక ముందూ పనిచేస్తూనే ఉంటాము, ఐనప్పటికి సమయం ఆసన్నమైనప్పుడు, పార్టీలకు, వర్గాలకు అతీతంగా, దేశంకోసమే ఆలోచించాల్సి ఉంటుంది. కొన్ని సందర్భాలలోనైతే ఈ దేశమూ ఒక భాగంగానే ఉన్న విశాల ప్రపంచం కోసం ఆలోచించాల్సీ ఉంటుంది.

ఈ రాజ్యాంగ నిర్మాణసభ కార్యకలాపాల గురించి ఆలోచించినప్పుడు, అటువంటి సమయం, సందర్భం ఇప్పుడు ఆసన్నమైందని నాకు అనిపిస్తుంది. మనకు శక్తి ఉన్నంతవరకు, మనం మన సాధారణ వ్యక్తిత్వాలకు, పార్టీతగాదాలకు అతీతంగా ఎదగాలి. అతి విశాల దృక్పధంతో అతిసహనంతో, అత్యంత ప్రభావవంతంగా మనం ఎదుర్కొంటున్న జటిల సమస్యల గురించి ఆలోచించాలి. అప్పుడు మాత్రమే ధైర్యాన్నీ తెగువనూ ప్రదర్శించి మనం సాధించబోయేది, మనదేశ గౌరవానికే అర్హమైందిగాను, సాధించాల్సింది సాధించదగ్గరీతిలోనే సాధించామని ప్రపంచం గుర్తించేదిగనూ ఉంటుంది.

మనం ఒక పార్టీ కోసమో, ఒక వర్గం కోసమో పనిచేయడం లేదనీ, దేశం యావత్తు శ్రేయస్సునూ, దేశంలోని 40 కోట్ల ప్రజల శ్రేయస్సును గురించి ఆలోచించడం మన బాధ్యత అనీ గుర్తించుకోవాలి. ప్రస్తుతానికి మనమందరం మనమన పార్టీలకు, వర్గాలకు చెందిన వాళ్ళమే. వాటిలోనే పనిచేస్తున్నాము. ఒక ముందూ పనిచేస్తూనే ఉంటాము. ఐనప్పటికి సమయం ఆసన్నమైనప్పుడు, పార్టీలకు, వర్గాలకు అతీతంగా,దేశంకోసమే ఆలోచించాల్సి ఉంటుంది. కొన్ని సందర్భాలలోనైతే ఈ దేశమూ ఒక భాగంగానే ఉన్న విశాల ప్రపంచం కోసం ఆలోచించాల్సీ ఉంటుంది.

ఇక్కడ మరోవ్యక్తి లేరు. ఆయన మనలో చాలామంది మనసులలో మెదలుతున్న వ్యక్తే. మనప్రజలకు గొప్ప నాయకుడు,జాతిపిత, ఈ సభనిర్మాత, గడిచిన చరిత్రంతా తానేననదగ్గ, భారతదేశంలో ఒక మారుమూల ప్రాంతంలో

తానాశించిన సమాజానికై నిరంతరకృషిలో నిమగ్నమైఉన్నారు. కానీ, ఆయన హృదయం మాత్రం ఇక్కడే సంచరిస్తూ మనం తలపెట్టిన ఈకార్యానికి తన ఆశీస్సులనందజేస్తూనే ఉంటుంది.

అయ్యా, నేనీభలో నిలుచున్న ఈ తరుణంలో అనేకానేక విషయాలు, ఎన్నో బరువుబాధ్యతలూ నన్ను ఆవరించుకుని ఉన్నట్లు అనుభూతి చెందుతున్నాను. మనమిప్పుడు ఒక శకపు ముగింపు దశలో ఉన్నాం. సాధ్యమైనంతలో మరోశకంలోనికి అడుగిడబోతున్నాం. ఈక్షణంలో 5000 సం॥ల ఘనమైన భారతదేశ చరిత్ర నా మనసులో మెదలాడుతూ ఉంది. ఏదైతే భారత దేశ చరిత్రగా ఉందో, మరియు దాదాపుగా మానవజాతి చరిత్రగా కూడా పరిగణింపదగిఉందో, ఆ గతమంతా ఒకవంకనన్ను చుట్టిముట్టి నాలో ఉత్సాహాన్ని నింపుతూ, అదే సమయంలో నన్ను కొంత కృంగదీస్తున్నది కూడా. నిజానికి గతమంతటికి నేను వారసుణ్ణి అనడానికి అర్హుడనేనా? శక్తివంతమైన గతానికి, గొప్ప భవిష్యత్తును కోరుకుంటున్నపుడు రాబోయే అంతకంటే శక్తివంతమైన భవిష్యత్తుకు మధ్య చోటు చేసుకుని ఉన్న వర్తమానం అనే ఈ కత్తి అంచున నిలబడిఉన్న నేను, భవిష్యత్తును గురించి ఆలోచిస్తున్నప్పుడు, మరింత గొప్ప భవిష్యత్తును గురించి ఆలోచిస్తున్నప్పుడు, మరింత గొప్ప భవిష్యత్తును ఆశిస్తున్నప్పుడు ఒకింత భయకంపితుడనవుతున్నాను. మనం తలపెట్టిన ఈ బృహత్తర కార్యం మోయలేనంత భారమైనదిగా అనుభూతి చెందుతున్నాను. ఇప్పుడు

మనం భారతదేశ చరిత్రలోనే ఒక చిత్రమైన ఘట్టానికి చేరుకున్నాం. నాకు స్పష్టంగా తెలియదుగాని, పాతక్రొత్తల సంధిలో ఏదో సమ్మోహన శక్తి దాగిఉంది. అదేలాంటిదంటే, రాత్రి చీకట్లుతొలగి పగటివెలుగులు చోటు చేసుకుంటున్నప్పటిలా, లేదా, మేఘాచ్ఛాదితమైన సూర్యడు, ఆ మబ్బును తొలగి వెలుగులు ప్రసరిస్తున్నటిలా ఉంటుందది.

వీటన్నింటి కారణంగా ఈ సభలో ప్రసగించడానికి, నాఆతోచనలను సభముందుంచడానికీ కొంత కష్టపడుతున్నాను. వేల సం॥ల చారిత్రక పరంపరలో, ఎంతో మహత్వపూర్ణంగా జీవించి కనుమరగైన మహామహాలు నామనోనేత్రం ముందు కదలాడుతున్నారు. అలాగే దేశస్వాతంత్ర్యం కోసం శ్రమించిన సహచర మిత్రులూ నాకు కనబడుతనే ఉన్నారు. ఇప్పుడు మనం ఒక సంధిలో ఉన్నాం. క్రొత్తను స్వాగతించడానికి యత్నిస్తూ శ్రమిస్తున్నాం. ఇట్టి స్థితిలో, ఈ తీర్మానాన్ని ప్రవేశపెట్టడం నాకు దక్కిన గొప్ప గౌరవంగా భావిస్తున్నాను. మహత్తరమైన ఈ క్షణాలకున్న గాంభీర్యతను ఈసభ గుర్తించి, అందుకనుగుణ్యమైన రీతిలోనే ఈ తీర్మానాన్ని గౌరవిస్తుందని చెప్పగలను.

అధిక సంఖ్యలోనే దీనిపై సవరణలు సభముందుకు రావచ్చని నమ్ముతున్నాను. వాటిలో చాలావాటిని నేను చూడలేదు. ఈసభకూ, సభలోని ఏసభ్యునికైనా, ఎట్టి సవరణనైనా ప్రవేశపెట్టే స్వేచ్ఛ ఉంది. దానిని ఆమోదించడంగాని, తిరస్కరించడంగానీ సభ చెయాల్సిన పని అయిన నేను సభకు సగౌరవంగా చేసే సూచన ఏమిటంటే.

మనమిప్పుడు ఎన్నో పెద్ద పెద్ద సవాళ్ళను ఎదర్కొనబోతున్నాం. గొప్ప గొప్ప మాటలను చెప్పబొతున్నాం. గొప్ప గొప్ప పనులనూ చేయబోతున్నాం. ఇలాంటి తరుణంలో సాంకేతిక మరియు న్యాయపరమైన దృష్టికోణంతో, చిన్న చిన్న విషయాలలోనూ కేవలం పదాలను పట్టుకుని వాదవివాదాలలోనికి చొరబడవద్దని వినమ్రంగా సూచిస్తున్నాను. అలాగే ఈ తీర్మానాన్ని తగిన రీతిన ఆధారంతో విచారించమనీ సభను కోరుతున్నాను.

గతంలో జరిగిన పెక్కు రాజ్యాంగ నిర్మాణ సభలు నామదిలో మొదులుతున్నాయి. అమెరికి జాతి నిర్మాణ సందర్భంలో ఇప్పటికి 150 ఏండ్ల క్రితం, ఆజాతి నిర్మాతల సమిష్టికృషి ఫలితంగా ఒక గొప్పరాజ్యాంగం పుట్టింది. ఎంతో చేవగల ఆగొప్ప రాజ్యాంగం 150 సం॥ల పాటు ఎన్నో ఆటుపోట్లకు తట్టుకుని ఒక గొప్ప జాతినే నిర్మించింది. ఆకాలంలోనే సంభవించిన మరో మహావిప్లవం కూడా నామనస్సులో మెదలాడుతూ ఉంది. స్వాతంత్ర్యం కోసం ఎన్నెన్నో త్యాగాలు చేసిన అందమైన ప్యారిస్ నగరంలో సమవేశమైన (ఫ్రెంచ్) రాజ్యాంగ నిర్మాణ సభా, అది ఎదుర్కొన్న కష్టాలు, అప్పటి రాజు, అతని అధికార యంత్రాగము ఆ సభకు కల్పించిన అవరోధాలు, అటువంటి వత్తిళ్ళ మధ్య ఆసభ నడచిన తీరు, మొదలైనవన్నీ ఈ సభకు గుర్తుండే ఉంటుంది. నాటి ఫ్రెంచి రాజ్యాంగ నిర్మాణ సభ, సమావేశాలు జరుపుకోవడానికే వేదిక నిరాకరింపబడింది. అయినా వాళ్ళు ఒక బహిరంగ స్థలంలో టెన్నీస్ కోర్టులో సమావేశమై ప్రమాణస్వీకారం చేశారు. కనుకనే అది టెన్నీస్ కోర్టు ప్రమాణస్వీకారం అని పిలవబడుతోంది. వాళ్ళు ,రాజు అతని అనుచరులకు వ్యతిరేకంగా సమావేశంకొనసాగించి, వాళ్ళు తలపెట్టిన కార్యంపూర్తి అయ్యేంతవరకు అక్కడ నుండి

తొలగిపోలేదు. అలాంటి దృఢమైన సంకల్పబలంతోనే ఈనాడ మనం ఈ ప్రాంగణంలోగాని లేక పొలాల్లోనయినా, మార్కెట్ స్థలంలో నయినా ఎక్కడోచోట సమావేశమవుతూనే మన కార్యంపూర్తి అయ్యేంతవరకు ఈ కృషిని కొనసాగిస్తాం.

తర్వాత వినూత్నమైన రాజ్యానికి ప్రాణంబోసిన రష్యాలో సంభవించిన ఇటీవలి విప్లవం సోవియట్ సోషలిస్ట్ రిపబ్లిక్స్ అవతరణకి దోహదం చేసిన విప్లవం నా మనస్సులో మెదలుతూ ఉంది. ప్రపంచంలో గొప్పపాత్ర నిర్వహిస్తున్న ఆరష్యా ఒక బలమైన దేశమే కాకుండా, మనకు పొరుగు దేశం కూడా.

మనం ఈగొప్ప దృష్టాంతాలను తలపుకు తెచ్చుకొని, విజయాలను మార్గదర్శకాలుగా, అపజయాలను హెచ్చరికలుగా తీసుకుందాం.

బహుశా మానవ ప్రయత్నంలోనే కొంత దోషం చోటుచేసుకునే వీలున్నందున అట్టి యత్నాల వల్ల ఏర్పడ్డ వైఫల్యాలను మొత్తంగా మనం నివారించలేకపోవచ్చు.

అయినప్పటికీ ఈమన మార్గంలోఎన్ని అవరోధాలు, కష్టాలు ఎదురైనా ఇంతకాలం కన్నకలలను సాకారం చేసుకోవడంలోనూ సాధించుకోవడంలోనూ మనం పురోగమిస్తాం అనడంలో నాకు సందేహంలేదు. సభముందున్న ఈతీర్మానాన్ని అవసరమైన దానికంటే ఎక్కువ చెప్పడంగాని, అతి తక్కువ చెప్పడంగాని జరగకుండా ఉండేలా యత్నించాం. ఇలాంటి తీర్మానానికి ఒక రూపం ఇవ్వడం కష్టం. మరికొద్ది మాత్రమే చెపితే అది మొక్కుబడి తీర్మానం మాత్రమే అవుతుంది. అలాకాక ఎక్కువ చెబితే అది రాజ్యాంగం రచించబోయే వాళ్ళ విధుల్లోకి చొరబడినట్లవుతుంది - అంటే ఈ సభ విధుల్లోకన్నమాట. ఈ తీర్మానం మనం రచించబోయే రాజ్యాంగంలో భాగంకాలేదు. కనుక భాగంగా మనం భావించకూడదు. రాజ్యాంగాన్ని రచించడానికి ఈ సభకు పూర్తి స్వేచ్ఛ ఉంది. అలాగే ఇతరులెవరైనా ఈసభకు వచ్చినపుడు వారికి రాజ్యాంగాన్ని పరిపుష్టం చేసే పూర్తి స్వేచ్ఛవుంటుంది. అందుచేత ఈతీర్మానం రెండు అతిపోకడలకూ మధ్య మార్గంలో నడుస్తూ కొన్ని నిర్ధిష్ట మౌలికాంశాలను మాత్రం కలిగివుంటుంది. అవి ఎలాంటివంటే వీటితో ఏ వర్గంకాని ఏపార్టీకానీ, దేశంలోని ఏవ్యక్తికాని విభేదించడని నేను విశ్వసిస్తున్నాను. మనం దృఢంగా కోరుకుంటున్నది స్వతంత్ర సర్వసత్తాక గణతంత్రదేశాన్నేని చెప్పవచ్చు.

భారతదేశ సార్వభౌమాధికారంగల శక్తిగా ఉండి తీరాల్సిందే. స్వతంత్రగానూ,రిపబ్లిక్‌గానూ, ఉండి తీరాల్సిందే. రాచరికం ఇత్యాదులవాద ప్రతివాదనలలోనికి నేను వెళ్ళను. అయితే రాచరికమన్నది శూన్యంలోనుండి ఊడిపడదని మాత్రం నిస్సందేహంగా చెప్పగలను. అది ఇక్కడలేదు. ఒకవేళ మనదేశం స్వతంత్ర సార్వభౌమ్యదేశం అయితే పరాయి రాచరికం మనకుండదు. స్థానిక రాజరికాలపైనా పరిశోధనలు చెయ్యలేము. ఈదేశం తప్పక గణతంత్రరాజ్యం అయితీరాల్సిందే. ఇప్పుడు కొందరు మిత్రులు మీరెందుకు **ప్రజాస్వామ్యం అనే మాటను ఇక్కడ వాడలేదు.** అన్న ఒక ప్రశ్నను లేవదిశారు. నిజమే గణతంత్ర వ్యవస్థ ప్రజాస్వామ్యం కాకుండానూ ఉండవచ్చునన్నది ఊహించదగిందే . అయితే ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థల కొరకే మనం కట్టుబడి వున్నాం అనడానికి మనగతమంతా సాక్ష్యంగా ఉంది. మన ప్రజాస్వామ్యాన్నే లక్షిస్తాం అంతకంటే తక్కువైన దేనినీ లక్షించము. ఏతరహా ప్రజాస్వామ్యం?అది ఏరూపం ధరించబోతుంది అన్నది వేరే విషయం. చాలా యూరోప్ దేశాల్లోనూ మరియు ఇతరత్రా చోట్ల ఉన్నటువంటి ప్రజాస్వామ్యాలు ప్రపంచగతికి ఎంతో తోడ్పడ్డాయి. వాటి రూపురేఖల్ని ఆలశ్యం కాకుండా కొంతవరకు మార్చుకోకుంటే అవి పూర్తిగా ప్రజాస్వామ్య దేశాలుగా కొనసాగగలవా? అన్నది సందేహమే.

> అవి ఎలాంటి వంటే వీటితో ఏ వర్గంకాని, ఏపార్టీకానీ, దేశంలోని ఏ వ్యక్తికాని విభేదించడని నేను విశ్వసిస్తున్నాను. మనం దృఢంగా కోరుకుంటున్నది స్వతంత్ర సర్వసత్తాక గణతంత్రదేశాన్నేనని చెప్పవచ్చు.

మనం ప్రసిద్ధి పొందిన ఏ ప్రజాస్వామ్యపు దేశ వ్యవస్థనుకాని, నిర్ధిష్ట విధానాన్ని గాని అనుకరించబోవడంలేదని ఆశిస్తాను. ఏది ఏమైనా మనదేశంలో మనం స్థాపించదలచిన పాలనావ్యవస్థ ప్రజల స్వభావానికి తగట్టుగాను వారికి ఆమోద యోగ్యంగానూ ఉండేలా దాన్ని మనం ఉన్నతీకరించాలి.

ప్రజాస్వామ్యం కొరకే మనం నిలబడదాం. నేను ఆశిస్తున్న పూర్ణరూపంలోని ఆ ప్రజాస్వామ్యానికి ఏ రూపం ఇవ్వాలన్నది ఈ సభ నిర్ణయిస్తుంది.

మిగతా భాగం తరువాయి సంచికలో...

జి.జయపాలరెడ్డి

డిప్యూటీ డైరెక్టర్ (ట్రైనింగ్స్), టి.ఎస్.ఐ.ఆర్.డి

సాగు సాంకేతికతతో యువత ముందడుగు

యువ రైతుల్లో సాంకేతికతను పెంపొందించడానికి, తోటి రైతులను వ్యవసాయంలో మార్గదర్శకాలుగా వ్యవహరించడానికి, స్వయం ఉపాధి మార్గాలను సంపాదించుకోవడానికి ప్రాంతీయ వ్యవసాయ పరిశోధన సంస్థను, పొలాస, జగిత్యాల నిరుద్యోగ యువతకు 25 రోజుల పాటు నవంబర్ 28 నుండి డిసెంబర్ 22 వరకు వ్యవసాయ మరియు అనుబంధ రంగంలో బోధన తరగతులు మరియు క్షేత్ర సందర్శనలు నిర్వంహించడం జరిగింది.

25 రోజుల పాటు జరిగిన ఈ శిక్షణా కార్యక్రమానికి వేర్వేరు విభాగ శాస్త్రవేత్తలు హాజరయి యువతకు వ్యవసాయం లో ఆధునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానం బోధించడం జరిగింది. ఈ శిక్షణకు ఎంపిక చేసిన అభ్యర్థులు ఇంటర్మీడియెట్ పూర్తి అయిన వారు. యువతకు ప్రయోగాత్మకమైన విజ్ఞానాన్ని పెంపొందించుటకు క్షేత్ర సందర్శనలు ఎక్కువగా నిర్వహించడం జరిగింది.

ఈ శిక్షణ కార్యక్రమంలో భాగంగా యువతకు పలు అంశాలను బోధించడం జరిగింది. అందులో విత్తనోత్పత్తి, యాంత్రికీకరణ వరి కంపోస్ట్ తయారీ, గ్రామీణ భాగసామ్య విశ్లేషణాత్మక తలనం పద్దతులు, పంటసాగు పద్దతులు, నర్సరీ యాజమాన్యం, వ్యవసాయ సమాచార ప్రచురణలు, వ్యక్తిత్వ వికాసం, సేంద్రియ వ్యవసాయ పద్దతులు, వ్యవసాయ సమాచార సేకరణకు ఇంటర్నెట్ మరియు కంప్యూటర్ వాడకం, మొబైల్ అనువర్తనాలు జీవ కీటక నాశనులు, సహకార

సంఘాలు, పట్టు పురుగుల పెంపకం, హైబ్రీడ్ వరి విత్తనోత్పత్తి మరియు అంటుకట్టే విధానము లాంటి అంశాలను బోధించడం జరిగింది. క్షేత్ర సందర్శనలో భాగంగా చిరుధాన్యాల ఉత్పత్తి కేంద్రం, పుట్టగొడుగుల పెంపకం యూనీట్, సమగ్ర వ్యవసాయ పద్దతుల యేనీట్, జీవన ఎరువుల ఉత్పత్తి కేంద్రం, భారత గ్రామీణాభివృద్ధి సంస్థ హైదరాబాద్‌ను సందర్శించి స్వయం ఉపాధి మార్గాలు తెలుసుకున్నారు. అలాగే పౌల్ట్రీఫామ్, చేపల యూనీట్, డైరీఫామ్‌ను సందర్శించి వాటి గురించి అవగాహన పొందారు.

శిక్షణ పూర్తయిన అనంతరం యువతకు అసైన్‌మెంట్ ఏజెన్సీ వారు ఆన్‌లైన్ మరియు మౌళిక పరీక్షను నిర్వహించడం జరిగింది. ఈ శిక్షణ పొందిన యువత ఇప్పటికే కొన్ని స్వయం ఉపాధి రంగాలలో చేరడం జరిగింది. మరియు వారు సంపాదించిన విజ్ఞానాన్ని, నైపుణ్యాన్ని తమ ఊళ్ళోని రైతులకు అలాగే వారి పొలాలలో ఉపయోగిస్తామని అంటున్నారు.

శిక్షణ పూర్తయిన అనంతరం కూడా వారు స్వయం ఉపాధి పొందడానికి నిపుణుల సహాయం అవసరమైతే యువతకు ఆ సహాయాన్ని అందించడానికి పొలాస ప్రాంతీయ వ్యవసాయ పరిశోధన సంస్థ అడుగులు వేస్తోంది. అలాగే వారు శిక్షణను ఎంత వరకు ఉపయోగించుకుంటున్నారో ఎప్పటికప్పుడు విశ్లేషణ చేసే ప్రయత్నంలో పరిశోధనా సంస్థ ఉంది. ఈ శిక్షణ కార్యక్రమాల ద్వారా యువత స్వయం ఉపాధి సాధిస్తామని తమ మాటల్లో వ్యక్తపరచారు.

పి.సాధ్వి (విస్తరణ శాస్త్రవేత్త)
డా॥ ఆర్ ఉమారెడ్డి (సహ పరిశోధన సంచలకులు)
ఎన్. నవత (సేద్య విభాగ శాస్త్రవేత్త)
బి.మాధవి (సేద్య విభాగ శాస్త్రవేత్త)

Published by: Pausumi Basu, IAS Chief Executive Officer, on behalf of TSIRD,Govt. of Telangana, Hyderabad.

టిఎస్ఐఆర్‌డిలో ప్రారంభించిన 6వ బ్యాచ్ బేర్‌ఫుట్ టెక్నీషియన్స్‌కు సూచనలు ఇస్తున్న టిఎస్ఐఆర్‌డి
ముఖ్య కార్యనిర్వహణాధికారి శ్రీమతి పౌసమి బసు ఐఏఎస్

టిఎస్ఐఆర్‌డిలో శిక్షణ పొందుతున్న 6వ బ్యాచ్‌లో బేర్‌ఫుట్ టెక్నీషియన్స్‌కు ట్రైనింగ్ కిట్‌ను అందజేస్తున్న టిఎస్ఐఆర్‌డి
జాయింట్ డైరెక్టర్ శ్రీ బి.నరేంద్రనాథ్ రావు

టిఎస్ఐఆర్‌డిలో చిన్న పిల్లలకు క్రిచ్ సదుపాయం

Published on 15-01-2019 Sthanika Paalana RNI No.APTEL/27888/2009.

తాజా సమాచారం కోసం www.tsird.gov.in

మరియు YouTube facebook /tsird